

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

**KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

24 Kasım 2011 Perşembe

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

24 Kasım 2011 Perşembe

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Elektrik Üretim Anonim Şirketi ile kuruluşun bağlı ortaklıkları olan Hamitabat, Soma, Yeniköy ve Kemerköy Elektrik Üretim Anonim Şirketlerinin 2009 yılına ilişkin faaliyetleri ile bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri	1:42
(TEM SAN) Türkiye Elektromekanik Sanayi ve Genel Müdürlüğünün 2009 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri	43:68
Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret Anonim Şirketinin 2009 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri	68:72

İ Ç İ N D E K İ L E R

<u>İİ</u>	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:42
Elektrik Üretim Anonim Şirketi ile kuruluşun bağlı ortaklıkları olan Hamitabat, Soma, Yeniköy ve Kemerköy Elektrik Üretim Anonim Şirketlerinin 2009 yılına ilişkin faaliyetleri ile bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri	1:42
Halil ALIŞ (Elektrik Üretim A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü)	2:4
Öneri 1	4
Cevap 1	4:5
Halil ALIŞ (Elektrik Üretim A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü)	5

Bakanlık Temsilcisi		5
Sayıştay Temsilcisi		5
Öneri 2		5
Cevap 2		5:7
Halil ALIŞ (Elektrik Üretim A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü)		5:7
Sayıştay Temsilcisi		7
Öneri 3		7
Güncellenmiş Cevap 3		7:8
Necati ÖZENSOY	Bursa	8:9, 10, 12:13
Halil ALIŞ (Elektrik Üretim A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü)		9:10, 11:12, 13:14
Kubilay KAVAK (Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanı)		10:11
Mehmet GELDİ	Giresun	11
Ahmet YENİ	Samsun	11
Sayıştay Temsilcisi		12
Enerji Tabii Kaynaklar Bakanlığı Temsilcisi		14
Öneri 4		14
Cevap 4		14
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	14:15
İç Öneri 53		15:16
Cevap 53		16
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	16:17
Necati ÖZENSOY	Bursa	17:18
Ali SARIBAŞ	Çanakkale	18:21, 22:23
Halil ALIŞ (Elektrik Üretim AŞ Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü)		20, 21, 23:24, 26
Ali CANİK (EÜAŞ Personel Daire Başkanı)		20, 21
Sayıştay Temsilcisi		21:22, 24:25
Faruk SEPTİOĞLU	Elazığ	22, 23
Mehmet AKYÜREK	Şanlıurfa	22
Mehmet GELDİ	Giresun	26
Bülent BELEN	Tekirdağ	26
Öneri 5		27
Cevap 5		27
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	27:28
Halil ALIŞ Elektrik Üretim AŞ Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü)		28:29, 34
Öneri 6		29
Cevap 6		29
Necati ÖZENSOY	Bursa	30:32
İsmail GÜNEŞ	Uşak	32
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	32:34, 41:42
Halil ALIŞ (Elektrik Üretim AŞ Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü)		34, 36:40, 42
Bülent BELEN	Tekirdağ	34:35
Aydın BIYIKLIOĞLU	Trabzon	35:36
Necati ÖZENSOY		40:41
Sonuç		42
İKİNCİ OTURUM		43:72
(TEM SAN) Türkiye Elektromekanik Sanayi ve		43:68

Genel Müdürlüğünün 2009 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

Ahmet Fevzi KARAMUSTAFAOĞLU (TEMSAN Genel Müdür Vekili) 43:48

Öneri 1 48

Cevap 1 48

Ahmet Fevzi KARAMUSTAFAOĞLU (TEMSAN Genel Müdür Vekili) 48:49, 54:55, 57:59, 62:63, 64, 67

Sayıştay Temsilcisi 49:50, 60, 62, 63, 64, 65

Necati ÖZENSOY Bursa 50:51, 54, 55, 64

Bülent BELEN Tekirdağ 51

Ali SARIBAŞ Çanakkale 51:52, 60, 62

Aydın BIYIKLIOĞLU Trabzon 52:53, 59

Ali Gültekin KILINÇ Aydın 53, 55, 57, 67

Mehmet DOMAÇ İstanbul 53, 62, 63

Hasan Ali ÇELİK Sakarya 53:54, 56

Kadir TANYAŞ (Finansman Daire Başkanı) 55:56

Aykut ERDOĞDU İstanbul 56

Osman KADAKAL (TEMSAN Eski Genel Müdürü) 60:62

İsmail GÜNEŞ Uşak 63, 64

Mehmet GELDİ Giresun 64

Ömer Faruk CENK (Hazine Müsteşarlığı Temsilcisi) 66

Öneri 2 67

Cevap 2 67

Ahmet Fevzi KARAMUSTAFAOĞLU (TEMSAN Genel Müdür Vekili) 67, 68

Sayıştay Temsilcisi 68

Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret Anonim 68:72

Şirketinin 2009 yılına ait bilanço ve netice

hesaplarının görüşmeleri

Öneri 1 69

Cevap 1 69

Yavuz Sultan KANSIZ (ADÜAŞ Genel Müdürü) 69, 70, 71, 72

Sayıştay Temsilcisi 69:70, 71, 72

Mehmet DOMAÇ İstanbul 70, 71

Ali SARIBAŞ Çanakkale 71

Açılma Saati: 10.40

Kapanma Saati: 16.09

24 Kasım 2011 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.40

BAŞKAN: Fahrettin POYRAZ (Bilecik)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet YENİ (Samsun)

SÖZCÜ: Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP: Faruk SEPTİOĞLU (Elazığ)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığının, kamu kurumlarımızın ve basınımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

24' üncü Yasama Dönemi 2' nci Yasama Yılı'nın 12' nci Birleşimini açıyorum.

Bugün gündemimizde sırasıyla, Türkiye Elektrik Üretim AŞ ile bağlı ortaklıkları, Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğü ve Ankara Doğal Elektrik Ticaret AŞ'nin 2009 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri yer almaktadır.

Değerli üyeler, çalışmalarımıza Elektrik Üretim Anonim Şirketi ile kuruluşun bağlı ortaklıkları olan Hamitabat, Soma, Yeniköy ve Kemerköy Elektrik Üretim Anonim Şirketlerinin 2009 yılına ilişkin faaliyetleri ile bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerine başlıyoruz.

Elektrik Üretim Anonim Şirketi, elektrik enerjisi sektöründe faaliyet gösteren, ülkemizde elektrik santrallerinin toplam kurulu gücünün yüzde 54' üne sahip olan, toplam elektrik üretiminin yüzde 45' ini sağlayan önemli bir kuruluştur.

Bildiğiniz gibi, kalkınmakta olan ülkemizde enerji ihtiyacı ve bu enerji ihtiyacının bütünü içinde elektrik enerjisi ihtiyacı giderek artmaktadır. İleriye dönük olarak nüfus artış hızı ve sanayinin büyüme tahminleri de göz önüne alınarak yapılan projeksiyonlarda, elektrik üretim ve elektrik enerji talebinde, 2018 yılına kadar, her yıl yüzde 6-7 civarında bir artış olacağı öngörülmektedir.

Ülkemizin ihtiyacı olan bu enerjinin, başta kömür ve hidroelektrik olmak üzere, yerli kaynaklardan sağlanmasına ağırlık verilmesi, üzerinde önemle durduğumuz bir konudur. Bu nedenle, hâlen toplam elektrik üretimindeki payı çok düşük olan rüzgâr, güneş, jeotermal gibi çevre dostu yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarının teşvik edilmesi ve elektrik üretimindeki payının artırılması da önem arz etmektedir.

Şimdi, komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Elektrik Üretim AŞ Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Halis Alış' a söz vereceğim.

Öncesinde, toplantımıza katılan kurum yetkilileri ile diğer kuruluş temsilcilerinin Komisyonumuza kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Halil Bey, buyurun.

ELEKTRİK ÜRETİM AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, EÜAŞ personeli adına hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Başkan, bir sunum hazırlamıştık ama ben zamanı daha ekonomik kullanmak adına sunuma tam olarak bağlı kalmadan konuşmamı sürdüreceğim ama sunum, arkadaşlarım tarafından yürütülecek. Eğer sorular olursa daha sonra cevaplamaya çalışacağım.

Sayın Başkan, bildiğiniz gibi, kurulu gücü şu anda 52.310 megavata ulaşan ülkemizde, üretim profilinin 24.200 megavatlık kısmı kamunun tek üretim şirketi olan EÜAŞ'ın elindedir. Sermayemiz 5,6 milyar TL ve bağlı ortaklıklar dâhil, Ekim 2011 ayı sonu itibarıyla 11.477 çalışanı bulunan şirketimizin merkez teşkilatında 3 genel müdür yardımcılığı ile 12 daire başkanlığı, taşra teşkilatında ise 43 adet işletme ve tesis müdürlüğü bulunmaktadır.

Şirketimiz, kamuya ait termik ve hidrolik santrallerin işletilmesi, bakım, onarım ve rehabilitasyonu, malzeme yönetimi ve tedariki, Bakanlar Kurulunca görev verilmesi hâlinde yeni elektrik üretim tesislerinin kurulması faaliyetlerini yürütmektedir.

EÜAŞ'ın mülkiyetinde 19 adet termik, 80 adet hidrolik santral bulunmaktadır. Kurulu gücümüz, 12.561 megavattı termik santral, 11.639 megavattı da hidrolik santral olmak üzere toplam 24.200 megavattır. Türkiye Kurulu gücü içerisindeki EÜAŞ'ın payı şu anda yüzde 46,9'dur.

Sizin konuşmanızda bahsettiğiniz 2009 döneminde yüzde 52'ler mertebesindeydi. Ancak kurulu güç, Türkiye'nin kurulu gücü arttıkça bizim yeni üretim tesisi yapma imkânımız şu anda olmadığı için, yıllara sâri olarak da kurulu gücümüzün oranı genel kurulu güç içerisinde azalmaktadır.

EÜAŞ'ın Ekim 2011 ayı sonu itibarıyla enerji üretimi, termik santrallerimizde 46.106 gigavat saat, hidrolik santrallerimizde de 30.832 gigavat saat olmak üzere toplam 76 milyar 938 milyon kilovat saat olmuştur. Şirketimizin Türkiye elektrik üretimindeki payı ise ilk on ay içerisinde yüzde 40,8'dir.

Ekim 2011 ayı sonu itibarıyla üretimimizin kaynaklara göre dağılımı ise, kömür yüzde 38,4, doğal gazda yüzde 21,5, hidrolikte ise yüzde 40,1 olarak gerçekleşmiştir. Sıvı yakıt oranımız oldukça düşük olduğu için kayda değer değildir.

2011 yılı programına göre Ekim 2011 ayı sonu itibarıyla, termik santrallerimizde yüzde 91, hidrolik santrallerimizde ise yüzde 99,68 oranında gerçekleşme sağlanmıştır.

2011 yılı üretim programına göre, Türkiye elektrik enerjisi toplam üretim imkânı 266 milyar kilovat saat olarak belirlenmiştir. EÜAŞ ve bağlı ortaklıkları toplam elektrik üretim imkânının 105 milyar kilovat saatini sağlayacaktır. Türkiye üretimindeki payımız ise yüzde 39,56 olarak planlanmıştır. 2011 yılı programına göre, EÜAŞ üretiminin 62 milyar kilovat saati termik santrallerden, 36 milyar kilovat saatinin ise hidrolik santraller tarafından üretilmesi hedeflenmektedir.

2011 yılında faaliyeti sürdürülen başlıca yatırımlarımız yaklaşık yirmi kalemden oluşturulmaktadır. Bu yatırım hedeflerimizin gerekçesi, enerji talebinin zamanında ve kesintisiz olarak karşılanabilmesini teminen termik ve hidrolik santrallerimizde üretimi, verimliliği, güvenilirliği ve emre amadeliği en üst seviyede tutabilmek amacıyla hazırlanan, yıllık programlar çerçevesinde, genel bakım çalışmaları yapılmış ve ayrıca, eskime, aşınma, yıpranmadan kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik olarak da bazı ünitelerde modifikasyonlar gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleştirilecek rehabilitasyonlar ile birlikte yaklaşık 14 milyar kilovat saat üretim artışı sağlanacak olup, bu değer yaklaşık 2 adet Keban Hidroelektrik Santralinin veya 2 bin megavatlık yeni bir termik santralin yıllık üretimine eşdeğerdir.

Eylül 2011 ayı sonu itibarıyla kuruluşumuzun geçici yatırım harcaması, enerji sektörü için 222 milyon TL, madencilik sektörü için 33 milyon TL olmak üzere toplam 254 milyon 820 bin 500 TL'dir. Bu duruma göre, enerji sektöründe gerçekleştirmemiz yüzde 32, madencilik sektöründe ise yüzde 37 ve genel toplamda yüzde 33 olarak gerçekleşmiştir.

Şirketimizin 2011 yılı faaliyetleri içerisinde, sözleşmeleri yapılan veya sözleşme görüşmeleri devam eden rehabilitasyon işlerinin yapılması, termik ve hidrolik santrallerin işletilmesi, tüm santrallerde programa uygun olarak bakım, onarım ve revizyonların yapılması, teknik ve idari eğitimlerin sürdürülmesi olarak planlanmıştır.

Kuruluşumuz ve bağlı ortaklıklarının 2011 Yılı Yatırım Programı, enerji ve madencilik olmak üzere iki sektörden oluşmuştur. 13 Ocak 2011 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan 2011 yılı Yatırım Programı'na göre, enerji sektörü yatırımlarının toplam tavan ödeneği 700 milyon, madencilik sektörü yatırımları ise 88 milyon 500 bin TL olmak üzere kuruluşumuz toplam tavan ödeneği 788 milyon 500 bin TL olarak belirlenmiştir. Programın tamamında gerçekleşmenin en üst düzeyde sağlanması hedeflenmiştir. Ama, söylemek isterim ki bu yatırım gerçekleştirmeleri maalesef EÜAŞ'ta hedeflenen seviyede olmamaktadır. Bunun çeşitli sebepleri vardır. Eğer bu konuda detay isterseniz açıklayabilirim daha sonra.

EÜAŞ ve bağlı ortaklıkları, 2009 yılında 84 milyar 880 milyon kilovat saat satış miktarı, 8 milyar 891 milyon TL satış hasılatı ve 1.712 milyon TL kâr gerçekleştirmiştir. 2010 yılında ise 88 milyar 196 milyon kilovat saat satış miktarı, 12 milyar 412,5 milyon TL satış hasılatı ve 5,5 milyar TL

kâr gerçekleşmiştir. 2011 yılı için ise, 84 milyar 200 milyon kilovat saat satış miktarı, 9 milyar 879 milyon TL satış hâsılatı ve 1,061 milyar TL kâr hedeflenmiştir.

Ülkemiz elektrik enerjisi üretiminde yerli kaynak kullanımına ağırlık veren Bakanlığımız enerji politikaları doğrultusunda, 2010 yılı üretimimizin yüzde 78'i yerli kaynaklardan karşılanmıştır.

Elektrik piyasasında bir katılımcı olarak şirketimiz, iki şekilde piyasaya elektrik arzı yapmaktadır. Yapmış olduğu ikili anlaşmalara ve saatlik Türkiye toplam talebine uygun olarak da günlük üretim programı hazırlayarak elektrik piyasasına elektrik arzını yapmaktayız. Kamu finansman kararnamesinde şirketimiz için öngörülen kâr hedeflerini gerçekleştirmek üzere, termik santrallerimiz maliyet esaslı, hidroelektrik santrallerimiz ise su değeri, kaskat yapısı ve uluslararası anlaşmalar ve su gelirleri göz önünde bulundurularak piyasaya yük alma ve yük atma fiyat teklifleri sunarak gerçekleştirmektedir.

Bu kapsamda, Elektrik Üretim Anonim Şirketi, üstlendiği sorumluluğunun önem ve bilinciyle faaliyetlerini büyük bir titizlik ve özveriyle hizmet anlayışıyla sürdürmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; sizlere zamanımın elverdiği ölçüde kuruluşumuz ve elektrik enerjisi sektörüyle ilgili olarak kısa bilgiler sunmaya çalıştım. Yapılacak değerli uyarı ve eleştirilerin geleceğe dönük çalışmalarımızda bize yol göstereceğine inanıyor, hepinizi tekrar en derin saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Kuruluşla ilgili olarak altı adet öneri bulunmaktadır.

İlk öneriyi okutuyorum:

Öneri 1:

EUAŞ Ana Statüsü'nün 12/2'ci maddesinde, "Teşekkülün, faaliyet konusuna uygun ikisi teknik, biri idari-mali nitelikli olmak üzere, üç genel müdür yardımcısı bulunur." hükmünün yer aldığı, ancak ataması yapılmış olan mevcut 3 genel müdür yardımcısının da teknik nitelikli olduğu ve EÜAŞ'ın mevcut iş hacmi ile idari-mali nitelikli işlerinin yoğunluğu göz önünde bulundurularak; genel müdür yardımcılığı sayısının 4'e çıkarılması için Ana Statüde değişiklik yapılması ve ihdas edilecek yeni genel müdür yardımcılığı kadrosuna ise idari-mali niteliğe haiz birisinin atanması, hususunda gerekli girişimlerde bulunulması.

BAŞKAN – Cevabı alalım.

ELEKTRİK ÜRETİM AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Güncellenmiş Cevap 1:

Öneri doğrultusunda Şirketimiz Genel Müdür Yardımcısı sayısının 4'e çıkartılması konusunda Yüksek Planlama Kurulu kararı alınmak üzere Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı nezdinde girişimde bulunulmuştur.

BAŞKAN – Evet, son durum nedir? Bu mudur yani?

ELEKTRİK ÜRETİM AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜRÜ HALİL

ALIŞ – Sayın Başkan, şu anda Yüksek Planlama Kurulundan çıktı, imzada yani, birkaç imzaya kaldı, büyük ihtimalle önümüzdeki günlerde 4' üncü genel müdür yardımcısı ihdas edilecek efendim.

BAŞKAN – Bakanlık temsilcisi arkadaşımız.

BAKANLIK TEMSİLCİSİ – Aynı şeyi söyleyecektim efendim.

BAŞKAN – O zaman takip ediyoruz süreci.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, bu kadronun muhakkak idari bir genel müdür yardımcısı için kullanılmasını ben kayıtlara geçsin diye söylüyorum. Bu da teknik bir genel müdür yardımcısı olarak doldurulacak olursa amaç hasıl olmamış olur.

BAŞKAN – Yok zaten talebimizin idari anlamda olduğu belli. Siz o şekilde mi talep ettiniz, yoksa şey?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – İdari genel müdür yardımcısı olacaksa...

BAŞKAN – Tamam, sorun yok o zaman.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Özellikle de Kamu İhale Kanunu'nda uzmanlaşmış bir genel müdür yardımcısı talebimiz var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Anladım.

Evet, süreç devam ediyor o zaman.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer öneriyi okutuyorum:

Öneri 2:

Türkiye termik kurulu gücüne ve ekonomisine önemli katkılar yapma potansiyeli olan Afşin-Elbistan havzasındaki kömür rezervlerinin kullanımına yönelik sorunların çözülerek en az zayıat ile ekonomiye kazandırılması için, bütüncül bir yaklaşım ile tüm havzayı esas alan planlama, yatırım ve finansman modellerinden oluşan projeler hazırlanarak, havzadaki işletmecilik faaliyetlerinin bu kapsamda yapılması.

BAŞKAN – Evet, buyurun, cevabı alalım.

ELEKTRİK ÜRETİM AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜRÜ HALİL

ALIŞ – Güncellenmiş Cevap 2:

2010 sonu itibarıyla Türkiye linyit rezervi: 11,750 milyar ton, Afşin-Elbistan Havzasındaki linyit rezervi ise 4,3 milyar tondur. (Yüzde 36)

Bölgede, iki termik santral ve bu termik santrallere kömür sağlayan iki kömür işletmesi vardır.

4,3 milyar ton linyit rezervinin termik potansiyeli 11 bin megavat, mevcut kurulu güç 2.800 megavat ve kullanılmayı bekleyen kapasite ise 8.200 megavat hesaplanmıştır.

Kullanılmayı bekleyen rezervlerin harekete geçirilmesi amacıyla geçmişte, rödovans modeli ile iki ihale yapılmıştır.

Birinci ihale 31/07/2007 tarihinde yapılmış, teklif gelmemiştir.

İkinci ihale 26/06/2008 tarihinde yapılmış, gelen iki teklif yüksek bulunduğu için ihale iptal edilmiştir.

Yeni bir ihale süreci başlatılmasını teminen, bir danışman firma ile çalışmalara başlanmış ve danışman, bu projeler için uygulanması muhtemel; Rödovans Modeli, Kamu Yatırımı, Kamu+Özel Sektör İşbirliği yatırım modellerini incelemiştir. Geline nokta, daha önce iki defa denenmiş Rödovans Modelinin tekrar denenmesinin istenen neticeyi vermeyeceği değerlendirilmiş ve bu durumda diğer yatırım seçeneklerinin gündeme alınması ve değerlendirilmesinde yarar görüldüğünden, 4/5/2011 tarih ve 788 sayılı yazımız ile Bakanlığımız Enerji İşleri Genel Müdürlüğüne müracaat edilmiştir. Söz konusu yazıda, yatırımların;

Kamu yatırımı, Kamu-özel sektör ortaklığı modeli, 4628 sayılı yasanın özüne uygun olmak kaydı ile Yap-işlet-devret veya yap-işlet modellerinden birisi ile gerçekleştirilmesi ihtiyacı doğduğu,

Arz sıkıntısının yaşanacağı tarihler, bu santrallerin yapım süresi ve yerli linyit kaynaklarının elektrik üretiminde kullanılmasına yönelik stratejik hedefler birlikte değerlendirildiğinde, bu projelere bir an önce başlanmasının büyük önem arz ettiği, projelerin finansman ihtiyacının 4628 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesine göre, üretim özelleştirmesi gelirlerinden karşılanabilmesi imkânı bulunduğu belirtilerek, büyük miktarda kamulaştırma ihtiyacı, kamulaştırmaya bağlı olarak bazı belde ve köylerin zorunlu olarak iskân yer değiştirmesi, kurulacak santraller için su temini amacıyla baraj kurulmasını gerektirmesi, havza içerisinde geçen Hurman Çayının güzergâhının değiştirilmesi şartları gibi, hem maliyet açısından yüksek hem de sosyal boyut açısından önemli alt yapı işlerinin yapılmasının zorunlu olmasından dolayı Afşin C ve/veya E Termik Santralleri yatırımlarının Kuruluşumuz tarafından yapılması hususunda mevzuat açısından gerekli işlemlerin başlatılması ve bu kapsamda Kuruluşumuzun görevlendirilmesi talep edilmiştir. Bu projelerin gerçekleştirilebilmesi için hukuki çerçeve, uygulanacak idari prosedür ve finansman modeli üzerinde çalışmalar devam etmektedir. Bölgedeki mevcut iki termik santral ve iki maden işletmesinin faaliyetleri ve yeni planlanan projelerle ilişkileri de gözetilerek, havza bazında bütüncül bir yaklaşımla yeni yatırım modelleri oluşturulması için çalışılmaktadır.

Geline nokta, 233 KHK/ Madde 27'ye göre, EÜAŞ'ın da iştirakçi olabileceği bir Kamu+Özel Sektör Elektrik Üretim Şirketinin kurulması, EÜAŞ'ın bu yatırımlarda koordinasyonu sağlayan, yatırımın kamu ayağını oluşturan, destekleyici ve yatırımı sürükleyici bir pozisyonda olacağı

bir yapılandırmanın hukuki, idari ve finansman açılarından incelenmesi için mevcut Danışman Firma ile görüşmeler yapılmakta olup, çalışmalar bu çerçevede sürdürülmektedir.

BAŞKAN – Evet, öneriyle ilgili söz talebi?

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sayın Başkanım, temenniye verilen cevapta da anlaşıldığı üzere havzada bulunan kömür rezervinin yaklaşık yüzde 48'i Afşin Elbistan havzasında bulunuyor. Burada 2009 yılında 27,3 milyon ton, 2010 yılında da 21,5 milyon ton kömür üretilmiş.

Havzadaki enerji üretim potansiyelinin en verimli şekilde değerlendirilmesinin temel şartı işletmecilik açısından uygun şartlara sahip bu rezervlerin mümkün olan en az zayıyla üretilmesi.

Ayrıca, bölge de iklim, su ve toprak özellikleri itibarıyla tarımsal faaliyetlere müsait olduğundan kömürü alınarak ıslah edilen sahaların tekrar tarımsal faaliyetlere kazandırılması da önem arz etmektedir.

Bütün bu önemli konular havzanın bir bütün olarak bir havza mantığıyla ele alınmasını ve kullanılmasını gerektiriyor. Biz, bu duruma işaret etmek istedik, yapılan çalışmalar kısmen bunları karşılıyor ise de biz bu havzanın bir bütün olarak değerlendirilmesi noktasında izlememizi sürdüreceğiz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Peki, önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer öneriyi okutuyorum:

Öneri 3:

Termik santrallerle ilgili olarak;

-Emisyonları, Sanayi Kaynaklı Hava kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında belirlenen emisyon sınır değerlerin üzerinde bulunan termik santral ünitelerinde, çevre kirliliği nedeniyle üretim kayıplarına meydan verilmemesi amacıyla, gerekli elektrofiltre rehabilitasyonlarının ve baca gazı; kükürt arıtma tesislerinin yapılarak ilgili mevzuatta uyulması istenen sınır emisyon değerlerinin sağlanabilmesi için 31.12.2011 tarihi olarak belirlenen son sürenin ötelenmesi hususunda ilgili merciler nezdindeki girişimlerin sürdürülmesi,

- Tesis ve işletilmesiyle ilgili alınması; gereken tesis kurma izni, açılma ruhsatı ile çevre izinlerinden eksik olanların bir an önce tamamlanması.

BAŞKAN – Evet, cevabı alalım.

Güncellenmiş Cevap 3:

-Yönetmelikteki son tarih olan 31.12.2011 tarihinin ötelenmesi için Kuruluşumuzca ilgili merciler nezdinde yapılan görüşmeler sonucunda, Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü

Yönetmeliğinin Geçici 3. Maddesinde sürecin 31.12.2017 tarihine ötelenmesine yönelik değişiklik yapılmış olup, 10.10.2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Çevre mevzuatı kapsamında alınması gereken izinler Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkındaki Yönetmelik ile çevre izni adı altında birleştirilmiş tek izin hâline dönüştürülmüştür.

-Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkındaki Yönetmelik gereği, termik santrallerimiz için çevre izni ve lisansı başvurularının Çevre Görevlisi ve Çevre Danışmanlık Firmaları Hakkında Yönetmelik'te yer alan hükümler uyarınca yapılabilmesini teminen Genel Müdürlüğümüz bünyesinde İşletme Müdürlüklerindeki çevre görevlilerini de içine alan bir Çevre Yönetim Birimi kurulmuş olup, 17.08.2011 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığında gerekli onay alınarak çalışmalarına başlamıştır.

Ayrıca, emisyon, atık sular vb. dışında termik santrallerimizden kaynaklanan kül, cüruf, alçıtaşı, v.b atıkların depolandığı alanlar; 26 Mart 2010 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan "Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik" kapsamında değerlendirilmektedir. Bu yönetmelik kapsamında, termik santrallerin mevcut depo alanları için "İyileştirme Planları" hazırlanarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na sunulmuş olup, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından depolama alanının tabanı ile ilgili "depolama sahasının jeolojik, hidrojeolojik ve jeoteknik raporları" (sahanın zemin özelliklerinin belirlenmesine yönelik yeterli sayıda sondaj ve permeabilite vb. çalışmalar) ile yer altı suyu seviyesi ve akış yönü gibi detaylı bilgi ve belgeler talep edilmiş ve eksiklerin tamamlanması için gerekli çalışmalara başlanılmıştır.

Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkındaki Yönetmelik gereği öncelikle "Geçici Faaliyet Belgesi için başvuru yapılması gerekmekte olup, konuya ilişkin çalışmalar başlatılmıştır. Bu başvuru için de İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'nden uygunluk yazısı alınması gerekmektedir. Söz konusu Müdürlükler uygunluk yazısını verirken, tesislerin ilgili yönetmelikte öngörüldüğü şekilde gereken tedbirler ve fiziksel şartları sağladığını rapor etmesi gerekmekte olup bu durumda sınır değerlerin sağlanması için arıtma tesisi olmayan santraller için geçici faaliyet belgesi alınmasında ve bunun bir yıl içinde çevre izin belgesine dönüştürülmesinde sorunlarla karşılaşılması beklenmektedir. Diğer taraftan iş yeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin yönetmeliğe göre alınması gereken izinlerin son aşaması açılma iznidir ve çevre izni olmadan iznin alınması da mümkün görünmemektedir. Santrallerimiz için izin çalışmaları izin vermeye yetkili mercilerin talepleri doğrultusunda kesintisiz sürdürülmektedir.

BAŞKAN – Evet, öneriyle ilgili olarak Necati Bey'in söz talebi var.

Buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, burada öneride ifade edilen “Kirlilik nedeniyle üretim kayıplarına meydan verilmemesi amacıyla gerekli elektrofiltre rehabilitasyonlarının ve baca gazı kükürt arıtma tesislerinin yapılarak ilgili mevzuata uyulması istenen sınır emisyon değerlerinin sağlanması için...” diye devam ediyor.

Şimdi, siz burada, cevapta hiç bu elektrofiltreden, kükürt arıtma tesislerinden bahsetmiyorsunuz. Yani tamamen mevzuatla ilgili birtakım çalışmalar yapacağınızdan bahsediyorsunuz.

Şimdi, geçtiğimiz dönemlerde de bu öneri yine gelmişti, o zaman da sizin verdiğiniz cevapta da DPT’nin buna onay vermediği gibi çok mantıksız bir... Mantıksız derken sizin açınızdan söyleyemiyorum bunu, işte DPT’nin de gerekçesi, o zaman arkadaşlardan hatırladığım kadarıyla, bu tesislerin satılacağı, dolayısıyla satılacak tesislere de böyle masrafların yapılmasının DPT tarafından doğru olmadığı şeklinde bir açıklama gelmişti bize. Hâlâ bu garip durum devam ediyor mu? Yani şimdi, bakın, dört sene geçti hâlâ bu tesisler satılmadı, hâlâ bu tesisler devam ediyor. Biz Kyoto Protokolü’ne imza attık, 95’teki karbondioksit emisyonlarının yüzde 5 altına inmek zorunluluğu var artık, yani Kyoto Protokolü gereği, onu bırakın, burada termik santrallerde yakılan kömürlerin kükürt oranlarının yüksek olduğunu biliyorum. Yani kükürt oranlarından dolayı da SO₂ gazları, yani kükürt dioksit gazlarıyla birlikte asit yağmurlarına dönüştüğünü de ilgililer bilirler. Dolayısıyla bütün bunlara rağmen hâlâ yani DPT’nin onayı olmadan, daha doğrusu garip bir gerekçeyle DPT’nin onayı olmadığı için KİT kuruluşu olmasına rağmen, devlet kuruluşu olmasına rağmen hâlâ bu çevre kirliliğine izin verilecek mi, ben -DPT’den varsa böyle bir gerekçe, bu kükürt arıtma tesisleri ve filtrelerle alakalı bu sıkıntı- bunların cevaplarını istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkan, değerli üyeler; aslında tabii ki çevreye duyarlı santral yapmak bizim görevimiz, ancak bu santraller yapılırken -çok eski santraller- elektrofiltreler elbette var. Bunların rehabilitasyonları şu anda peyderpey yapılıyor, evet cevapta bunlardan bahsetmemişiz, Sayın Vekilim haklı. Biz tamamen şu andaki mevzuatlardan bahsettik ama tabii ki elektrofiltre rehabilitasyon ihalelerimiz devam etmekte. Şu anda ihaleleri yapılmış ama henüz sonlandırılmamış Tunçbilek, Soma, Yatağan ve Çatalağzı elektrofiltre rehabilitasyon ihalelerini sonlandırmaya çalışıyoruz. Aslında bu sonlandırma belki ihalenin iptal edilip tekrar yeni teknolojiyle çünkü yeni teknolojilerde torbalı filtreler kullanılmakta Avrupa’da. Bu nedenle, bir de 2017’deki değerler göz önüne alındığında ki şu anda biliyorsunuz büyük yakma tesislerinde bizim ihalelerimizde belirtilen sınır değerleri 100 miligram mertebesindeydi, 75’le 100 miligram ancak Kyoto Protokolü’ne

atılan imza ve Avrupa Birliği uyum yasalarına göre hareket edersek 2017-19'dan sonra 20 miligrama düşmesi söz konusu, öncelikle 50 miligrama, daha sonra da 20 miligrama. Bu nedenle, bizim yaptığımız ihalelerdeki bu karakteristik değerleri belirtmediğimizden dolayı 2019'dan sonra yeni bir ihale yapmamak üzere belki bu dört tane santralimizde yaptığımız elektrofiltre rehabilitasyon ihalelerini yeni standartlara göre torbalı filtreyle de ihaleye katılabilecek imkânları tanımak üzere yeni bir şartnameyle çıkabiliriz.

Onun dışında, Kangal 1-2 için, DPT'ten baca gazı arıtma tesisleri için ödenek çıktı, 2012 yılında ihale edeceğimizi umuyorum. Sizin söylediklerinizden, evet bir garabet söz konusu, yani aslında belki mantıksız bir şey gibi gözüküyor ama Sayın Vekilim, DPT'nin hâlen o konudaki rezervleri devam ediyor, yani birden fazla baca gazı arıtma tesisi yapmamıza pek izin vermiyorlar, büyük ihtimalle kendileri burada, bu soruya cevap verebilirler. Aslında biz de yarın bile özelleşecek olsak bugünden rehabilitasyon ve baca gazı arıtma tesislerini yapmak istiyoruz. Bizim en azından EÜAŞ olarak fikrimiz budur ama baca gazı arıtma tesisi oldukça masraflı bir iş. Belki genel politikaya uygun olarak bunların, özelleştirildiğinde alan firma tarafından yapılması beklenilebilir ama çıkan yönetmelik, biliyorsunuz, 2017'den sonra buna zorunluluk getiriyor, 2017'ye kadar da yapılmazsa büyük ihtimalle santralleri çalıştıramaz hâle gelebiliriz. Bu konu üzerinde çalışılıyor ama bilmiyorum...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yönetmelik de şart değil.

(Oturma Başkanlığına Ahmet Yeni geçti)

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Vekilim, ben aslında çok böyle, o konuda biraz belki, ajitasyon da olabilir ama ben havanın bizim tarafımızdan, daha doğrusu santraller tarafından kirletilmesinden ziyade, kötü kömür kullanımı neticesinde kışın aslında sobalarda yakılan kömürler tarafından kirletildiğine daha fazla inanıyorum. Bizim santrallerimizin hepsinde elektrofiltre var ve şu anda bence emisyon değerlerinin çoğunu tutturabiliyoruz. Zaten on-line olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından izleniyoruz ve sıkıntı olduğu zaman da zaten gazetelerde duyuyorsunuz, santrallerimizin faaliyetleri anında durduruluyor, belirli bir emisyon hacminin üstüne çıkıldığında.

Ben, santrallerimizin havayı çok kirlettiğine işin doğrusu biraz katılmıyorum.

BAŞKAN – Bakanlık temsilcisi arkadaşımız, niye ikinci bacalara izin vermiyorsunuz? Kalkınma Bakanlığı olarak buyurun.

KALKINMA BAKANLIĞI PLANLAMA UZMANI KUBİLAY KAVAK – Sayın Başkanım, Sayın Milletvekilimiz doğru hatırlıyorlar, bizim geçmiş dönemde bu projelerin gerçekleştirilmesinin ötelenmesi konusundaki tutumumuzun gerekçelerinden bir tanesi santrallerin 2004 yılında çıkan bir yüksek planlama kurulu kararıyla 2009 sonuna kadar özelleştirileceğinin

taahhüt edilmesi idi, ancak bizim gerekçelerimizden, itiraz gerekçelerimizden daha önemlisi, yani bu özelleştirmeye yönelik gerekçeden daha önemlisi birçoğunun kırk, elli yıllık geçmişi bulunan bu santrallerin önce rehabilite edilmeleri, yanma optimizasyonlarının iyileştirilmesi, kazan rehabilitasyonlarının tamamlanması, sonra elektrofiltrelerinin yenilenmesi, bütün bunlar tamamlandıktan sonra bu yeni kazan dizayn değerlerine uygun baca gazı tesislerinin yapılması yönündeydi. Nitekim Kangal Termik Santralinde hem kazan rehabilitasyonları tamamlandı hem elektrofiltre yatırımları bitirildiği için bu yıl yaklaşık 60 milyon TL'lik bir ödenekle Kangal Termik Santraline bir baca gazı yapılması projesini yatırım programına alıyoruz.

Diğer taraftan, bu projelerin, beş tane santral için projenin minimum maliyetinin yaklaşık 2 milyar dolar civarında olacağı düşünülüyor. Böylesi büyük bir meblağın bir senede -kuruluşun sadece çevre yatırımları için bunu dört yılda gerçekleştireceğini düşünürseniz, bu yaklaşık yıllık 500 milyon dolar gibi bir rakam eder- bunun 1 yıl içinde tahsis edilmesi mümkün gözüküyor. Daha da önemlisi EÜAŞ Genel Müdürlüğümüzün bu süreç içinde yaptığı bazı ihalelerin sıklıkla iptal edildiğini geçmiş dönemlerde müşahade ettik. Biz bu sene Kangal Termik Santraline baca gazı yapılması için projeyi yatırım programına alıyoruz, eğer projenin ihale edilmesinde bir sorun olmaz, işler umulduğu gibi yürürse önümüzdeki yıldan itibaren diğer projelerin de yatırım programına uygun ödenekle alınmasını planlıyoruz efendim.

Arz ederim.

(Oturum Başkanlığına Fahrettin Poyraz geçti)

BAŞKAN – Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Burada sanayi kaynaklı hava kirliliğinin önlenmesiyle ilgili yönetmelikte öngörülen süre 2017'ye ertelenmiş, dolayısıyla kısmen rahatlamış gözüküyor. Benim önerim şu: Mevcut kapasitenin yüzde 25'i kullanılıyordu biraz önce birinci öneride dile getirilmişti, bununla ilgili arayış içerisinde olduklarını, danışman firmalarla çalıştıklarını belirttiler. Hiç olmazsa yeni yapılacak yatırımların bu standartlara göre planlanması ve burada atlama yapılmaması, çünkü çok rahatlamış gözüküyor bu uzatma, öteleme kararıyla birlikte.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Ahmet Bey'in de söz talebi var.

Ahmet Bey, buyurun.

AHMET YENİ (Samsun) – Sayın Genel Müdürüm, Eti Madeni görüşürken bor üzerinde yapılan bir çalışmada bu gazların, baca gazlarının bir nevi yok edileceği konusunda da çalışmalar yapıldığı ve buluşların da yapıldığı ifade edildi, sizin haberiniz var mı bundan?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Var efendim. Ben de gazetede okudum.

AHMET YENİ (Devamla) – Gazeteye alaka... Olur mu böyle şey yani?

Aynı bakanlık bünyesinde değil misiniz? Gidin gelin bakalım, bu önemli bir şeydir, gazeteden ben de okuyorum.

BAŞKAN – Ahmet Bey’in gündeme getirdiği konu önemli yani o konuda özel ilgi gösterirseniz, çünkü muhtemelen bir dahaki toplantıda yine gündeme gelecek “Ne yaptınız bu konuyu?” diye. Ahmet Bey, o konuda ısrarcıdır.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkanım, şunun için: Zaten yeni santral yatırımlarında çevreye uygunluk belgesini almak için o şart, baca gazı arıtma tesisi ve elektrofiltreler mutlaka şart. Biz bu şeyler, yönetmelikler eski santraller için yani yeni santrallerde, zaten yeni yapılacak santrallerde bir problem yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Söz talebiniz mi var? Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, santrallerin 2011’e kadar yapılması gereken yatırımları 2011 ertelendiği için ifade edildiği gibi bir rahatlama söz konusu ise de bu mevzuat 2006 yılından, 2007 yılından itibaren gelişti. Biz 2007, 2008, 2009, 2010 temennilerimizde de bunları takip ettik geldik. Bakanlık temsilcisi arkadaşımızın da ifade ettiği gibi işlerin gerçekleşmemesinin aslında başka nedenleri de var. Yani önce bu yatırımları kaldırabilir hâle tesislerin, termik santrallerin getirilmesi yapısal bozukluklarının rehabilitasyonlarının yapılması gerekir. Nitekim buradaki söylenenlerin hepsi doğru, mesela Afşin Elbistan Santrali için yapılan ödenek talepleri Hazine tarafından karşılanmamış, bir kısım ihalelere katılım hiç olmamış, mesela Soma 3-4 santralleri ihale edildiği hâlde katılım olmamış, bir kısmı ihale edilmiş ama istenilen değerler sağlanamamış, bir kısmı ihale edilmiş istenilen değerler sağlanamadığı için sözleşmeler iptal edilmiş. Yani bu konu komplike bir konu, öncelikle tesislerin rehabilitasyonlarının yapılarak yapılacak bu çevre yatırımlarına hazır hâle getirilmesi, dolayısıyla yani bu süre içerisinde de eğer iyi değerlendirilmezse biz bu yatırımların yine gerçekleşemeyeceği endişesini taşıyoruz, çok da önemseydiğimiz bir konu, izleyelim önerisinde bulunuyorum efendim.

BAŞKAN – Necati Bey’in söz talebi var.

Buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Ben de ilave etmek açısından söylüyorum. Yani bu bahsedilen rehabilitasyonlar zaten olmazsa olmazların içerisinde devam eden çalışmalar. Genel Müdürümüzün sunumunda da gördüğüm kadarıyla rehabilitasyonlardan kaynaklanan 13 milyar kilovat saatlik bir enerji açısından bahsettiniz yani bu rehabilitasyonlar yapılmıyor olsa zaten bundan söz edemeyiz. Yani tabii, rehabilitasyonlar neticesinde oradaki yakıtların tam yanması, dolayısıyla karbondioksit emisyonundan ziyade tam yanma olmadığı zaman karbonmonoksit de biliyorsunuz zaten baca gazından salınıyor. Karbonmonoksit daha tehlikeli bir gaz, daha da zehirleyici yani öldürücü bir gazdır. Karbondioksitin

etkisi sera etkisi yapmasıdır. Karbondioksit bu anlamda direkt olarak insan sağlığına bir etkisi yoktur. Dolayısıyla o termik santrallerin rehabilitasyonu aynı zamanda verimliliğin de yani artması noktasında daha verimli. Zaten zaman zaman YDK'nın raporlarında görüyoruz, bazı termik santrallerde verimlilik düşüşleri de var yani bir yerdeki bir kömür miktarıyla alınan verimle diğer termik santraldeki kömür miktarının arasında yüzde 30-40'lara varan farklılıklar var. Dolayısıyla bütün bunlar zaten yapılması gereken, işletmenin seyri gereği yapılması gereken zorunlu işler. Bunlar elbette tamamlanırken bu ilave bir öneri ve önemli bir öneri. Yani, şimdi, Sayın Genel Müdürümüz işte "Bizim baca gazlarımızdan çok fazla çevreyi kirletici gaz çıkmıyor." diyor ama sizin de termik santrallerde kullandığınız kömürler kalorisiz düşük kömürler. Yani linyit kömürü kullanıyorsunuz, dolayısıyla bunların da ifade ettiğim gibi kükürt oranları da yüksek. Yani kükürt oranlarının yüksek olması dediğim gibi asit yağmurlarına da sebep olacak gazları atmosferde taşımasına sebep oluyorsunuz. Yani bu kükürt gazları, kükürtdioksit gazlarının rüzgârlarla nerelerde duracağı da belli değil. Yani siz Afşin Elbistan'da bunu baca gazlarıyla atmosfere salarsınız ama işte İstanbul'da inebilir vesaire. Dolayısıyla baca gazı emisyonu konusunda bu anlamda yani "Bizden daha fazla başka yerler kirletiyor." diyerek de bu şeyi da hafife almamak lazım diye düşünüyorum. Biz de diğer dediğiniz konunun TKİ'de denetlenirken çok mücadelesini veriyoruz ama orada da çok fazla dikkate alındığı kanaatinde değilim. TKİ gelince o kömürleri de zaten bol bol konuşacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Halil Bey, eklemek istediğiniz bir husus var mı?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkanım, tam olarak katılıyorum. Yani ben belki yanlış anlaşılmaktan korkuyorum. Aslında bizim görevlerimizden bir tanesi santrallerimizi verimli çalıştırmanın ötesinde, bir diğer görevimiz de bizden sonraki nesillere yaşanabilir bir çevre bırakmak. Ben "Diğerleri bizden daha fazla kirletiyor." diye üzerimize düşeni yapmayalım anlamında değil de yani, tabii, bu biraz kamuoyunda çok fazla ajitasyona da uğruyor anlamında söylemek istemişim. Hakikaten bizim görevimiz zaten yani kanun ve yönetmeliklere uygun, çevre mevzuatlarına uygun şekilde santralleri çalıştırmak için çok uğraşıyoruz ama bizim en büyük sıkıntılarımızdan bir tanesi Kamu İhale Kanunu. Kamu İhale Kanunu'nda biz açık ihaleye çıktığımızda uluslararası şirketler dolaylı zararlardan dolayı ve sınırsız cezadan dolayı pek ihalelerimize iştirak etmiyorlar ve yaptığımız ihaleler genelde demin DPT'den arkadaşımızın da söylediği gibi sık sık iptal ediliyor. Bir sefer önce ya sektör yasasının çıkması gerekir veyahut da özellikle enerji üretim şirketimizin KİK'ten muaf olması gerekir diye düşünüyorum, daha hız kazanırız. Mutlaka, tabii, burada, ödeneklerde esas, Sayın Başkanım, sayın vekillerim, çünkü yaklaşık işte söyledi yani "Bütün baca gazı arıtma tesisini yapacak olsak beş yıl içerisinde 2 milyar dolarlık bir finansa ihtiyacımız var." Tabii ki bu para mutlaka bulunabilir, para bulunmaz diye bir şey olmaz. Ama

hem KİK hem de zaman önümüzde bir handikap gibi gözüküyor ama biz öneriler doğrultusunda elimizden geleni yapacağımıza söz veriyoruz efendim.

BAŞKAN – Bakanlık temsilcisi arkadaşımızın mı söz talebi var?

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Efendim, Halil Bey’in dediği gibi bu Kamu İhale Kanunu birçok kurumumuzun ana faaliyet konularında sıkıntı yaratabiliyor. Bakanlığımızca da 25 Ekimde Maliye Bakanlığına sektörler kanunu çıkmadığı için çıkana kadar Kamu İhale Kanunu istisna kapsamına kurumlarımızın ana faaliyetlerinin alınması konusunda talebimiz oldu.

BAŞKAN – O zaman süreci takip edeceğiz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Evet.

BAŞKAN – Öneriyi izliyoruz o zaman.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi diğer öneriyi okutacağım ama Komisyon üyesi arkadaşlarıma bir hatırlatmada bulunmak istiyorum. 3346 sayılı Kanun’umuzun 7’nci maddesinde “Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimine tabi kamu iktisadi teşebbüsleri ile bu kamu iktisadi teşebbüslerinin iştirakiyle kurulan diğer kamu kurum kuruluşların denetimi üst teşebbüsün denetimiyle bir arada yapılır.” hükmü çerçevesinde bu kuruluşumuzu bitirdikten sonra görüşmelerimize diğer bağlı ortaklıkların görüşmelerini yapma biçiminde sürdüreceğiz.

Diğer öneriyi okuyalım:

Öneri 4:

Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Evet, cevabı alalım.

Cevap 4:

Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – Arkadaşlarımızdan diğer önerilerle ilgili olarak görüşülmesini istediği husus olanlar varsa...

Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli üyeler; raporda 9, 11, 12, 14, 39 ve 53 nolu öneriler aslında çok önemli öneriler ama çok da zaman almamak için bir kısmını geneli üzerinde görüşmede de halledebiliriz. Ancak özellikle kömür kalitesi yani alınan kömürlerin belirli bir standartta olmaması dolayısıyla oluşan kamu zararları söz konusu, bir de bu rödovans usulüyle belirli kömür sahaların devriyle ilgili sorunlar söz konusu. Ben usulü Komisyonun takdirine sunuyorum. Ben

birkaç not aldım, isterseniz bunları ayrı ayrı görüşebiliriz, isterseniz geneli üzerinde görüşürken daha detaylı bir inceleme yapabiliriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, isterseniz o iki konuyu yani kömür kalitesini ilgilendiren öneriyi bulalım onu görüşelim, rödovans konusu da herhâlde o da ayrı ayrı iki öneri biçimde.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, sorun zaten rödovansla alakalı önemli hususların öneri olarak değil de tespit olarak yer almasından kaynaklanıyor, belki o konuda Sayıştay denetçilerinin daha detaylı bir açıklama yapmasında...

BAŞKAN – Öneri vardı efendim, var gibi sanki ben öyle hatırlıyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Çayırhan Termik Santrali, Afşin Elbistan Termik Santrali... Özellikle KEAŞ ve TÜMSAN şirketleriyle ilgili konular... O zaman ortak bir öneri hâlinde şöyle söyleyebiliriz.

BAŞKAN – Yok, yok, ben iç önerilerde kömür kalitesiyle ilgili olarak...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 9, 11, 12... Mesela 53 nolu öneriye bakarsanız, bu 39 ve 53'te kazanlarda alev topu oluşarak kazanların zarar görmesi...

BAŞKAN – Çatalağzı Termik Santralinde diyorsunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani sorun genelde ortaklaşmış bir sorun, alınan kömürlerin kimyasal analizlerinin tam yapılamaması ve bu durum dolayısıyla santrallerde özellikle yakıt konusunda arızalar meydana gelmesi ve aslında Türkiye'nin temel sorunu olan kömürle ilgili sorunun elektriğe yansımaları.

BAŞKAN – O zaman 53 nolu iç öneriyi önce okutayım, sonra gündeme alınmasını oylayalım.

İç Öneri 53:

Çatalağzı Termik Santralinde kazanlara daha homojen bir vakit temini ve yanma veriminin iyileştirilmesini teminen;

- Teslim alınan kömürlerden numune alma ve numune analiz işlemlerinin ilgili standartlara uygunluğunun titizlikle takibi,

- Santral ile TTK'nın entegre yapısı da dikkate alınarak, TTK'dan alınan kömürlerdeki kömür hazırlama işlemleri kaynaklı sorunların karşılıklı mutabakat ve iş birliği çerçevesinde giderilmesi yönünde girişimlerin sürdürülmesi ve bu aksaklıkların tekrar yaşanmaması için yapılacak kömür alım protokollerinde konu ile ilgili düzenlemelere yer verilmesi,

- Santral kömür stok sahasında yağışlı mevsimlerde oluşan stok zayıfları yanında çevre kirliliğinin de önlenmesi için stok sahasından gelecek kömürlü suların toplanıp partikül maddeden arındırılacağı uygun hacimli bir çökertme havuzu yapımı hususunun değerlendirilmesi,

- Kazanlarda yanma verimini düşüren aksaklıklarla ilgili rehabilitasyon işlemlerinin tamamlanması yönünde tüm tedbirlerin gecikmelere meydan verilmeden alınması önerilir.

BAŞKAN – Önerinin görüşülme talebini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Öneriyi okutmuş olduk, cevabı alalım.

Cevap 53:

Santrale verilen kömürlerin homojen hâle getirilmesi için ilave konvoyör hattı yapılması planlanmış ve ihale aşamasına getirilmiştir.

-Santralimize alınan tüm kömürlerin TS 2390 standartlarına göre numuneleri alınarak laboratuvarlarımızda analizleri yapılmaktadır. Ayrıca santrale kamyonlarla gelen kömürden yeni tesis edilen bulanık mantık yöntemine göre çalışan numune alma sistemi yardımıyla kamyon üzerinde numune alınarak gerekli kontroller laboratuvarımızda yapılmaktadır.

-Çatalağzı Termik Santralimizle TTK arasında kömürle ilgili sorunlar karşılıklı görüşme ve yazışmalarla bilgi paylaşımı yapılarak çalışmalarımız devam etmektedir.

-Santral stok sahasında bulunan kömürün yağışlı havalarda yağmur suyu ile kanala gitmemesi için gerekli çalışmalar yapılmış ve kömür stok saha çıkışlarında bulunan çöktürme havuzları sürekli boş tutularak kömürün kaçması önlenmektedir.

-Santralin iki ünitesinin rehabilitasyonunun yapılarak yük kısıtlamaların kaldırılması ve verim artışı sağlanması öngörülmektedir. Kazan rehabilitasyonu ve yanma optimizasyonu yapımçı firmaya yaptırılması için 17/05/2007 tarih ve 20-182 no'lu Yönetim Kurulu kararı alınarak firmadan teklif istenmiştir. İş kapsamının belirlenmesi için yapılan değerlendirme ve görüşmelerden sonra firmadan ticari teklifini de içeren nihai teklifinin istenmesi hususu şirketimiz Yönetim Kuruluna sunulmuş ancak Yönetim Kurulumuzun 01/07/2009 tarih ve 23-164 sayılı kararı ile konunun gündemden çıkarılmasına karar verilmiştir. Bu kararı müteakip santralde kısmi revizyonlar yapılmaya başlanmıştır.

-Santralde hâlen gerçekleştirilmekte olan kısmi revizyonların sonuçları izlenerek konu yeniden değerlendirilecektir. Diğer taraftan, işletme müdürlüğünce TÜBİTAK-MAM ile iş birliği yapılarak ünite kazanlarında yanma optimizasyonu çalışmaları gerçekleştirilecek olup, çıkan sonuca göre gerekli iyileştirme çalışmalarına karar verilecektir.

BAŞKAN – Öneriyle ilgili olarak...

Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, buradaki temel sorun şudur arkadaşlar, biraz sonra belki biraz daha detayıyla anlatmaya çalışacağım ama: EÜAŞ'ın kömür alımları konusunda kurumsal kültür olarak diğer kurumlardan daha mevzuata uygun bir yapısı vardır. Aldığı kömürleri Kamu İhale

Kanunu kapsamında daha rekabetçi ihalelerle, en azından karşılaştırmalı olarak TTK ve TKİ'yle baktığınızda, kurum kültürü bu yönde gelişmiştir. Ancak, bu durum iki kurumu rahatsız ettiği için, çünkü TTK ve TKİ ise hiçbir ihale yapmaksızın doğrudan sözleşme yoluyla kömür alma yönüne gitmektedir ve bu alınan kömürlerin bir kısmı da EÜAŞ'a verilmektedir termik santrallerde kullansın diye. İşte ihalesiz kömür aldığınızda kalite son derece düşük olduğu için ve niyet de, ihalesiz almak da belli olduğu için 1.300 kaloride kömür gelir önünüze, 2.700 kalori de gelir, benim anladığım kadarıyla. Bunu da elektrik üretmek için kazana koyduğunuzda işte kamu böyle zarar görür. Şimdi, ben bu adamların buradaki feryadını görüyorum, her işi doğrudur demiyorum EÜAŞ'ın ama kurum kültürü olarak daha yüksek bir kültürden geldiğini söylüyorum. Bizim enerji ihtiyacımız bu ülkenin temel girdisi ve tek elektrik kaynağımız da kömür. Şimdi, kömürün elektrik üretimindeki yerine bakıyoruz, hiç arzu edilen bir yerde değil. Sebeplerine baktığımızda ağırlıklı bunu görüyoruz, altında beş altı tane şirket var bu işin arkadaşlar. Beş altı tane şirket var, bunu artık bu sektörde olan herkes biliyor. Ama öyle bir sağır ve dilsiz topluma döndük ki hiç kimse bu konuda konuşmıyor, hiç kimse bir şey söyleyemiyor ve bu iş yirmi otuz senedir böyle gidiyor. Buna "Dur" demek gerekiyor, bir vatansever grubun çıkıp, partisi önemli değil buna "Dur" demesi gerekiyor.

Teşekkür ediyorum. Biraz sonra tespitlerimin diğer kısmını ileteceğim.

BAŞKAN – Necati Bey, buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Bu Çatalağzı Termik Santrali zaten termik santraller içerisinde verim noktasında herhâlde en düşük olanlardan bir tanesi, gördüğüm kadarıyla, incelediğim kadarıyla. Bir de tabii bu incelemeleri yaparken, aslında enerji koridorunda birbiriyle ilintili olanlar, biraz önce Aykut Bey'in dediği gibi, TTK ve TKİ'nin de içinde bulunduğu durumu da değerlendirerek yapmak lazım diye düşünüyorum. Çünkü yine geçtiğimiz dönemlerden hatırladığım kadarıyla TTK denetimlerinde de Çatalağzı'yla ilgili bu çapraz bir karşılaştırma veya denetim yapıldığında TTK'ya kömür veren veya Çatalağzı'na kömür veren bir firmanın 20 bin ton rödovans ödemedi kömür verdiğiyle alakalı bir öneri vardı. Hatta bu soruşturmalık oldu, işte savcılık oldu vesaire. Ama orada şöyle tek taraflı bir soruşturma veya onun üzerine gidiş vardı. Şöyle: Bu firmanın kömürü çıkarttığı ama rödovansı ödemediğinden dolayı bir öneri ve soruşturma vardı. Şimdi, biz burada eğer denetim yapıyorsak her şeyi düşünmek durumundayız. Bir de Çatalağzı'ndaki hele hele o yıllarda, o kömürlerin verildiği yılda verim düşüklükleri hem kömürde hem de ilk yakıt yani motorin yakma gibi yakıtta da ciddi anlamda 2 katına çıkan, işte kömürde yüzde 30'lara varan verim düşüklüğünü de dikkate aldığımızda... Şimdi ben sanayicilik yaptım, fuil oil çok kullandım, dolayısıyla kantar işi çok sıkıntılı bir iştir. Yani bu işleri yapan insanlardan aklınıza gelmeyen hilelerle ben karşılaştım. Yani çift plakalı, aynı plakalı araçlardan tutun da kantara giren başka arabalardan vesaireden... Yani aklınıza gelmeyecek hilelerle,

hurdalarda biz özel sektörde karşılaştık ki sizin milyonlarca ton kantara girip çıkan araçları kontrol etmeniz çok sıkıntılı. Şimdi, 20 bin ton da... Şu hiç gündeme gelmedi o zaman: “Ya acaba o firma Çatalağzı Termik Santraline kendi yataklarından çıkardığı kömürün rödovansını ödemediğinden ziyade acaba kantarlarda hile yaparak mı faturayı kesti?” diye bir araştırma da yapılmadı. Mesela, bu da akla gelmesi gereken, hatta sizin bu anlamda veriminizi düşük olduğunu... Kâğıt üzerinde veriminiz düşük ama gerçekte bu tür hileler olmamış olsa, kantar hileleriyle veya başka şeylerle fazladan kömür verilmemiş olsa belki de sizin bu verimliliğiniz bu noktalara düşmemiş olacak. Yani dolayısıyla, Çatalağzı Termik Santrali de yanlış hatırlamıyorsam lavvar artı kömürle çalışan, yani farklı bir özellikle kömürle çalışan bir santral; yani spesifik bir şey.

İşte TTK’yı denetlerken TTK’ya YDK “Siz özel sektörden kömür alıp Çatalağzı’na ihalesiz bir şekilde eriyorsunuz, bunu yapmayın.” diye öneride bulunuyordu. TTK’nın o zamanki genel müdürü ısrarla “Benim zararım var yıllık 400 trilyon -o günlük rakamlarla- ben alıp satmaya devam ederim.” şeklinde de ısrar ediyordu bizim yaptığımız denetimlerde.

Dolayısıyla, yani böyle bir girift durum var Sayın Başkan. Bunları denetlerken gerçekten de EÜAŞ önemli bir kurumumuz, ilk madde girdileri de yaklaşık yüzde 75-80’ini oluşturuyor, yani işte kömürdü, diğer yakıt girdileriydi, EÜAŞ’ın çok büyük rakamlarını oluşturan değerler. Bunlarla ilgili hem bir taraftan biraz önce yakma verimliliğinden bahsettik, kazanlardaki verimlilikten bahsettik ama en az onlar kadar önemli hatta daha da önemli bu girdilerin alınmasında yapılan laboratuvar incelemelerinden tutun da, ama laboratuvar incelemelerinin dışında buraya gelen yakıtla alakalı, ister ilk madde olsun yani motorin olsun, ister kömürler olsun bunların alımıyla ilgili çok sıkı bir denetim ve çok ciddi anlamda da bu işin üzerinde kafa yormak lazım diye düşünüyorum. Yani, bu konu çok önemli.

Bu kantar işi gerçekten her yerde, yani sadece bu konuda değil, özel sektörde de diğer yerlerde de çok önemli. Bu konuda biraz daha fazla kafa yorup çok tedbirler almak lazım diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ali Bey, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sayın Başkan, çok değerli üyeler; hem termik santralde bulunan bir üye hem de kömür havzasında bulunan bir milletvekili olarak bu konudaki düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

Az önceki arkadaşlarımdan farklı değil, termik santralin önemli girişlerinden bir tanesi kazanlara ve işletmeye göre kömürlerin kaloriye göre değerlendirmelerine göre tesis edilmesidir. Bu anlamda Çan Termik Santralinde ve burada Çatalağzı Termik Santralinde de olduğu gibi, yapımı hâlinde, doğru numuneler ve doğru tespitlerle alınmadığında işletme buna göre kurulmaktadır ve buna

göre dizayn edilmektedir. Örneğin, Çan Termik Santrali kurulmasına rağmen, bu sene içerisinde daha yeni ÇED raporu ve ruhsata kavuşmuştur. Kurulduğundan bugüne değin eksiklikleri, kül sorunu hâlâ çözülmemektedir. Yine şehir içerisindeki kirlilik ve ölçümleri de dâhil olmak üzere çözülmemektedir. Havza ile kömür iç içe olmasına rağmen ve özellikle Çan 18 Mart Santrali Çan'daki kömüre göre yapılmış ve o kömürün değerlendirilmesi anlamında yapılmışken yine bu kömürün yüksek kalorili 2.800 ile 3.200 kaloriye göre dizayn edilmiş. Ki bence, termik santral işletmeciliği açısından, enerjinin verimliliği açısından, yakacak kömür vasfındaki bir kömürün termik santralde değerlendirilmesi kadar kötü bir dizayn olamaz. Bunun yine kömürün akışkan yataklı olarak kurulması ve akışkan yataklı olarak da kireç taşıyla birlikte yanarak çevreyi kirletmeyecek denmesine rağmen, üretim ve kullanım safhasında bunlara uyulmadığı ve kömür yeterli olmadığından yine kömür işletmeleri ile kendi arasındaki işletme aksaklıklarından yine burada da görüleceği gibi -az önce ben geç kalmış o madde geçmiş- 18 Marttaki kazanlarda olduğu gibi kömürlerin daha sonra buna rağmen, kurulmasına rağmen, 2.800-3.000 civarındaki ortalama kalorinin dışında Kestel ve başka özel sektörlerden daha düşük kaloriler getirilerek üretimdeki kazan ve sistem yapısına uymamakta ve az önce arkadaşımın da dediği gibi kömür işletmelerinde ve termik santral girişlerinde öncelikle petrol ve Çan Termik Santralinde bundan önce yaşanmıştır ve yasal bir tescil içerisinde bulunmuştur, petrol alımları ve kömür alımlarındaki kantar hileleri ve kantardaki ölçümlerdeki, yani kömür ölçümlerindeki kalori ölçümlerine uyulmadığı bizzat biliyoruz.

Öncelikle bu konuda yeterli kapasitede ve üretimde ve personel de dâhil olmak üzere, özellikle de termik santralde yine bu işletmeler açısından üretimden verim almak istiyorsak personelin de uygun personel alınmayıp daha Bakanlar Kurulu kararıyla ilkokul ve ortaokul mezunlarının buraya getirilerek bu termik santrallerde daha sonra eğitim verilerek, yani günümüz koşullarında orada teknolojiye uygun vasıfta insanların kullanılması gereken yeni alımlar yapılmayarak, onlara tekrar elektrik üretim ya da termik santraldeki paralarla yeni yatırımlar, o insanların şoför ehliyeti de dâhil olmak üzere, teknisyen ehliyetleri de dâhil olmak üzere uzun yıllar eğitim masrafları yapılarak o insanlar tekrar sanat okulu seviyesine ya da tekniker seviyesine getirilmeye çalışılmaktadır. Bu uygulamalar düzeltilmediği sürece, buradaki işletmelerdeki aksaklıklar giderilmediği sürece ve özellikle kül barajlarının ve kül barajlarının içerisindeki bu gidiş ve aksaklıklar içerisindeki küçük masraflardan kaçınılmadığı sürece hem çevresel anlamda hem işletmeler anlamında hem de denetimler anlamında en çok kulağıımıza gelen ve kamuoyunda ve sizlerin hep soruşturma açtığı bu olaylardan kaçınması zordur. Bunun için de özellikle personel alınması ve yeni genel müdür veya genel müdür yardımcılarının sürekli değiştirilerek yeni genç elemanlarla, çok tecrübesiz arkadaşlarla bu işlerin götürülmesinin doğru olmadığı kanaatindeyim. Özellikle bu tür termik santraller, az önce söyledim, termik santral dâhil olmak üzere baraja gazlardan çok, özellikle orantının, yani kömürdeki kalorinin

düşüklüğünden hava kirliliğine kadar, külüne kadar etkilemektedir. Hem verimlilik anlamında, üretim anlamında hem işletme anlamında ve karışımındaki kirecin de doğru kullanılmadığı anlamda da yine az önce söyledim hem verimlilik hem de kirlenme anlamında sorun yaşanmaktadır. Özellikle Çan Termik Santralinde yaşayan insanlar, ki ben kendim yirmi yıl boyunca Belediye Başkanlığı yaptığım süre içerisinde insanların üzerine kül yağmaktadır ve yağmaya devam etmektedir. Orada yaşayan insanların ömürlerinden ortalama yirmi yıl verdiğini çok net biliyorum. Bunun için özellikle 150 milyar gibi bir masraf gerektiren bu tesisin mutlaka kurulması gerektiğine inanıyorum.

Saygılar sunuyorum, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Halil Bey, buyurun. Arkadaşlarımızın görüşlerini, sorularını duyduunuz, cevaplandırılacak hususlar varsa...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimizin bütün önerileri doğrultusunda bir daha kendimizi kontrol edeceğiz. Yani Çanakkale Milletvekilimizin söylediği şeyleri pek şey yapamadım gerçi, yani eğitimsiz, ilkokul mezunu teknisyen filan, onu tam şey yapamadım. Çünkü santrallerimizde KPSS'ye göre ve...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Bakanlar Kurulu kararıyla güneydoğu ve doğudan, ilçemde hiçbir bölgede imtihan açılmadan personel alınmıştır. Bu personel sayımızı da net verebilirim. Oradaki 180 personelin hepsi de buradan gelmiştir. Özellikle iş vasıfları ve tahsil durumu ve yetenekleri yoktur.

Teşekkür ederim.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Hizmet alımı yoluyla...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Hayır efendim, kadroludan bahsediyorum. Bakanlar Kurulunun yetkisi vardır biliyorsunuz, imtihansız alım yetkisi vardır.

BAŞKAN – Bir dakika... Personel Genel Müdürü de burada, Personel Daire Başkanı da burada.

Buyurun.

EÜAŞ PERSONEL DAİRE BAŞKANI ALİ CANİK – Öyle bir alım olmadı. Çan Termik Santrali hizmete açıldığında yanlış hatırlamıyorsam 230 kişi endüstri meslek lisesi mezunu, teknisyen alımı yaptık, sınavla.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Hayır efendim, çok netim; Çanakkale bölgesinden 20 kişinin dışındaki -o ayrı bir imtihandan- 230 kişinin o günkü terörü önleme yasasından Bakanlar Kurulunun...

BAŞKAN – Hangi tarihten bahsediyoruz Ali Bey? Tarih olarak acaba...

EÜAŞ PERSONEL DAİRE BAŞKANI ALİ CANİK – Yaklaşık üç yıl oldu ben yanlış hatırlamıyorsam.

BAŞKAN – Bir saniye... Önce Sayın Vekilim tarihi şey yapsın.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Üç yıldan fazla, yani açıldıktan bir yıl sonra, yani üç yıldan fazla olması lazım. Ben çok net biliyorum, çünkü Bakanlar Kurulu kararını da verebilirim, geçen işçilerin isimlerini de verebilirim. Yani bu konuda netim, onun için çok masraf yapıldığını da biliyorum, işin içindeyim. Çünkü bizzat fiilî uygulamada Bakanlar Kurulu...

BAŞKAN – Hangi tarihte açıldı santral?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Birinci Hükûmet zamanında, sonlarında, tarih olarak çok net bilmesem de.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkanım, 2004’te açıldı hizmete, herhâlde 2005... Bir bakalım, yazılı olarak da... Çünkü zaten EKAT belgesi olmadan santrallerimizde herhangi birisinin çalışma şansı yok. Yani bizim kadrolu eleman da olsa böyle hizmet alımı yoluyla da olsa...Bazen bakım hizmetlerini özelleştirdiğimiz santrallerimiz var, Elbistan’da da bu var, Seyitömer’de de var.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Ben de personel yasasıyla ilgili biliyorum, onun için özellikle hizmet alımı değil, hizmet alımlarını sürekli her sene yeniliyorsunuz. Özellikle bunu söylediğim o 230 kişi alımın içerisinde, 180 küsur kişi hatırlıyorum net ama Bakanlar Kurulu kararıyla alındığını çok net...

BAŞKAN – Çan’daki müdür burada mı, ilgili arkadaş var mı?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Burada değil ama yani sonuçta eleman...

BAŞKAN – Sizin bilmeniz lazım böyle bir şeyi, Personel Daire Başkanı da burada.

EÜAŞ PERSONEL DAİRE BAŞKANI ALİ CANİK – Sayın Başkanım, bu alımlarda bu şekilde alımların listesi tamamen İş Bulma Kurumu tarafından kuruma iletiliyor.

BAŞKAN – 2005 yılında, yani Çan’daki termik santral açıldıktan kısa bir süre sonra böyle Sayın Milletvekilimizin söylediği gibi Bakanlar Kurulu kararıyla 180-200 kişi...

EÜAŞ PERSONEL DAİRE BAŞKANI ALİ CANİK – Kesinlikle yok, kesinlikle öyle bir alım yapmadık. Yapmış olduğumuz alım dediğim gibi İş Bulma Kurumuna müracaat ettik ve bunların tamamı teknisyen. İş Bulma Kurumunun göndermiş olduğu...

BAŞKAN – O zaman şöyle yapıyoruz: Ali Bey, bir şeyi tam ortaya koyalım.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Ben çok net biliyorum.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkan, ben kontrol edeyim, hem size hem Sayın Vekilime bildireyim.

BAŞKAN – Bir dakika, Sayıştayın böyle bir tespiti var mı, siz karşılaştınız mı?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, Sayın Milletvekilimin söyledikleri şöyle doğru olabilir: Kamuda belirli bir sayının üzerinde işçi çalıştırılan yerlerde yine kanunda belirtilen sayıda

sakat, eski hükümlü, terör mağduru ve çocuk esirgemedan insanlar alınabilir. Sayın Milletvekilim bunu kastediyor olabilir. Bizim bir tespitimiz yok, not aldık efendim biz tekrar...

BAŞKAN – Ali Bey, o zaman anlaşıldı, bunu biz burada çözemeyeceğiz.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Arkadaşlarla anlaşalım diye çok özür dileyerek söylüyorum; efendim yasayı biliyorum yüzde 2 sakat kanunu biliyorum, İşçi Bulma Kurumundan olması gerektiğini de biliyorum. Çok net söylüyorum; Bakanlar Kurulunun kararının yetkisi vardır, terörle yenileme yetkisi. Bakanlar Kurulu kararıyla alınmıştır ve ben bunu çok net biliyorum, onun için araştırmanızı istiyorum. Yani bunun hemen böyleydi demeyin, çok net bildiğiniz bir konu. Çanakkale’deki bütün insanlar biliyor. Yani elimizde genelge ve atılan tarihler de var. Ben size getirebilirim. Araştırın bir, bu kadar basit.

BAŞKAN – Buyurun.

FARUK SEPTİOĞLU (Elâzığ) – Bakanlar Kurulu kararının, Bakanın yetkisi varsa, bu bunu kullanmışsa niye bunu bu kadar, altı yıl sonra gündeme getiriyorsunuz? Veya doğu ve güneydoğudaki insan bu memleketin insanı değil mi?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Efendim yanlış algıladınız galiba, ben öyle bir saptama yapmadım, konuşmamın içerisinde öyle bir şey söylemedim.

FARUK SEPTİOĞLU (Elâzığ) – “Doğu ve güneydoğudan” diyorsunuz.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Hayır, ben öyle bir şey söylemedim.

FARUK SEPTİOĞLU (Elâzığ) – Beyefendi, söylediniz.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Bakın, dikkat edin; özellikle ben konunun vasıfsız... Ben “Güneydoğulu ya da Türkiye’nin başka yerinden bölgesel insan alınmasın.” diye bir ibare kullanmadım.

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – “Güneydoğudan” dediniz.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Güneydoğudan Bakanlar Kurulunun yetkisi var, onu kullandı, dedim. Bir daha tekrar edebilir miyim? Bakın, olayı saptırmayalım, bir daha çok öz Türkçe, ben düzelteyim ya da siz öyle anlayın ya da ben düzelteyim.

FARUK SEPTİOĞLU (Elâzığ) – O zaman düzeltin.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Bakanlar Kurulu yetkisi var. Bakanlar Kurulu bu yetkisini kullanmıştır ama böyle bir hassas işletmede böyle bir yetkiyi kullandığı için de, buradaki konuşmam o madde içerisinde yer almıştır, özellikle de vurgulamak istediğim budur, başka tarafa çekilmesin. Oradaki işletme bugünkü o personel yapısıyla devam etmektedir, yani yeterli teknik eleman değildir ve oradaki müessese bundan dolayı sıkıntı içerisindedir. Ben, bunu söylemeye çalıştım, bu kadar.

Çok teşekkür ederim. (Gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika...

Yani sonuçta yıllarca belediye başkanlığı yapmış olan bir arkadaşımızın da, üstat arayış bulalım şimdi. Yani sonuçta, dışarıdan, yani kendi ilçesinde eğer çalışma potansiyelinde olan insanlar varken bu A yöresi olur B yöresi olur, Ege olur, Karadeniz olur, Akdeniz olur ama dışarıdan böyle bir toplu alım varsa elbette bu orada tartışma konusu olabilir. Yani belki orada hani biraz hassasiyetten kaynaklanan başka bir anlam çıkabilir ama kastedilen daha ziyade, ben öyle anladım, Ali Bey'in kastettiği vasıfsız eleman varsa Çan'da da...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Yöresel işçilikten alınma diye bir sistem olmamalı.

BAŞKAN – Yani onu isterseniz...

Halil Bey bu konuda ne diyorsunuz siz şimdi?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkanım, hemen arkadaş soruyor, yani bütün...

BAŞKAN – Şimdi şöyle yapıyoruz o zaman: Toplantı daha devam ediyor, siz arayın, öğrenin.

FARUK SEPTİOĞLU (Elâzığ) – Söylediniz, tutanakta var.

BAŞKAN – Neyse...

Halil Bey, mesele anlaşıldı, maksat hasıl oldu. Bir bilgi alın, bize bilgi verin.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Tamam Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Şimdi, tekrar öneriye dönelim biz.

Öneriyle ilgili olarak eklemek istediğiniz bir husus var mı? Bu konudaki çalışmalara devam edeceğiz diyorsunuz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Evet, Sayın Başkanım. Sayın milletvekillerimizin önerileri doğrultusunda zaten görevimiz olan şeylerde bu önerileri de dikkate alıp tekrardan değerlendirme yapacağız.

BAŞKAN – Yalnız Aykut Bey'in ve Necati Bey'in söylediği özellikle bu kömür kalitesinin kontrol edilmesi ve teslim alınmalar noktasındaki sistemimiz, işleyişimiz nasıl? O konuda da bir bilgi verirsiniz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Biz Çatalağzı'nda şöyle bir handikabımız vardı: TTK bize verdiği kömürü kendi kantarında tartıyordu, yolda konveyörlerle geldiğine, demiryoluyla geldiğinde kayıplarımız filan söz konusu olabiliyordu. Biz, geçen sene Yüksek Denetlemenin de tahmin ediyorum bu konuda önerisi vardı.

BAŞKAN – Artık Sayıştay oldu biliyorsunuz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Evet, Sayıştay denetimi.

Ve 150 milyar lira biz kendimiz harcayarak yeni bir kantar kurduk ve kantarı stok sahamızın hemen dibinde tesis ettik, tartıları orada yapıyoruz.

Ayrıca, biz TTK'nın dışında Zonguldak'ta özel sektörden de kömür alıyoruz, çünkü bize 1 milyon 600 bin ton yılda kömür lazım, ancak TTK 1,1 milyon tonunu temin edebiliyor. 500 bin ton eğer kullanamazsak, kullandığımız miktar kadar özel sektörden ihale yapıyoruz. Yaptığımız ihalelerde TTK'dan daha ucuz fiyata alabiliyoruz ama yöre milletvekillerimiz biliyor, TTK'nın da sonunda yaşamını, hayatını idame ettirmesi için işin doğrusu bize ihtiyacı var. Yılda 1,1 milyon ton bizim tüm muhalefetimize rağmen, yüksek fiyatlarla bize verebiliyor, bir şey de demiyoruz, kamudan kamuya aktarıyoruz sonuçta. Ama kömür kalitesini tutturabilmeleri şarttır, yoksa cezai müeyyideler var. Ama kömür kalitesini iyi tutturdukları zaman da prim ödüyoruz. Son yıllarda bizim oradaki dizayn değerine dair kömür kalorisini tutturma oranları yüzde 98 mertebesinde, Çatalağzı için söylüyorum.

Bizim kömürlerimiz, evet linyit kömürleri düşük kalorili, içerisinde silisyum ve kükürt oranları fazla olan kömürler. Ama sonuçta Çatalağzı'nda kurulan santral de, Elbistan'da kurulan santral de, Çan'da kurulan termik santral de o yöredeki kömürleri kullanmak üzere yapılmış santraller. Yoksa biz mesela ithal kömür getirerek daha iyi şartlarda belki santrallerimizi çalıştırabiliriz ama yerli kaynağımızı kullanma imkânından mahrum kalırız. Bu nedenle, oradaki kömürleri dizayn değerleriyle, paçal yaparak kazanımızın dizayn değerindeki kömürü yakmaya çalışıyoruz. Laboratuvarlarımızın da hepsi buna göre kurulu.

Ama bir hatamız varsa, teknik olarak atlanılmış şeyler varsa da tekrardan onu kontrol edeceğiz. Bana gelen bütün bilgi burada. EÜAŞ'ta kurum hafızası belki de ben otuz bir yıldır Türkiye Elektrik Kurumunda çalışıyorum ama belki EÜAŞ için kurum hafızası en genç olan ben olmama rağmen, arkadaşlarımla söylenen bazı şeyleri çek ediyorum, onu bir daha kontrol edeceğiz. Bütün sayın vekillerimizin söyledikleri eleştiri ve önerileri tekrardan yazılı olarak da size bildireceğim efendim.

BAŞKAN – Evet.

Eklemeniz mi var? Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, ben hasbalkader uzun süre TTK'da ve TKİ'de denetim yapmış bir arkadaşınızım. Bu konuda önce raporumuzla ilgili önerimizle ilgili istenirse de sözü edilen TTK kısmıyla da ilgili bir şeyler söylemek isterim.

Efendim, geldiğimiz noktada ÇATES hem müteahhitten hem TTK'dan kömür alıyor. Baktığımız zaman Sayın Genel Müdürümüzün de ifade ettiği gibi, kömür değerleri uygun, yani almak istediğimiz kömürü almışız. Fakat bakıyoruz belki Elektrik Üretim AŞ'nin en yüksek kalori değeriyle kömür ürettiği yer burası. Ona rağmen, fuil oil tüketimine bakıyoruz, neredeyse en yüksek yine burası. Dolayısıyla verimlilik düşük. Şimdi, yani bize aldığımız verilerle çıktılar arasındaki bu çelişkiyi sorguluyoruz, neden olabilir diye.

Birincisi; belki o iyi diye aldığımız kömür iyi değil. Yani “Analizde bir problem mi var?” sorusunu birinci olarak soruyoruz.

İkincisi; tabii kömürler alındıktan sonra iki ayrı yerden alınan kömür bir yere getirilip veriliyor. Bazen de şöyle oluyor efendim: Bir gün taş toprak verilse, bir gün de çok yüksek kömür verilse bu paçal edildiği zaman ortalamayı yine tutar. Eskiden bunların günlük, haftalık bazda hesapları yapılıyordu. Biz takiplerimizde onu günlük baza aldık. Şöyle de olabiliyor: Birinden alınan iyi kömür, diğerinden alınan kötü kömür tam homojene edilmediği için bizim sistemimize zarar verdiği için böyle bir verimsizlik ortaya da çıkmış olur. Onun için hazırlama yönünü de, alınan kömürlerin kullanılmadan önceki aşamasını da iyi izlememiz lazım.

Bir de belli bir süre stokta kalıyor. Stokta kaldığı süre içerisinde eğer stok sahası iyi değilse, yani yağmur altında kalır veya stokta bir kısım hemen kullanılır, bir kısım uzun süre kullanılmaz ise bozulma olabilir. Dolayısıyla, bu verimlilik düşüşü bu üç nedenden biriyle olabilir diye düşünüyoruz ya alım analiz değerleri uygun değildir ya hazırlama homojeni edilememiştir veya da stoklamada bir sıkıntı vardır.

Bütün bunlar olumlu olmasına rağmen kazanımız eğer uygun değilse de bu sıkıntı yaşanabilir. Biz bu çelişkiyi giderebilmek için bütün bunları hem sorguluyoruz hem de takip ediyoruz. Dolayısıyla çok büyük aşamalar katedildi, gelindi yani geline noktada eskiden haftalık bazda alınan kömürler şu anda günlük bazda, atık bazda alınmaya... Numune alımlarında otomatik numunede, tartımlarda yani uzun süredir takipteyiz. Dolayısıyla bir aşama da kaydedildi ama henüz tam sorularımızın cevabını bulamamışız ki biz izlemeye devam ediyoruz. Bir de, kazanda verim düştüğünde fuel oil ile destekleniyor yani daha yüksek bir kalori oluyor

BAŞKAN – Yani kalitesiz kömür geldiği zaman diyorsunuz?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Evet, yani yanmayı stabil hâle getirebilmek için efendim.

Bir tarihte TTK müteahhit firmalardan aldığı kömürü kendisi alıp, ihalesiz olarak EÜAŞ’a, ÇATES’e vermekte idi. Bu konuda TTK’dan bile ihalesiz kömür alamayacağımızı iddia ettik, bu konu Başbakanlık teftişe gitti, Başbakanlık teftiş bize katıldı. Bu sebeple Kamu İhale Kurulu Kanunumuzun istisnalarla ilgili 3’üncü maddesine (o) bendi eklendi yani denildi ki TTK’dan ihalesiz olarak alabilirsiniz. Geldiğiniz nokta da ÇATES, TTK’dan ihalesiz olarak doğrudan almaya fakat firmalardan alımını da ihale ile almaya devam ediyor. Orada şöyle bir sıkıntı da oldu: Bazı büyük firmalar tekel oluşturdu orada, büyük montanlı alımlara sadece onlar katıldığı içinde bir arz sıkıntısı yaşandı. Yönetim çok iyi bir idareyle alımları bölmek suretiyle herkesin ihale katılabilmesini sağladılar. Dolayısıyla da hem fiyat yönüyle hem alınan kömür yönüyle hem de bölgenin büyük sorunu olan kaçakla mücadele yönüyle çok büyük katkıları oldu.

BAŞKAN – Şimdi onlar gelsin de biz niye böldünüz diye onlara hesap sorarız.

Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Sayın Başkanım, ben özellikle Sayın Genel Müdürümüze şunu hatırlatacağım. İki tane sayın milletvekilimiz ısrarla kantarlarda bazı filmler çevrildiğinden bahsettiler. Ben bunu ciddiye alıyorum. Bu konunun üzerine gidilmesi lazım. Nasıl gidilebilir? Eğer bir ambarda bir sıkıntı varsa, ambar memurlarını değiştirerek sıkıntının ne kadar büyük olduğunu tespit edebilirsiniz. Aynı şekilde kantar yeni kurulduysa kantar memurlarının çalışma saatleri değiştirilerek değişik münavebeli çalışmak suretiyle kurulan tezgâhın önüne geçilebilir. Bu kesinlikle ciddiye alınması gereken bir husus.

BAŞKAN – Bülent Bey, buyurun.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, öz önce Sayın Genel Müdür kömür alımlarıyla ilgili bir şey söyledi: “1 Milyon 600 bin ton kömür kullanıyoruz, 1 milyon 100 bin tonunun TTİ’den alıyoruz, yüksek fiyatla alıyoruz.” dedi. TTK ile özel sektördeki fiyat farkı ne kadardır? Onu merak ettim. Sayın Genel Müdür cevap verirse sevinirim.

BAŞKAN – Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Geçen seneki fiyatı söyleyeyim: Geçen sene TTK’dan 110 TL ton başına aldık, ama özel sektörden yaptığımız son ihalelerde altmış ile seksen arasında değişiyor. Sayın Başkanım, hem TTK’dan aldığımız kömürle ilgili hem de TKİ’den aldığımız kömürle ilgili yönetim kurulumuza her üç ayda bir fiyatlar geliyor. O fiyatları biz analiz ediyoruz ve bazen itiraz ediyoruz. Hepsinde de onların da bir formatı var, o formata uygun olarak yaptıklarını söyledikleri için hukuken bir şey yapma şansımız yok gibi gözüküyor.

Şimdi, Sayın Çanakkale Milletvekilimizin söylediği olay yok gibi gözüküyor. İşletme Müdürümüz de “2004’den beri böyle bir alım olmadı.” diyor. Ama taşeronda çalışan birkaç tane ilkokul mezunu personel var, onlar da şeyde değil, zaten EKAT belgesi olmadan santralin içerisinde herhangi bir kişiyi çalıştırma şansımız sıfır. Böyle bir kazaya denk gelse bunu kimseye anlatamayız, zaten cezası da var.

BAŞKAN – Sayın Milletvekilimiz herhalde mazereti sebebiyle Komisyondan ayrıldı. O zaman siz bu konuyu bilahare kendisine yazılı olarak verin.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Bilahare kendisine özellikle hem yazılı hem de bizzat ziyaret ederek bilgi veririm.

BAŞKAN – O zaman bu öneriyi izliyor muyuz?

Değerli arkadaşlar, görüştüğümüz önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Başka söz talebi? Yok.

Genel önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi diğer bağlı ortaklıklardan, ana önerilerden beş numaralı öneriyi okutuyorum:

ÖNERİ 5: Termik santrallerin baca gazlarının ormanlar üzerinde olumsuz etkiye bulunduğu gerekçesiyle Muğla Orman İşletme Müdürlüğünce EÜAŞ, YEAŞ ve KİAŞ ile ilgili açılan tazminat davalarının santrallerde baca gazı arıtma tesislerinin devreye girdiği ve sorunun kamu kuruluşları arasında bulunduğu hususlar da göz önünde tutularak Orman Genel Müdürlüğü ile EÜAŞ, İYAŞ ve KİAŞ arasında varılacak anlaşma ile çözümlenmesi hususundaki girişimlerin sürdürülmesi.

CEVAP 5: Termik santrallerin baca gazlarının ormanlar üzerinde olumsuz etkiye bulunduğu gerekçesiyle Muğla Orman İşletme Müdürlüğünce EÜAŞ, YEAŞ ve KİAŞ aleyhine açılan 2004/105-169-66 esas sayılı davalarda mahkeme bilirkişi incelemesi yapılmasına karar vermiş ve bu durum üzerine şirketimiz yönetim kurulu 8/2/2011 tarih ve 348/6 nolu toplantıda davalarla ilgili bilirkişi raporunun beklenmesine karar vermiştir. Bugüne kadar 2004/169 esas sayılı davanın bilirkişisi raporu mahkemeye ulaşmış olup, diğer raporlar ulaşmamış ve 30/6/2011 tarihli celsede 2004/169E, 2001/476K sayılı karar ile 11,119,77 TL tazminatın davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmiş. İşbu karar genel müdürlüğümüz ve Orman Genel Müdürlüğü tarafından temyiz olunmuş ve dosya hâlen Yargıtay incelemesindedir. 2004/66E ve 2004/105E sayılı davalar henüz bilirkişi incelemesinden dönmemiş olup, duruşmaları 10/1/2012 tarihindedir. Mahkeme kararına göre tekrar değerlendirme yapılarak konuyla ilgili gerekli girişimde bulunulacaktır.

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT EROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli üyeler; ben buradan idareye bir konuda bir tavsiyede bulunmak istiyorum. Değerli arkadaşlar, enerji stratejik bir konudur ve bizim yerli kaynaklarımızdan enerji üretmemizi istemeyen birtakım odaklar olduğunu hem ülkemiz içinde hem ülkemiz dışında odaklar olduğunu sanıyorum ki bütün profesyonel bürokratlar ve siyaseti üst düzey yapanlar bilirler. Termik santrallerin bu ülke için ne kadar önemli olduğu da ortadadır, ancak sorun şudur: Termik santrallerin eğer ki doğayı kirletmesini engellemezsek bir süre Avrupa Birliği müktesebatı dolayısıyla termik santrali de kullanamaz hâle gelebiliriz ki, bu konuda çabalar olabilir. Onun için bizim şu an yapmamız gereken, bu konuyla ilgili kurumların, özellikle kendi üniversitelerimizle ilgili, kendi üniversitelerimizin laboratuvarını sektörün içine çekecek şekilde ve bir ödün mekanizmasıyla baca gazını temizleyici yeni teknolojiler geliştirmesi konusunda teşvik etmektir. Bir ülkenin yerli sanayisi böyle gelişir çünkü bunun hazır bir pazarı var, buna bizim ihtiyacımız var. Ben yurt dışında okuduğumda hep şöyle bir şehir efsanesi vardı. Bir buluş yapmış profesörün göl kıyısındaki çiftlik evindeki hayatı. Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliğine baktığınızda, buradaki ülkelere baktığınızda teknolojik gelişmelerini hep bu motivasyonlarla yapmışlardır. Çok kısa

anlatayım bunun önemini anlatmak için. Amerika'da üniversitemin yanında bir bina yapıldı. Üniversite MIT ile birlikte en iyi teknik okullardan biridir. Bir ofisi yirmi altı milyon dolardı ve küçük bir oda. Sadece üniversitede ne bulacaklarını gözlüyorlardı. Bugün bizim ODTÜ, İTÜ, Boğaziçi üniversitelerimiz var ve çok kaliteli beyinlerimiz var. Zaten beynin kaymak tabakasını da Amerika alıyor, o da başka bir yaradır. En büyük emperyalizm de odur zaten.

Sizin yapacağınız şu olabilir: Dersiniz ki şu şekilde sözleşmeye veya ihaleye -bunun yasal alt yapısı da gelebilir- kim ki şu oranda baca gazını temizleyecek bir teknoloji geliştirirse ve bu uluslararası patent alırsa -atıyorum- otuz trilyon liralık ikramiyeyi hak edecektir. Bu şekilde yerli üretimi destekleyebilirsiniz, yerli teknolojik üretimi destekleyebilirsiniz. Sadece şunu söyleyeyim: Edison ampülü bilime katkı sağlamak için bulmadı, Edison ticari bir buluş yapmak için buldu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkanım, değerli milletvekilimizin önerisine yüzde yüz katılıyorum. Aslında bu konuda TÜBİTAK ve KAMAK ile ilgili olarak TÜBİTAK AR-GE Projelerine sürekli bu konuda müracaatta bulunuyoruz ama bazen çok uçuk tekliflerde gelebiliyor ve inanın yani bu projeye eğer karşı çıkarsanız vatana ihanet edersiniz diyenlerin de böyle çok şey tekliflerle geldiğini görüyoruz. En yakın bundan dört, beş ay önce bize Amerika'dan bir Türk profesör geldi ve “Benim baca gazından sıfır emisyon çıkacak bir buluşum var.” dedi. Web sitesi de var, web sitesine girdiğinizde buluyorsunuz. Biz de, olur, sen bizim 65 megavatlık Tunçbilek Santralimizin bir ünitesine gel bağla dedik ve ona sorduğum soru şuydu: Santrali, üniteyi bunu yaparken ne kadar devre dışı bırakacağız? “Bende bu soruyu bekliyordum, böyle bir şeye hiç ihtiyaç yok, santral devrede iken ben lazerle bir delik açacağım, oraya bağlantımı yapacağım, çok basit bir şekilde ve bulduğum bu çözümlerle de artık sizin baca gazınız artık olmayacak. Hatta oradan çok küçük bir miktar SO₂ çıkacak onu da deterjan sektöründe ve gübre üretiminde kullanacaksınız.” dedi. Bizde çok mutlu olduk ve bunu yapalım dedik ve denemesini de Isparta'da kalorifer kazanında yaptık. Hakikaten de başarılı oldu.

Sayın Başkanım, şimdi aslında baca gazından hiç gaz çıkartmayabilirsiniz ama santralinizin verimi sıfır olur, elektrik üretemezsiniz. Sizin bu söylediğiniz madde nedir dedik ve “O sır” dedi. Bana da çok baskı yaptı ve “En son Çin'e götürüyorum.” dedi ve benden ilk elden bir milyon dolar istedi. “Bir milyon doları ver, ben bunu yapayım.” diyor. Bende diyorum ki, sana bunu nasıl vereceğim? Gel seninle TÜBİTAK'a gidelim, AR-GE Projesi olarak sunalım dedim. Kabul etmedi. “Onlar benim projemi çalarlar.” dedi. Patenti varsa niye çalsınlar filan dedim. Daha sonra “Çin'e gidiyorum” dedi ve bende artık git dedim yani Çin bulsun biz oradan alalım, ne yapalım, öyle yapalım, daha fazla para öderiz dedik ve en son TÜBİTAK'a proje sunmaya karar verdik ve TÜBİTAK'a sunduğumuzda,

TÜBİTAK bize “Bu bir AR-GE projesi falan değil böyle bir şeyin de mümkün olmadığını.” söyledi. Demin Sayın Başkan Vekilimizin söylediği Eti Madenin bulduğu şeyle ilgili bizim hâlen tereddütlerimiz var aslında. Yani, biz isteriz ki elbette bacadan hiç gaz çıkmasın. Ama ben birkaç tane o konuşmadan sonra her ne kadar gazetede okudum dediysem de bu işle ilgili üniversiteden arkadaşlarla görüştüm, böyle bir şeyin, Bor’un bunu yapabileceği konusunda endişeleri var olduğunu söylediler ama inşallah bunda başarılı oluruz. Biz de bunu kullanırız ama Sayın Vekilimin söylediği şeyi biz de düşündük. Sayın Vekilim, şu anda Yıldız Üniversitesi, TÜBİTAK, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ile ben göreve geldikten sonra bütün üniversitelerle birlikte çalışıyoruz. Gerek maden işletmeciliği konusunda güvenilir bir maden işletmeciliği yapmak üzere çalışmalarda bulunuyoruz gerekse termik santrallerimizde verimi artırıcı her türlü üniversite çevrelerinden alacağımız bütün şeyleri alacağız. Gerekirse belki hatta yurt dışından da alacağız. Yıldız Üniversitesiyle yapmış olduğumuz anlaşmada zaten şu anda Amerika’da da çalışan bir profesör de o konuda bize danışmanlık hizmeti veriyor. Bu konuda üniversite ve KİT ile iş birliğini azami ölçüde artırmaya çalışıyoruz ama sizin dediğiniz şey, daha ileri bir yaşam, belki bir bonus ikramiye vermekle şey. Bende size diyorum ki sizde bizi KİT’ten çıkartın, bizi KİT olarak daha böyle bu işleri yapacak seviyeye getirin. Mesela benim bu sene 105 milyar üretebilecek kapasitem var. Bir kuruş ürünüme zam yapsam, bu nihai tüketiciye 0.22 kuruş kadar yansır veyahut da yansmaz, onu bir daha test etmem, çek etmem lazım. Ben yılda 100 milyar kuruş, 1 milyar TL fazladan kazanabilirim ve bunu AR-GE’ye ayırabilirim. Ama bunu yapabilmem için de bu 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin önüne koyduğu bariyerlerden filan kurtulmam gerekli. Yoksa, EÜAŞ ulusal şampiyondur, gerçekten 24.200 megavat kurulu güce sahip Avrupa’da bir başka şirket ulus içerisinde yoktur. İki tane var, onların da yurt dışında varlıkları var. Bir tek IDF, o da nükleer santrallere sahip olduğu için bizden daha yüksek miktarda kurulu güce sahip ve biz EÜAŞ’ın gerçekten millî şampiyon olması için çabalayacağız. Sizin fikirlerinizi de mutlaka değerlendireceğiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Dava temyiz aşamasında devam ettiği için izlemeye devam ediyoruz.

İzlenme hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 numaralı öneriyi okutuyorum:

ÖNERİ 6: Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin yerine getirilmesi.

CEVAP 6: Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – Öneriyle ilgili söz talebi? Yok.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kurumun ve bağılı ortaklıkların genel faaliyetleriyle ilgili olarak söz talebinde bulunan arkadaşlarımız var mı?

Necati Bey, buyurun.

Sayın Genel Müdür hatırlatma durumundayım. Arkadaşlarımızın sorularını lütfen not alın, en son size söz vereceğim. Eğer teknik hazırlanmayı gerektiren nitelikte bir soru olursa da Komisyon tutanaklarımızın tarafınıza iletilmesinden itibaren on beş gün içerisinde bu sorulara yazılı olarak da cevap verebilirsiniz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, dün TEAŞ'ı denetlerken PMUM'dan bahsetmiştim, PMUM uygulamalarından. Orada Sayın Genel Müdür işte benim söylediklerimin aksine bazı şeyler de söyledi. Şimdi, bakın burada EÜAŞ'ın PMUM ile bağlantılarından size rakamlar vereceğim. O marjinal fiyatı eleştirmiştim, yüksek olduğunu eleştirmiştim vesaire. Bir de uygulamalar neticesindeki yansımaları da buradan, bu rakamlardan size vereceğim.

Şimdi 2009 yılında elektrik sarfiyatımızın geriye gittiği yıl yani 2009 yılında yüzde 2 tüketim geriye düştü. Bakın şimdi EÜAŞ 7 milyar 468 milyon kilovat saat elektrik almış, PMUM'daki dengesizlik alış ve satışlarından. Bu alış fiyatı 22,67 kuruş, bu ortalama alış fiyatı. Dengesizlik de... Satış yapmış, 8 milyar 451 milyon, satış fiyatı 14,80 kuruş. Şimdi aradaki fark 983 milyon. 983 milyonluk fazla elektrik vermiş, dengesizlikte ama EÜAŞ'ın bu alış verişte 983 milyon liralık elektriğin üzerine 435 milyon lira para ödemiş veya ödemekle ilgili tahakkukta bulunulmuş. Şimdi bu çarpıklığı bu tablodan görüyoruz. Bu tablo yanlış değil değil mi? Yani, bu tablodaki rakamlarda gördüğüm kadarıyla bir yanlışlık yok. Varsa da söyleyin.

Geçtiğimiz 2008 yılında yine aynı şekilde alışlar satışlar var. Bakın 2008 yılı normal olarak elektriğin artarak devam ettiği yıllar. 3 milyar 574 milyon kilovat saat elektrik almış. Alış fiyatını buraya yazmamışlar. Bilemiyorum niye, acayip mi geldi? Otuz kuruşa tekabül ediyor. Aldığı fiyata böldüğümüzde yaklaşık otuz kuruşa tekabül ediyor. Satış rakamı da 9 milyar 540 milyon, o da satış fiyatı olarak yirmi kuruşa tekabül ediyor. Sonuçta 5,966'lık bir rakam kalmış. Bu da 12 kuruşluk bir şeyle tahsil etmiş ve tahakkuk etmiş.

Şimdi, yani bu PMUM'daki uygulamalar veya dengesizlik sisteminde özel sektörün alış verişlerine bakın, özel sektör tam tersini yapmıştır yani puan saatlerini de satın, işte daha ucuz saatlerde alıp hem kendi elektriğinin de kat kat fazlasının tahsilatına girmiştir. Dolayısıyla tabii bunları şimdi istatistiklere sokarken şöyle oluyor: O alış veriş rakamlarından çıkıp, net rakamı söyleyince, o EÜAŞ'ın alış veriş rakamlarının dışında PMUM'a yüzde 1,2'lik kısım PMUM'la yapılmıştır deniliyor. Hâlbuki tabii alış veriş ifade ettiğim gibi net rakam üzerinden olduğu için 983 milyonluk bir rakam üzerinden olduğu için ama hâlbuki 7,5 milyar almış 8,5 milyar yani -yaklaşık rakamları söylüyorum-

satmış. Dolayısıyla tabii bunlar buralara yansırken rakamlar işte böyle takla attırılarak veya işte netleştirilerek konuluyor. Burada bazı şeyleri net olarak ortaya koyma şansımız olmuyor.

Şimdi bütün bunlara rağmen ben başka yani finans konusu inşallah düzelecek. Şimdi bakın, TEİAŞ'dan bu anlamda ifade ettiğim gibi borç hanesine yazılmış, bir önceki yıl da toplamda 300 milyonluk gibi, bir iki yılda, 2008-2009'da bir tahakkuk bir fatura olmasına rağmen, 2009 yılındaki TEİAŞ'dan EÜAŞ'ın alacağı 1 milyar 538 milyon. Yani bu taa demek ki 2007-2006 yıllarına tekabül eden rakamlar. KİT Kurumlarının arasında da bu finansman meselesinin veya alış verişi meselesinin çarpıklığı açısından yani bunu EÜAŞ'ı eleştirmek açısından söylemiyorum. Bu bugüne kadar gelen sıkıntıların başında geliyor.

EÜAŞ'ın finansman giderlerine baktığımızda önceki dönem 1 milyar 457 milyon finansman gideri zannediyorum 2008 yılı bu. 2009 yılında da 637 milyon lira da finansman gideri var. Şimdi, bunlar dolayısıyla sizin biraz önce bahsettiğiniz 105 milyar kilovat saate bir kuruş ilave ettiğimde 1 milyar elde ederim dediğinizin 2008'de 1,5 katını sadece finansman giderleriyle heba etmişiz. 2009'da da işte bu elektrikte -bu dengesizlikten kaynaklanan zannediyorum- 637'ye düşmüş. Eğer bu soruna bu şekilde devam edilmemiş olsa, işte TEDAŞ'ın alacakları daha doğrusu tahsil edemedikleri TEDAŞ'a, TEDAŞ'ın size vesaire yani böyle zincirleme şekilde devam etmemiş olsa, bu finansman giderleri sizin maliyetleriniz içerisine girmemiş olacak. Yani ben bunu geçtiğimiz dönemlerde de Enerji Bakanlığı bütçe görüşmelerinde Sayın Hilmi Güler zamanında söylediğimde, Sayın Bakan kürsüden bana demişti ki: "Finansman başka, kâr-zarar başka" Yani bunu nasıl bir düşünceyle söylediğini anlamadım yani finansman giderleri kâr-zararın içerisine katılıyor herhâlde yani burada gördüğümüz gibi. Dolayısıyla kurum kâr ettiği halde sürekli finansman giderleri noktasında da ciddi anlamda da sıkıntı içerisinde oluyor. Bunların da bir anlamda düzeltilmesi noktasında, sadece verimlilik sadece işte girdilerdeki şeyler değil. Bunlar da bakın çok büyük rakamlar yani ufak tefek rakamlardan bahsetmiyoruz. Dolayısıyla yani benim bütün enerji koridorundaki KİT kurumlarında üstüne basa basa söylediğimde bu rakamları bazen bazı bürokratlar böyle tersine çevirmek veya yanlış yerlere götürmek adına veya savunma içerisine girmek adına söylüyorlar. Bakın, ifade ettiğim gibi marjinal maliyet konusundaki savunmada arkadaş dedi ki "Bunlar arzın yüksek olduğu yerlerde avantajlı konumda." Türkiye'de arz yüksek mi yani işte kafa kafaya gidiyoruz hatta önümüzdeki yıllarda arz açığımızın tehlikesi bile var. 2009 yılında ifade ettiğim gibi elektrik sarfiyatı, elektrik tüketimi geriye gelmiş olmasına rağmen EÜAŞ'ın PMUM'daki dengesizlikten aldığı rakam 22,67 kuruş. O yıl zannediyorum tüketiciye verdiğimiz rakam 14 kuruş civarında yani nihai tüketiciye verdiğimiz rakam EÜAŞ'tan sonra ve hem de iki nokta küsur o üretim kayıpları da düşüldükten sonra 14 kuruş. Buradaki rakamlar ortada. İşte bütün bunları hem kayıtlara geçmesi hem de bir de soruyorum: Bu rakamlar

dengesizlikteki 913 milyon kilovat saati PMUM'a vermiş olmanıza rağmen, 435 milyon borçlanmanızı neye yoruyorsunuz? Bu nasıl bir durum?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet. Değerli arkadaşlar, tabii süre sınırlaması koymuyoruz ama takdir buyurursanız ki yani on beş dakika bir arkadaşımıza söz verdiğimiz zaman daha geride de şu anda yaklaşık beş arkadaşımız daha var.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Benim söylediklerimin hangisi önemsiz?

BAŞKAN – Necati Bey önemsiz demiyorum ama süreyi daha verimli kullanalım istiyorum. (CHP sıralarından gürültüler)

Değerli arkadaşlar burada kötü niyet aramayalım lütfen. Yani dinleyen arkadaşlarımızı da düşünerek daha özet konuşursak memnun oluruz.

İsmail Bey, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; 1990'lı yıllarda enerji bakanlarımız hep şundan bahsederdi, 2000'li yıllar geldiğinde Türkiye'de çok büyük elektrik kesintileri olacak dolayısıyla enerji arzı çok fazla denmekte idi. Dolayısıyla biz 2011 yılına geldik Allah'a şükür enerjide bir elektrik kesintisinde karşılaşmadık. Bundan dolayı ben bu kurumlarımıza canı gönülünden teşekkür ederim.

Benim sormak istediğim şudur: Bu şöyle bir şey, yani bu tabii ki kömürden, doğalgazdan, hidro elektrik santrallerinden, güneş enerjisinden ve rüzgardan elektrik üretilmektedir. Maliyet açısından baktığımızda bunlardan en ucuz hangisidir? Bir de işin sağlık yönü var. Daha çok maliyet açısından bizi bilgilendirirseniz sevinirim.

BAŞKAN – Evet.

Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Değerli Başkan, sevgili üyeler; şimdi temel soruna burada baktığınızda, 4,3 milyar lira Hazine tarafından bu kurumun içerisinde sermaye konulmuş, 13 milyar lira yabancı kaynaklar yani toplamda 17 milyar lira, bu kurum kara bir delik hâline gelmiş, batmış bu kurum yani. Bunun için elektrik fiyatlarına zam yapmaktan başka bir yol görünmüyor. Onu da yaptığınızda ekonomimiz rekabet edemiyor. Onun için biz diyoruz ya ekonominin gidişi iyi değil. Sadece bir KİT'ten bahsediyorum. Bir de enerji KİT'lerinin geneline baktığınızda 45-50 milyar lira bir borç var. 30 milyar doların üzerinde. Yani ne bedelli askerlikten gelecek para ne 2-B'den gelecek para buraya yetmeyebilir, bu, hepimizin yaşadığı bir ekonomi olduğu için gelecek öyle anlatıldığı kadar parlak olmayabilir, bunu hep beraber bilelim. Bu durum ne yazık ki bundan ibaret.

Finansman giderine de bakıyorum, 637 milyon lira. Yani, 1,5 milyar geçen seneymiş, 1 milyar dolar ödemişiz, şimdi de 637 milyon da bu dönem ödüyoruz. Ben, Sayın Bakanlık

yetkilimizden şunu istiyorum: Enerji KİT'lerinin birbiriyle olan borç ve alacak ilişkilerini ve enerji KİT'lerinin vergi dâhil diğer borçlarını 2000 yılından itibaren nasıl bir seyir izlemiş, sizden rica ediyorum mali tablolarıyla birlikte. Çünkü, bunu görelim ki hep beraber buna bir çözüm yolu bulmaya çalışalım, bu ağır bir duruma doğru gidiyor.

Sevgili Uşak Milletvekilimize de onu söylüyorum, şimdi bunu da nükte olsun diye, yoksa kırmak için söylemiyorum ama sürekli 2003 yılından itibaren oklar yukarı gidiyordu ya şimdi de aşağı gidiyor. Çünkü, gerçekten o koalisyon yönetimi ötenazi hakkını kullandı, siyaseten intihar ettiler ve bu KİT'ler anlamında temiz bir sayfa bıraktılar.

Şimdi istersen 11'inci sayfadaki 2005 yılından itibaren konulan sermaye ve yabancı kaynakların akışına bak, iki katına çıkmış. Neyse ya, böyle bir gerçek var, şey anlamında söylemiyorum.

Bu arada bilanço kârı 3 milyar görünüyor arkadaşlar, batık bir kurumda kâr göstermek de tabii enteresan durum. 13 milyar lira yabancı kaynağınız var, bu kadar sermaye koymuşsunuz, böyle bir kâr yok. Bu da sizin suçunuz demiyorum, bu bir sektörel durum enerji fiyatlarıyla alakalı ve birbiriniz arasındaki fiyatlama ilişkisiyle alakalı. Tabii, yine söylüyorum, enerji sorunundaki en temel problem aslında doğal gaz, kömür gibi yakıt kısmından, hammadde kısmından gelen problem. Bu kurumun da yaşadığı önemli bir problem bu, işte TKİ ve TTK meselesindeki kömür alımları ve madenlerin rödovans denilen Fransızca aslı olan ve aslında herkesin kafasını karıştırmak için... Sizden şunu da rica ediyorum arkadaşlar, bu konuda tecrübeli bir insan olarak: Bu kurumlarda eğer bilinçli değilseniz, sektörü iyi bilmiyorsanız sizi karşınıza alırlar, bir grizu patlaması anlatırlar size, bu da repertuardır bu tip adamlar için. Siz ne sorarsanız sorun size bir grizu patlaması anlatırlar, şöyle oldu, böyle oldu falan. Özünü kaçırmayın konunun, çünkü biz özünü kaçırırsak bazı bürokratların elinde oyuncak oluruz, olmamamız lazım millî iradeyi temsil ediyoruz.

Devam ediyorum. Çerçeve sözleşmesinde pazarlıkla ilgili rapordan devam edeceğim. 35'inci sayfada bir husus var, bu konuda hem Sayıştaycı arkadaşlardan hem de sizden yazılı bir beyan bekliyorum, çünkü çerçeve sözleşmelerde Avrupa Birliği mevzuatı gereği de pazarlık usulünün olmaması gerekiyor, yönetmeliğin o maddesiyle ilgili bir sıkıntı var. 4734 sayılı Kanun'un 22/A maddesi, yani doğrudan temin, başka satıcısı yok denilen maddeden TTK'dan ve TKİ'den kömür alınmış, uzun bir dönem böyle gelmiş, bu konuda ne kadar alım yapıldı, sonradan torba kanunla düzeltildi, işte sıkıntı da oradan çıkıyor zaten.

Sayfa 48 ve 49; Çayırhan Termik Santralı meselesi, bir medya grubunun da sahibi olduğu Çayırhan Termik Santralıyla alakalı yazışmaların, hiç fotokopiden çekinmeyin, ayrıca şunu da söyleyeyim, yani buradaki arkadaşlar biliyor ama, denetim görevi bizde, Sayıştaycı milletvekilleri adına yapıyor. Onun için bütün bilgi ve belgeleri görme hakkımız var. Çayırhan Termik Santralıyla

alakalı, özellikle 3 ve 4, neden ihaleye çıktıktan sonra iptal ettiniz, neden ihale yapılmadan bu kocaman alan o şirkete verildi? Bu konudaki şikâyet dâhil yazışmaların bir örneğini görmek istiyorum, bunu da not alabilerseniz.

Sayfa 51’de, Sivas Kangal kömür sahasından kömür taşınması işi var. Hatırlıyorsunuz değil mi böyle bir şeyi Sayın Genel Müdür. Sivas Kangal kömür sahasından kömür taşınması işi var.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Elbistan’da.

AYKUT ERDOĞDU (Devamla) – Evet Elbistan’da.

Bunun, neden ihale yapılmaksızın yapıldığını, hangi şirketlerin yaptığını, ne kadar para ödendiğini şey yapmak istiyorum, onunla ilişkin belgeleri görmek istiyorum.

Bu Mihaliççik’taki sizin bir kömür madeniniz var, KİAŞ ve TÜMSAN denilen şirketlere, KİAŞ’a bunun devri söz konusu. Ben, Komisyon üyesi arkadaşlarımı da bilgilendireyim, KİAŞ sıkıntılı bir yerdir arkadaşlar, bilenler bilir KİAŞ’ın içeriğini. Siyasi anlamda da sıkıntılı bir yerdir. Şimdi Dünya Bankasından 380 küsur milyon avroluk bir kredi kullanılmış, iptal edilmiş bu paket meselesinde. Biliyorsunuz Dünya Bankasında bizim belirli bir kredi limitimiz var ve biz, commitment fee dediğimiz bu taahhüt ücreti tarzlı bir şey ödüyoruz, keşke olmasaydı. Kullanamayacağımız bir kredi için hazineyi böyle bir yükün altına sokmasaydık ama olmuş artık, yapacak bir şey yok, devletin bir kaybı olmuş orada.

Bir de, bu Çayırhan işleticisinden alacağımız var 32 milyon lira. Eti Alüminyumun işletmecisinden 12 milyon lira, bunun neden tahsil edilmediğini ve ne zamandan beri geldiğini, ne kadar faiz uygulandığını, bu borçların mevcut durumuyla ilgili hem açıklama hem bununla ilgili kurumun şirketle yazışmaları önemli, onlardan da görmek istiyorum.

Bir de, bu Oymapınar Barajı var devredilen, size ait olan değil mi bu Oymapınar Barajı. Bu, hangi gerekçeyle devredildi ihalesiz olarak, bedelsiz devrinin hukuki altyapısını, devir belgelerini, sözleşmesini ve sadece değeri 57 milyon lira, yani bu Eti Alüminyuma verilen özelleştirmede, Cengiz İnşaat galiba, nasıl, hangi gerekçeyle verildi? Özelleştirme şeyleri de dâhil olmak üzere, şartnamelerinde böyle bir şey var mıydı bunun da belgelerini görmek istiyorum.

Daha bayağı bir husus var; Ambarlı Fuel-Oil Santrali var mesela, işte 204 milyon avroyla çıkıyorsunuz ama 387 milyon avroya geliyor bedeli. İşte Ekon Mühendislik diye bir yer alıyor. Onun da ihale şartnamesi, sözleşmesi, zeyilnameleri, ödeme belgeleri, o konuyla ilgili yazışmaları da görmek istiyorum.

2010 yılına bırakıyorum kalan kısmı da, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bülent Bey buyurun.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdürüm, sunuş konuşmanızda, 2009 yılında 84.880 kilovat saat satış miktarı, 1.712.2 milyon TL kâr söylediniz. 2010 yılında 88.196 kilovat saat satış, 5 milyar 503 milyon kâr söylediniz. 2011 yılı hedefiniz de 84.200 kilovat saat satış, 1.061.2 milyon TL kâr hedefiniz olduğunu belirttiniz. Bu dengesizlik nereden kaynaklanıyor? Yani, 2010 yılında yaklaşık 4.000 kilovat saat satışınız artıyor, kârınız da 5 milyar 503 milyon TL'ye çıkıyor, diğer yıllardaki bu düşüşün sebebi nedir?

Doğal gazı dayalı elektrik enerjisi üreten özel sektörden mutlaka enerji satın alıyorsunuz. Bunun fiyatları nelerdir, ortalama fiyat? Ayrıca, 2009 yılında söylediğiniz 1.712.2 milyon TL kâr, Yüksek Denetleme Kurulunun 174'üncü sayfasında vergi öncesi kâr 1.423.72 TL olarak yazılı. Yüksek Denetleme Kurulunun raporundaki rakam mı doğru rakam, sizin sunuş konuşmanızda verdiğiniz rakam mı doğru rakam, bunu istiyorum?

Bir de, bu kayıp, kaçaklarla ilgili bir tedbir almayı düşünüyor musunuz? Çünkü, sizden çıkanların geri dönüşünde, siz sattığınız veya hizmet sunan birimlere aktardığınız enerji miktarı kadar tahsilat yapıyorsunuz bildiğimiz kadarıyla, bu konuda bir planınız var mı?

Ayrıca, TTK'dan aldığınız kömürün fiyatı çok yüksek, yani özel sektörün fiyatıyla mukayese edildiği zaman. TTK'yı, fiyatını düşürme noktasında biraz zorlamayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Aydın Hocam buyurun.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlar; bu, tabii enerji bütün dünyada en stratejik maddelerden birisi diyelim. Bu konunun detaylı ve hâkim olacak şekilde şahsen incelenmesi lazım geldiği kanaatindeyim. Ben, esasta, bu ticaretini yapan, yani dün görüşmüş olduğumuz Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi, evet, bunu bunların en sonunda yapmamız lazım geliyor diye düşünüyorum. Çünkü, bütün bu hesapların bir, arkadaşımız dünkü belki durumdan dolayı kısa geçmiş oldu, bundan sonraki toplantımızda, yani 2010 yılı itibarıyla en sona onu bırakalım. Bütün bu hesapları bir toparlayalım. Yani, bu milletin hakkının lazım geldiği noktada korunması için elimizden gelen gayreti gösterelim. Yani, ben, asıl bu noktayı vurgulamak için bunu belirttim.

Bir de, arkadaşlarımız ifade etmişti dün, ben de aynı sıkıntıda oldum; bu raporlar, mümkünse kurumlara, bu görüşme tarihinden iki hafta evvel diyelim emniyetli olsun, bizim elimize gelecek şekilde bu çalışmaları yapsınlar. Çünkü, hakikaten ikisini karşılaştırmadan, belki zaman da dar oldu, bu döneme ait belki bu durum, bizim elimize gelirse daha iyi bir değerlendirme şansımız olur. Bu konuyu tabii gerçekten millet adına elimizden geleni yapmamız lazım geldiği kanaatindeyim. Birçok problem çözülebilecek durumdadır. Ben, prensip olarak şöyle düşünüyorum, yani devletin bu tür şeyleri yapması zordur. Yani, bir bürokratin çok büyük kararlar vermesi zordur. Esasta devletin ana

fonksiyonları, gerçi yapılamayan bu güçlerin altından kalkmaktır ama sistemi yürütmeye başladığınız zaman başka problemler karşımıza çıkıyor. Prensip olarak ben bu işin özel olarak yapılmasının doğru olduğu kanaatindeyim. Ancak, millet malının da hedef olmasına asla taraftar da değilim. Bu yüzden, bundan sonraki denetimlerimizde bu noktayı biraz göz önüne alabilirsek, çünkü, amacımız yani ülkemizin değerlerini doğru yerde iyi bir şekilde değerlendirmektir. Benim asıl ifade etmek istediğim budur. Yoksa şu anda özel bir değerlendirmem yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Komisyon üyesi arkadaşlarımız tarafından şu hususun bilinmesinde yarar olduğu kanaatindeyim: Değerli arkadaşlar, şu anda görüştüğümüz veya geçmişten bugüne kadar şu son birkaç haftada görüştüğümüz kurumlarla ilgili olarak raporlar ve diğer dosyalar, geçtiğimiz dönem seçim öncesi milletvekili arkadaşlarımıza dağıtılmıştı ancak seçim sonrası bir kısım arkadaşlarımızın aday gösterilmemesi, bir kısım arkadaşlarımızın seçilip başka komisyonlarda görev alması hasebiyle önceki dönem komisyon üyesi arkadaşlarımıza verilen dosyalar o milletvekili arkadaşlarımız tarafından da Komisyonumuza iade edilmedi. Dolayısıyla biz, şu anda görüştüğümüz bir kısım kurumların raporlarını tekrar Sayıştayımızdan bastırılmasını talep ettik, diğer kurumlardan da, hazırlanıp daha önce Komisyonumuza iletilen dosyaların tekrar hazırlanarak kurumumuza iletilmesini talep ettik. Zaman zaman da bu anlamda bu geçiş dönemine özgü bir yeniden yapılan bu çalışmadan dolayı da gecikmeler olmuş olabilir ama belirttiğiniz husus Komisyonumuz tarafından da titizlikle takip ediliyor, edilmeye devam edecek.

Halil Bey, arkadaşlarımızın görüş ve önerilerini, sorularını duydunuz. Mikrofonunuzu açıyorum, buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok kıymetli değerlendirmelerin, biraz önce de söylemiştim, hepsini ciddi anlamda kale alıp bir daha kendimizi check edeceğiz.

Soruların rakamsal olanlarına yazılı olarak cevap vermek istiyoruz, çünkü rakamlarda hata yapabilirim endişesi taşıyorum bazen. Ama, öncelikle Sayın Vekilimizin PMUM’la ilgili şeyi... Çünkü, ben biliyorsunuz TEİAŞ kökenliyim aslında yani bir buçuk sene öncesine kadar ve PMUM’un yapılandırmasında da bizzat benden sorumluydu, ben görev almıştım.

Şimdi teorik olarak aslında EÜAŞ’ın taahhüdüne uymaması gibi bir şey söz konusu değil. Ancak, 2008 yılında biliyorsunuz su santrallerimize çok az miktarda su gelmişti, eğer saatlik olarak taahhüdümüze uyamamışsak, kontrol edeceğim, yani o şeylerde ben, sakın yanlış anlaşılmasın ama bir daha o rakamları gözden geçirmek lazım. Teorik olarak piyasaya siz ikili anlaşmalarınızın dışında yük alma ve yük atma teklifi sunuyorsunuz. Yük alma teklifleri yük atma tekliflerinden daha yüksektir, fiyat açısından söylüyorum. Mesela EÜAŞ, atıyorum, 100 birimlik bir enerjiyi piyasaya teklif

ettiğinde, diyor ki, ben 100 birim elektriği 12 kuruşa satarım, ama istiyorsunuz o saatte 100 megavatlık, 100 birimlik enerjiyi piyasaya satmayın, ben piyasadan 4 kuruşa alırım. Çünkü, yakıtımı filan depo edeceğim, piyasadan 4 kuruşa fiyat inerse ben oradan alırım deriz. Yani, bu nedenle dengesizliğe düşmediğimiz müddetçe satış tarifemizin, satış fiyatımızın alış fiyatımızdan mutlaka yüksek olması lazım. Onun için biz zararımızın... Zarar şöyle oluyor; taahhüdümüze uyamadığımız saatlerde elektrik fiyatları o anda, o saatte yüksek çıkmışsa, o kadar aldığımız elektrik fiyatı yüksektir, ona katılıyorum. Ama sonuçta, yıllık şeye baktığımızda, biz o yıl için, 2008 yılı için 1.712 milyon TL kâr etmişiz. 1 milyar 712 milyonla Sayıştayın 1 milyar 400 milyon küsur arasındaki fark şudur; bizimki burada söylediğim, EÜAŞ ve bağlı ortaklıkları, ama Sayıştayın 1 milyar 400 diye geçen yalnız EÜAŞ'a ait, ana teşekküle ait olan kâr oranı olduğu için değişiklikler var.

Ben, PMUM'u, Sayın Milletvekilim Necati Bey, bilmiyorum bu şeyde bir şey var mı Sayın Vekilim dememde, bilmiyorum usulde hata yapıyor muyum, ama ben, PMUM'la, DUY'la ilgili kendisine iki sene önce de bir not da iletmıştim, size de hatırlarsanız şu arka tarafta kısa bir brifing şey yapmıştim. Özellikle KİT Komisyonuna ben bu konuyu rakamlarıyla birlikte şu andaki saatlik uygulamayla ilgili bir brife etmek isterim. Çünkü, tamamen bilgi kirliliği var bu konuda. Yani, bizim bir sefer şu anda piyasaya maliyetimizden daha ucuza elektrik satma şansımız teorik olarak yok. Dengesizliğe düşebiliriz, bu söz konusu olabilir. Yani, bugün için saat 12.00'de 100 birim elektrik satmayı taahhüt edebiliriz ama santrallerimizin iki ünitesi devreden çıkarsa, 80 ünite arz edersek, 20 üniteyi o sırada oluşan fiyat neyse ondan almak zorunda kalabiliriz. Bu, piyasanın yapısı gereği böyle. Doğrudur veyahut yanlıştır, yani kabul edilen bu. Daha iyi bir sistem var mıdır? Şu anda bütün dünyanın kullandığı, özellikle bizim o zaman danışman firmamız Nordpool ki, şu anda Avrupa'nın en düzgün piyasa sistemini yürüten bloktur, onlardan aldığımız şey budur; ama daha iyi olabilir mi? Olabilir Sayın Vekilim, mutlaka bir eksiklik DUY'da da vardır. Sizin söylediğiniz şey, benim belki anlattığım değil. Siz diyorsunuz ki niye piyasadan daha yüksek fiyata elektrik aldınız, piyasaya daha ucuza niye sattınız? O zamanki fiyatları bir daha check edeyim diyorum. Şu anda bizim, maliyetimizin altında, gerek ikili anlaşmalarda gerekse piyasaya arz ettiğimiz elektriğin fiyatında maliyetimizden daha ucuza satma ihtimalimiz yüzde sıfırdır. Yapmayız yani böyle bir şeyi ticari olarak, yani müdebbir bir tüccar gibi düşünüyoruz ve maliyet esaslı fiyatlarımızı sunuyoruz. Demin de söylemiştim, termik santrallerde maliyet bazlı, hidrolik santrallerde de kaskat yapı dikkate alınarak, su gelirleri dikkate alınarak.

Şimdi, bazı kârlarımızda farklılıklar niye oluyor? Aslında bu tarife yapımız şundan kaynaklanıyor: Hazinesinin bize o yıl için öngördüğü bir kâr miktarı var. O kâr miktarını bize bildirdikten sonra biz satış ürünümüzün de miktarını göz önüne alarak bir tarife yapıyoruz. bu tarife sonucunda da değerlerimizi tutturursak, o yıl içerisinde hazinenin öngörülerine sahip olabiliyoruz.

Hazine bize 2009 yılında 1.712 milyon TL bağlı ortaklıklarla birlikte kâr edeceksiniz diyor, tarifemizi ona göre yapıyoruz. Tarifemizi yaparken, ürettiğimiz enerjinin yüzde 80'ini biz ikili anlaşmayla satıyoruz, kalan yüzde 20'sini de piyasada satıyoruz.

2010 yılında hazinenin bize öngörüsü 3.6 milyar kâr; ama, biz, 5.5 milyar kâr ettik. Niye bu meydana geldi? Şundan dolayı: 2010 yılında su gelirlerimiz beklenmedik ölçüde fazla oldu. Normal şartlarda biz 22-23 milyar kilovat saat üretim yapmamız gerekirken o yıl 30 milyara yakın hidrolik santrallerimizden üretim yaptık. Bu nedenle, doğal gaz santrallerimizi çalıştırmadığımız için yakıttan dolayı 1.8 milyar TL kâr ettik. Bu 1.8 milyar TL bizim kârımıza yansdı ve o yıl 5.5 milyar kâr ettik.

2011 için hazinenin bize öngördüğü kâr miktarı 1.071 milyar. Bu kâra göre cari giderlerimizi de hesaba katarak bir tarife yapıyoruz. bu tarife göre de 1.72 milyar kâr edeceğiz.

2012 yılında büyük ihtimalle bize zarar öngörülecek ve bu zarara göre bir tarife yapacağız.

Finans giderlerimizin 2008 yılında Sayın Vekilim fazla olmasının sebeplerinden bir tanesi, termik santrallerimizin, özellikle Afşin B Termik Santralinden kaynaklanan kur farklarına gelen şeylerden dolayı ama şu anda bizim finans giderlerimiz azaldı. Afşin Elbistan B'nin ödemeleri hemen hemen tamamlandı.

Sayın Vekilim, bir de ayrıca şeyi sormuştunuz tahmin ediyorum, yani bu finans giderlerinin... Evet, finans giderleri 2008'de fazla, 2009'da düştü, kur farkı şeydi, bir tane daha vardı ama şu anda hatırlamaya çalışıyorum, ama yazılı olarak bütün sorularınıza cevap vermeye çalışacağım.

Yalnız Sayın Vekilim, sizin sorularınızın hepsine yazılı olarak cevap vereceğiz ama Oymapınar ile ilgili olan bizim irademizle değil. Oymapınar, o dönemde Özelleştirme İdaresine devredilmiş, Özelleştirme İdaresi tarafından artık ihalesiz mi, ihaleli mi, onu o zaman Özelleştirme İdaresine tevdi etmeniz lazım ama diğer soruların tamamına yakını... Ancak, Çayırhan 3 ve 4 nolu üniteadaki kömür havzasının imtiyaz kapsamına alınması, o zaman Yüksek Denetleme şimdiki Sayıştay denetçileri tarafından önerildiği için o öneri doğrultusunda imtiyaza devredilmişti. Orada şöyle bir şey söz konusuydu: Biliyorsunuz, işletme hakkı devridir Çayırhandaki yapılan, 1 ve 2 nolu ünitelerin çıkarılan kömürünü imtiyaz kapsamında şirket çıkarıyordu; 3 ve 4 nolu ünitelerin kömürlerinin ruhsat sahası bize aitti. Kömürü biz ihale ettik, ihale ettiğimizde de tesadüfen o şirketin bir yan kuruluşu kömür çıkarmayı ihalede kazandı. O kömürden bize rödövens verip kömürü Park Termike veriyordu, Park Teknik olarak çıkarıyordu ama Sayıştay denetçilerinin bunun da imtiyaza katılması doğrudur denildi, biz ihaleye çıkmadan fiyatta da indirim yaptırılarak, daha önce bize kömürü 93 liraya satıyorlardı, 62 liraya indirildi ve kömürü bu şekilde imtiyaza katarak 3 ve 4 nolu ünitelerin de kömür sahaları imtiyaza dâhil edildi geçen yıl itibarıyla. Ama, yazılı olarak bunları da tekrar tevdi edeceğim size.

Sayın Vekilimin sormuş olduğu, yakıtlara göre maliyet... Tabii ki eğer suyunuz varsa en düşük maliyet sudan. Sırasıyla, yerli kömürden, daha sonra doğal gaz ve tabii nükleer geliyor. Ama zaman içerisinde baktığınızda en ucuzlarından bir tanesi nükleer santralinki. Şu anda Avrupa'da amortismanını ödemiş santrallerde en ucuz maliyet nükleer santralinki. Kilovat saat başına 2 sent.

Tabii, su, aslında bilinenin aksine en pahalı yakıtlardan bir tanesidir Sayın Vekilim, çünkü su, sizin iradeniz dışında olan bir şeydir. Kebanda biz bundan dört sene önce 819 seviyesine indik minimum kotu, ama 2010 yılında bol su geldi ve şu anda maksimum seviyedeyiz. Şu anda 2 metreküpten 1 kilovat saat elde ediyoruz, suyumuz da var ve su işletme masrafı bir tek. Ama, elinizde para bile olsa, eğer suyunuz yoksa en pahalı yakıt odur, çünkü onun yerine siz elektrik üretmek üzere ikame edeceğiniz santral fuel-oil santralı veya motorin santralidir, suyun o zamanki fiyatı da aslında odur. Yani, su var olduğu zaman ucuzdur ama yok olduğu zaman onun yerine ikame ettiğiniz santralin yakıt masrafı neyse odur. Bu nedenle sıralamaya gelirse; dediğim gibi, elinizde suyunuz varsa, en ucuzu yakıt olarak su, daha sonra yerli kömür, ithal kömür ve doğal gaz, sonrasında da fuel-oil ve motorin, ama amortismanı tamamlanmış santralde en ucuzlarından bir tanesi nükleer santrallerdir.

Diğer konuda, TETAŞ'ın daha sonra dinlenmesi hususunda; TETAŞ'ın yapısı aslında çok, yani bütün sanki piyasadaki elektriği TETAŞ alıp satıyor gibi düşünmemek lazım Sayın Vekilim. TETAŞ, 4628 sayılı Yasa kanunlaştığında, yap-işlet, yap-işlet-devret ve işletme hakkı devirlerinden alınan elektrik miktarlarının tarifeleri yüksekti. Bunun için bir şirketin bu maliyeti yüklenmesi gerekiyordu, kanuna göre TETAŞ kuruldu. Ama, TETAŞ'ın bu yüksek tarifeden aldığı elektrik tarifelerini indirebilmesi için EÜAŞ'ın elinden her sene 20 ile 23 milyar kilovat saat sudan üretilen elektriği alıyor ve bir paçal maliyeti oluşturuyor. Bir tek, bu yüklü maliyeti yüklenmesi için, bütün şirketler yüklenmesin EÜAŞ, TEDAŞ, TEİAŞ, bir teş şirket yüklensin diye TETAŞ kuruldu. Aslında TETAŞ'ın zaman içerisinde kanun gereği kendisini lağvetmesi lazımdı, çünkü şu anda yap-işlet ve yap-işlet-devret santrallerinden aldığımız elektriğin tarifeleri çok düşük miktarlara geldi. Onun için, TETAŞ'ın önce dinlenmesi, sonra dinlenmesi çok önemli olmayabilir Sayın Vekilim; çünkü, Türkiye'deki elektrik ticareti tek başına TETAŞ tarafından yapılmamakta. Sayın Vekilimin bir sorusu vardı; özel sektörden Sayın Vekilim biz elektrik satın almıyoruz, ancak PMUM'da oluşan fiyatlar içerisinde bizim lisansımıza göre biz elektriği satıyoruz yalnız bir tek TETAŞ'a ve yirmi bir tane dağıtım şirketine ikili anlaşmayla satıyoruz. Bir de elektrik piyasasına, demin bahsettiğim yük alma ve yük atma fiyatlarını teklif ederek oradan alıyoruz. Oradaki elektrik de TETAŞ'ın da olabilir özel sektörün de olabilir. Şunun için, ikili anlaşmalarımıza uymak için oradan elektrik alıyoruz dengesizliğe düşmemek adına.

Sayın Başkanım, başka diğer konuların hepsini yazılı olarak cevaplamak istiyorum.

Sabrınız için teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Necati Bey, eksik bir şey mi var?

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Evet.

BAŞKAN – Yani inşallah kısa olur bu sefer; buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ben yazılı vereyim isterseniz.

BAŞKAN – Buyurun, yani yazılı da olabilir.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Şimdi bakın, yani burada biz, bu kurumların daha iyi olması, daha iyiye gitmesi için birtakım şeyler söylemeye çalışıyoruz. Yani, burada bir de, ben şu PMUM’la ilgili defansı anlamakta güçlük çekiyorum yani. Yani ben size sonuç rakamlarını söylüyorum. Yani, siz bana uygulamalardan tabii ki verdiniz, Allah razı olsun, yani oradaki şeyin nasıl olduğunu falan ama ben sonucu söylüyorum size. Yani, PMUM’daki satılan elektrik fiyatları nihai tüketici fiyatlarının neredeyse yüzde 50 üzerinde. Şimdi, yani böyle bir uygulamanın neresi doğrudur? Yani, sonucu söylüyorum ya! Şimdi buradaki rakamları siz nasıl tekrar gözden... Bu rakamlar yanlışsa, sizin bütün bilançolarınız alt üst olur yani. Yani, şu tablodan söylüyorum, sizin bilanço tablonuzdan söylüyorum. Eğer bu rakamlarda bir yanlış varsa, 2008 ve 2009 bilançolarını tekrar gözden geçirmeniz, tekrar yapmanız lazım. Yani, mümkün değil, bir de siz de biliyorsunuz az çok PMUM’daki fiyatların nerelere çıktığını. Siz, işte, o zaman burada genel müdür değildiniz, yani 2008, 2009 yıllarında değildiniz. Yani, dolayısıyla, bu çarpıcı bir şey değil mi ya, 983 milyon kilovat saat PMUM’a fazla elektrik veriyorsunuz ama PMUM’a 435 milyon borçlanıyorsunuz. Yani bu çarpıcı bir şey değil mi? EÜAŞ, verdiği elektriğin üstüne para ödüyor PMUM’a. Yani bırakın düşük vermeyi. Daha önce 2008’de de aynı şekilde... Yani, dolayısıyla bunun savunulacak tarafı yok. İşte, dediğiniz gibi, eğer arz fazlası varsa, o sistemde marjinal maliyet efendim şeydir... 2009’da en fazla arz fazlasının olduğu dönemi yaşadık. Yani, yüzde 7 talebin artması gerekirken, talep yüzde 2 geriye geldi. Yani, ciddi anlamda talep arz fazlası yaşadık ama işte sizin aldığınız rakamlar 22.672 kuruş.

Bakın, yukarıdaki tabloya baktığımızda... Bir de şeyi de soracağım; TETAŞ’a 20 milyar kilovat saat –yaklaşık söylüyorum bu rakamları- 4.1 kuruşa vermişsiniz, EDAŞ’ın çeşitli kurumlarına yirmi bir adet 13.94 kuruşa vermişsiniz, buradaki tabloda ortalama değer 11.5 kuruş. Bakın, o PMUM’dan sonraki ortalama rakamınız 10.836 kuruşa düşüyor. Yani, o zaman sizin bütün tablolarınız, her şeyiniz tamamen yanlış düşer eğer bu rakamlarda bir yanlışlık varsa. Dolayısıyla, yani, bunun elbette gözden geçirin, yani mutlaka şeydir ama bu PMUM uygulamalarındaki EÜAŞ’ın veya ben sadece EÜAŞ’ın demiyorum, yani diğer şeylerin de... Enerji piyasasında özel sektörü teşvik etmek için, yatırımların artması için mutlaka bir şeyler yapmamız lazım. Yani, gelecekteki arz güvenliğini sağlamamız için.

Şimdi arkadaşımız dedi, işte ileride elektrik kesintileri olma ihtimali; her zaman var, şimdiki projeksiyonlarda da var. Yani bir şeyi hatırlatayım; 2002 yılındaki mevcut kurulu, 2002 de denmesi doğru değil de, 2003 yılındaki mevcut kurulu güç yüzde 20 civarında, 25 civarında yedekliydi. Yani, 34.000 megavat civarındaydı, şimdi 50.000 megavat civarına çıktı. Yani, dokuz yılda artış yaklaşık yüzde 45 civarında. İşte böldüğünüzde yüzde 5 artmış kurulu güç ama her zamanki projeksiyonlarda ortalama yüksek –düşük demiyorum- yüzde 7 talep artışı vardır. Yani, dolayısıyla bu sekiz, dokuz yıldaki güç artışı talep artışını karşılayacak noktada değil. Eğer 2009'daki dünyadaki küresel kriz olmasaydı bugün elektrik noktasında, üretim noktasında sıkıntılarımız vardı. Yani, asıl o kriz bu anlamda Türkiye'ye faydası oldu. Yani yüzde 10'luk bir ihtiyaç fazlasına tekabül edecekti bugünkü ihtiyacımız. Dolayısıyla bugün ve önümüzdeki yıllarda elektrik kesintilerine maruz kalabilirdik ama, ben ifade ettiğim gibi, yani enerji her şeyiyle, başından, işte kömüründen efendim elektriğine kadar, petrolüne kadar her şey önemli. Biz burada katkı yapmaya çalışıyoruz ama bizim söylediklerimiz de iyi anlaşılmalı, iyi analiz edilsin diye söylüyoruz.

TETAŞ'a da niye bu kadar düşük bir rakamla veriyorsunuz onu da sorayım o zaman, 4 kuruşa?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Aykut Bey buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi, genelde bir de anladığım kadarıyla, bu konuyla ilgili değil, çok önemli olduğunu biliyorum Necati Beyin söylediği konuyu ama, genelde enerji konusunda aynı dilden konuşamamak gibi bir sorun ortaya çıkabilir. Bunun için benim Enerji Bakanlığı yetkilisinden ve KİT Genel Müdüründen ricam, enerjiyle ilgili bana yönelik, eğer Komisyon üyeleri de isterse onlara da şey olsun, biliyorum ki kurum içinde çok iyi sunumlar, raporlar, kitaplar var, bir set hazırlamanızı, doğal gaz, elektrik, petrol, kömür ve bu yeni elektrik piyasası yapılanması, yeni doğal gaz piyasası yapılanması konusunda bu seti mümkünse elektronik ortamda, bir flash diskte veya DVD ortamında bu raporları... Bilgi kısıkanlığına gitmeyelim, yani bizim yine söylüyorum, o konuda mali tablolar da olabilir, Türkiye'deki rakamlar da olabilir ki, biz bu sektörü tanırsak size daha faydamız olur; ama aynı dili konuşamazsak, özellikle teknik terimlerde, mesela petrol eşit ton nedir, kilo kalori nedir gibi böyle sıfırı hiç bilmeyen birine anlatıyormuşsunuz gibi kendinizi düşünerek o sunumları da içine koyarsanız, daha sonraki denetim çalışmaları çok faydalı olur. Artı, benim istediğim belgeleri ben şeyi kabul ediyorum, bunu tarayarak, yani sken ederek PD'ye formatına çevirerek de bir DVD içerisinde gönderirseniz, belki kâğıt masrafından kurtulmuş olabiliriz, o kadar dosyayı da odacılar da taşımaz, yazık olmasın kamuya. Ben bunu kendi adıma kabul edebilirim ama, tabii Meclis hukuku gereği sanıyorum ki yazılı da vermek gerekecek, ama mümkünse bana gönderdiğiniz belgedi PDF'le gönderirseniz çok mutlu olurum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Hayır Sayın Başkanım, yalnız Sayın Vekilimin bu şeye TETAŞ'a sattığımız şeyin düşüklüğüyle ilgili kârın dışında kârla beraber bu tarife belli olduktan sonra dağıtım şirketlerine ve TETAŞ'a hangi fiyattan satmamız gerekliliğini de hazine bize şey yapıyor. O yüzden şey yapıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye Elektrik Üretim Anonim Şirketinin 2009 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü okutuyorum:

Sonuç:

Elektrik Üretim A. Ş.'nin 2009 yılı bilançosu ve 1.423.726.131,77 Türk lirası dönem kârı ile kapanan tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – Değerli üyeler, Türkiye Elektrik Üretim A. Ş.'nin 2009 yılına ilişkin bilanço ve netice hesapları alt komisyon raporunu ibranıza sunuyorum: İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi devam edin diğerlerine.

Soma Elektrik Üretim ve Ticaret A. Ş.'nin 14/6/2010 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2009 yılı bilançosu ve 89.787.954,80 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

Kemerköy Elektrik Üretim ve Elektrik Üretim ve Ticaret A. Ş.'nin 29/06/2010 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2009 yılı bilançosu ve 68.756.129,22 Türk lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

Yeniköy Elektrik Üretim ve Ticaret A. Ş.'nin 29/06/2010 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2009 yılı bilançosu ve 73.832.681,25 Türk lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

Hamitabat Elektrik Üretim ve Ticaret A. Ş.'nin 25/06/2010 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2009 yılı bilançosu ve 56.221.942,99 Türk lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – Genel görüşlerinize sunulmuştur.

Değerli üyeler, Türkiye Elektronik Sanayi Genel Müdürlüğü ve Ankara Doğal Elektrik Ticaret Anonim Şirketinin 2009 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının denetim görüşmelerini yapmak için saat 14.30'da toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.04

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.36

BAŞKAN: Fahrettin POYRAZ (Bilecik)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet YENİ (Samsun)

SÖZCÜ: Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP: Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli üyeler, çalışmalarımıza Türkiye Elektromekanik Sanayi ve Genel Müdürlüğünün 2009 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

TEMSAN, hidroelektrik santrallerinin elektromekanik teçhizatın projelendirilmesi, imalatı, montajı ve devreye alınması işlemlerinin yanı sıra, kamu ve özel sektör kuruluşlarına da yaptığı elektromekanik imalatlarla faaliyetlerini sürdüren bir kuruluşumuzdur.

TEMSAN, Ankara ve Diyarbakır'da bulunan iki fabrikasıyla ülkemizde anahtar teslimi hidroelektrik santrali yapan tek kuruluştur. 1977 yılında faaliyete başlayan, 1994 yılında TEAŞ'ın, 2001 yılında da EÜAŞ'ın bağlı ortaklığı hâline getirilen TEMSAN, 2007 yılında bağlı ortak statüsünden çıkarılarak yeniden yapılandırılmıştır. Bu kuruluşumuzun üretim ve satışları ağırlıklı olarak devletten aldığı siparişlere dayanmaktadır.

Şimdi, ilk sözü, Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere TEMSAN Yönetimi Kurulu Başkanı ve Genel Müdür Vekili Ahmet Fevzi Karamustafaoğlu'na vereceğim.

Öncesinde, toplantımıza katılan kurum yetkilileri ile diğer kuruluş temsilcilerinin Komisyona kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Toplantıya katılan yetkililer kendilerini Komisyona tanıttı)

BAŞKAN – Evet Ahmet Bey, sunumunuzu yapın, buyurun.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU - Sayın Başkan ve değerli üyeler; Türkiye Elektromekanik Sanayi Yönetim Kurulu ve şahsım adına saygılarımı sunarım.

Sayın Başkan, değerli üyeler, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli temsilcileri; öncelikle TEMSAN'ın kısa bir tanıtımını yapmak istiyorum.

TEMSAN, 13/11/1975 gün ve 7/10907 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na ek ana sözleşme ile kurulmuş ve 1977 yılında faaliyete geçmiştir. TEMSAN'ın ana sözleşmesine göre kuruluş amacı, elektrik enerjisi üretim ve dağıtımında kullanılan buhar türbinleri, su türbinleri, turbo ve hidro-generatör, buhar kazanları, güç transformatörleri, şalt teçhizatları ve elektrik motorları ile ilgili yatırım, imalat ve montaj işlerini gerçekleştirip hidroelektrik santraller kurarak işletmeye almak üzere ticari faaliyette bulunmaktır.

Kurumumuz, 31/05/2007 tarih ve 26538 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 14/05/2007 tarih ve 2007/12106 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "İktisadi devlet teşekkülü" statüsünü kazanmıştır.

Personel durumumuz: Teşekkülümüzde Ekim 2011 sonu itibarıyla 258 teknik, 59 idari olmak üzere toplam 317 personel istihdam edilmektedir. Hizmet alımları ile birlikte istihdam edilen toplam personel sayımız toplamda 381'e ulaşmaktadır.

Bu personelimizi ayrıca kapsam içi ve kapsam dışı diye ayırdığımızda kapsam dışında 141, kapsam içinde 176 personelimiz bulunmaktadır.

Mevcut faaliyetlerimizi kısaca vermek gerekirse, teşekkülümüzün büyük ve orta ölçekli türbin ve jeneratör ile mini, mikro ve küçük hidroelektrik santraller ve küçük güçteki türbin jeneratör ve elektrik şalt teçhizatı üretmekte olan fabrikaları bulunmaktadır.

Fabrikalarımızdaki imalatlar TSE, DİN, ISO ve IEC standartlarına uygun olarak yapılmaktadır.

İmalatlarımız, hidroelektrik santrallerle ilgili olarak yapılan imalatlarımız, enerji sistemleri ve çeşitli sanayi imalatlarımız olmak üzere iki başlık altında toplamak mümkündür.

TEMSAN, bugüne kadar 500 kilovat ile 65 megavat arasında toplam 38 ünitelerden oluşan 15 adet çeşitli güçteki hidroelektrik tesisin imalat ve montajlarını tamamlayarak devreye almıştır. Devreye alınan hidroelektrik santrallerinin toplam kurulu güçleri 700 megavat civarında olup, ortalama yıllık elektrik enerjisi üretimi 1,846 milyar kilovatsaattir. Bu santrallerin millî ekonomiye katkısı yılda yaklaşık 185 milyon dolardır.

Kuruluşumuzla ilgili proje imalat ve montaj çalışmalarında devam eden HES'lerimiz bulunmaktadır. Bunları toplam güçleri 354 megavat olan Alpaslan 1, Kılavuzlu, Manyas, Topçam ve Çine Hidroelektrik santrallerinden Alpaslan 1'in montaj çalışmaları tamamlanmış ve test işlemlerine başlanmıştır, en kısa zamanda devreye alınacaktır. Öte yandan, Kılavuzlu, Manyas ve Topçam HES'lerinin imalat çalışmalarının büyük bir kısmı tamamlanmış olup, montaj çalışmalarına devam edilmektedir.

Öte yandan, DSİ ile TEMSAN arasında 10/05/2001 tarihinde Çine HES Projesi ile ilgili sözleşme imzalanmıştı. Ancak çeşitli sebeplerden dolayı ara verilen Çine Barajı ve HES'in elektromekanik teçhizatının temini, imalatı ve montaj işi için 22/08/2011 tarih ve 2011/21 70 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile TEMSAN'a bitirmek üzere görev verilmiştir ve buna da başlamış bulunmaktayız.

Kurulu gücü 3x2,33 megavat, yıllık enerji üretimi 27 milyon kilovatsaat olan Çamlıkaya HES'in orta gerilim şalt teçhizatlarının imalat ve montaj çalışmaları tamamlanarak geçici kabulü yapılmıştır.

Kurulu gücü 3x2,98 megavat ve yıllık enerji üretimi yaklaşık 32 milyon kilovatsaat olan Cüniş HES'in imalat ve montaj çalışmaları tamamlanmış ve testlere başlanmıştır.

Kurulu gücü 2x3,5 megavat ve yıllık enerji üretimi yaklaşık 31 milyon kilovatsaat olan Gelinkaya HES ile kurulu gücü 2x2 megavat ve yıllık enerji üretimi yaklaşık 10 milyon kilovatsaat olan Dumlu HES'in proje çalışmaları tamamlanmış olup, mekanik ve elektrik teçhizatlarının temin işlemlerine ve imalat çalışmalarına devam edilmektedir.

Öte yandan, kurulu gücü 2x3,58 megavat ve yıllık enerji üretimi yaklaşık 20 milyon kilovatsaat olan İncebel HES'in projelendirme çalışmalarına ise devam edilmektedir.

Bu saydığımız 12 üniteden oluşan toplam 34,1 megavat gücündeki hidroelektrik santrallerin tamamı özel sektöre aittir ve toplam üretimleri 120 milyon kilovatsaattir.

Devam etmekte olan HES'lerli birlikte toplam kurulu gücü 388,1 megawattır, özel sektör ve kamunun devam eden projelerinin toplam güçleri. Bu santrallerin toplam yıllık elektrik enerjisi üretimi yaklaşık 965 milyon kilovatsaat olup, bu santrallerle ilgili olarak da yılda 97 milyon dolarlık bir ekonomiye katkı rakamını söylemek mümkündür.

Kuruluşumuz bugüne kadar 52 adet trafo merkezini tamamlayarak devreye almıştır.

Yurt dışında da pazarlama çalışmalarımız devam ediyor, bu kapsamda 70 ülkede faaliyet göstermek üzere 33 farklı firmaya temsilcilik verilmiştir bugüne kadar. Verilen teklifler olarak da daha önceki yıllarda kurumumuza devlet kurumları tarafından doğrudan protokolle iş verilirken 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun yürürlüğe girmesini müteakip kurumumuz yurt içi ve yurt dışı ihalelere katılmak durumuyla karşı karşıya kalmıştır. 2011 yılı içerisinde resmî dairelere ve özel sektöre 80 milyon euro tutarında 240 adet teklif verilmiş, bunlardan 3,3 milyon euro, yaklaşık verdiğimiz teklifin yüzde 4'ü tutarında sipariş alınarak sözleşme imzalanmıştır.

ARGE çalışmaları kapsamında da küçük su türbinleri, orta ve küçük güçteki jeneratörler, hız regülasyonu, rüzgâr türbini ve güneş hibrid sistemleri, kesici ARGE çalışmaları yapılmıştır.

Bu doğrultuda metal clad hücrelerle ilgili tip test çalışmaları tamamlanarak hücreler testlerden başarıyla geçmiştir. Bu hücreler ARGE çalışmaları kapsamında çıkarılarak imalat yelpazemize eklenmiştir.

36 kilovolt metal enclosed hücrelerin prototip imatları tamamlanarak tip testlere hazır hâle getirilmiştir.

Yine, 36 kilovolt metal clad hücrelerin tasarım ve imalat çalışmaları devam etmekte olup, tip testlere hazır hâle getirilecektir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarından daha fazla istifade etmek ve ülkemizdeki küçük su kaynaklarından enerji elde etmek amacıyla, ülkemizde daha önce imalatı yapılamayan farklı tip ve

güçte, 500 vat ile 500 kilovat arasında değişen 30 adet mikro HES türbini projelendirilmesi yapılmış, bu kapsamda 48 adet türbin imalatı gerçekleştirilmiştir.

Bu konudaki çalışmalar devam etmektedir. TEMSAN'a yurt içi ve yurt dışından gelen mini mikro ve küçük HES talepleri değerlendirilmeye alınarak talepler karşılanmaya çalışılmaktadır. Bu kapsamda TİKA ile yapılan bir protokol çerçevesinde Fiji Adaları'na -ki Fiji Adaları uçakla yirmi beş saat mesafededir- iki adet mikro türbin verilmiş ve bunlardan bir tanesi, 25 kilovat olan kurulmuş, 6 kilovat da TİKA tarafından oraya hibe edilmiştir, kurulmuş ve elektrik üretilir hâldedir. Bu bağlamda, bu kapsamda yine türbin ve jeneratör sisteminin yanı sıra, 500 metrelik cebri boru hattı, yükleme havuzu ve 6 km havai elektrik iletim hattı da tarafımızca yapılmış ve çalışır vaziyettedir.

TÜBİTAK Kamu Kurumları Araştırma Projelerini Destekleme Programı çerçevesinde TÜBİTAK-UZAY grubu ile birlikte yapılan "Küçük ve Orta Ölçekli Hidroelektrik Santraller İçin Control-Kumanda, Ölçme ve Koruma Sistemi Tasarımı Geliştirilmesi ve Prototip Üretimi (HESKON) Projesi" çalışmaları başarı ile tamamlanmış, 2x10 megavat gücündeki bir hidroelektrik santralin ihtiyacına cevap verebilecek nitelikteki bir prototip imal edilerek çalışır hâlde Genel Müdürlük binamızda bulunmaktadır. TÜBİTAK projelerinin proje sonrası uygulama planı gereğince, bu projemiz yani HESKON projemiz özel sektörün Cüniş, Gelinkaya ve İncebel HES projelerinde de uygulanmaktadır.

"Planlanan ve yürütülmekte olan işlerimiz" başlığı altında vereceğimiz bilgilerde de, fabrikalarımızda katma değeri yüksek olan ürünlerin üretilmesi amacıyla hem bunlar daha fazla katma değer hem de ithal ikamesi sağlayacak ürünler olmakta, şu anda ithal edilen ürünleri üretmek amacıyla girişimlerimiz olmuştur. Bu kapsamda, ülkemizde üretilmeyen ve yılda yaklaşık 10 ila 15 milyon euro tutarında ithalatı yapılan 170 kilovoltluk SF6 gazlı yüksek gerilim kesicilerinin Ankara'daki fabrikamızda imal edilebilmesi için teknoloji sahibi firmalarla, Areva ve ABB firmaları ile temasa geçilmiştir. ABB firması ile yapılan çeşitli toplantılar sonucunda fizibilite etüdü hazırlanmıştır. Fizibilite etüdünde, ilk aşamada kesici kutupları ve mekanizması ithal edilmek kaydıyla, gelen mekanizma ve kutupların montajının, çelik işlerinin, kablajının, gaz dolumunun ve rutin testlerin tesisimizde yapılması öngörülmüş ve bu amaçla tek vardiya üzerinden toplam 220 adet/yıllık bir imalat kapasitesi için 1,38 milyon euroluk yatırım tutarı hesaplanmıştır. Yalnız, buradaki ithal edilecek olan ürünlerin toplam maliyet içerisindeki payı yüzde 70'e ulaştığı için biz başka bir arayış içerisinde olup Hırvatistan'ın Koncar firmasıyla da görüştük ve onlardan da teklif bekliyoruz. Bununla ilgili olarak da önümüzdeki yılın yatırım programına 4 milyon TL'lik bir ödenek konmuş olup bu yatırımın yapılması planlanmaktadır.

Kalkınma Bakanlığı Su Türbini Tasarım ve Testleri Altyapı Projesi kapsamında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği yani TOBB Üniversitesi ile TEMSAN'ın birlikte yürüttükleri "Kalkınma

Bakanlığı Su Türbini Tasarım ve Testleri Altyapı Projesi" kapsamında önce TEMSAN içerisinde kurulacak olan bu laboratuvar, daha sonra üniversite yerleşkesi içerisine taşınmıştır, bununla ilgili ödenek çıktı ve bu laboratuvarın kurulması çalışmalarına başlandı. Bu proje teklifi Kalkınma Bakanlığı tarafından kabul edildi ve ödenekleri verildi. Laboratuvarın devreye alınmasını müteakip gerekli olan türbin prototipleri, yine bedeli mukabili TEMSAN'ın fabrikasında, Ankara'daki Küçük Türbin Jeneratör ve Tesisler İşletme Müdürlüğünde imal edilecektir.

Bu proje kapsamında ulaşılması istenen hedefleri, yerli su türbini tasarımı ve model testlerinin yapılabilmesi sonucunda ülke ekonomisine katkıda bulunmak, Türkiye için çok önemli bir enerji kaynağı olan suyun daha iyi değerlendirilmesine yardımcı olmak, yerli sanayiye ve KOBİ'lere istihdam ve iş imkânları sağlamak, su türbini tasarımı konusundaki bilgi birikiminin en kısa sürede gerçekleştirilmesini ve üniversite-sanayi iş birliği çerçevesinde kullanılmasını sağlamak şeklinde özetlemek mümkündür.

Söz konusu projenin hayata geçirilmesi sonucunda kurulacak olan akredite laboratuvarın ülke ekonomisine yapacağı katkıyı artırmak amacıyla yurt dışından ithal edilecek her türlü elektromekanik ekipmanın uygunluğu ile imalatçı firmalar tarafından beyan edilen türbin verim değerlerinin gerçeklik payının bu laboratuvar da test edilerek onaylanması ülkeye de büyük katkıda bulunacaktır, aksi takdirde bu ürünler eğer bu söylenen değerlere ulaşılmadığı takdirde ithalatına izin verilmemesi yönünde alınacak bir karar, enerji üretiminin sürekliliğini ve güvenilirliğini sağlayacak ve teknik yeterliliğe sahip olmayan ürünlerin ithalatı bu şekilde engellenmiş olacaktır.

Bir diğer çalışma konumuz yine şehir suyu şebekesinden elektrik enerjisi üretilmesiyle ilgili yaptığımız çalışma olup, bu konuda teknolojisi bulunan Romanya'da yerleşik firmayla bu 3 orta düzey yöneticimiz konuyu incelemek üzere Romanya'ya gönderilmişlerdir. Daha sonra bu konuda belediye yetkilileri nezdinde çeşitli görüşmeler yapılmıştır fakat belediyelerin tek başına karar verme ve finansman sıkıntıları nedeniyle uygulamaya geçme konusunda ilerleme sağlanamamaktadır. Belirtilen sorunlarla ilgili öneriler oluşturulmakta ve belediyeler nezdindeki görüşmelerimiz devam etmektedir.

Öte yandan, LED aydınlatma sistemleriyle ilgili çalışmamız bulunmaktadır. Bu kapsamda, yine ülkemizde tüketilen elektrik enerjisinin bilindiği üzere yüzde 20'si aydınlatmada kullanılmaktadır. Bu gerçekten hareketle kurumumuz aydınlatmada bir devrim sağlayan LED aydınlatma sistemlerine ilgi duymuş ve bu bağlamda yaygınlaşmasına öncülük etmek amacıyla bir çalışma yapmış ve bunu üreten firmalar arasında bir teknik yeterlilik ihalesi açmıştır. Bunlarda mevcut sistemlerin LED'le değiştirilmesi hâlinde geri ödeme süresi bir buçuk yıl, yeni yapılan yerlerde sekiz aydır ve çok kısa bir süredir bunlar. Bu yaptığımız ihale sonucunda bir firmayla anlaşma sağlanmış ve onlara fason imalat sözleşmesi doğrultusunda imalat yaptırılmaktadır.

İç ve dış mekân aydınlatmalarında kullanılabilen ve ortalama yüzde 70 enerji tasarrufu sağlayan bu sistemler aynı zamanda bu enerji tasarrufunu sağlarken 5-6 kat daha fazla aydınlatma şiddetine sahip olup, 50 bin saat sorunsuz çalışmakta ve İP 68 sızdırmazlık sınıfına sahiptir.

Test laboratuvarları:

Fabrikalarımız bünyesindeki laboratuvarlarımızda şu testler yapılabilmektedir: Kesici ve ayırıcılara uygulanan mekanik dayanım testi, kesicilerin açma ve kapama zamanlarının ölçülmesi, kesici ve ayırıcı kontak geçiş dirençlerinin ölçülmesi, yardımcı devre izolasyon testi, yüksek gerilim izolasyon testi, ısınma testi, SF6 gaz kaçak ölçümü, boya ve gümüş kaplama kalınlık ölçülmesidir.

Sonuç olarak, Sayın Başkan ve değerli üyeler; TEMSAN, Ekim 2011 sonu itibarıyla 317'si kendi bünyesinde, 64'ü hizmet alımları ile olmak üzere 381 kişiyi doğrudan istihdam etmektedir. TEMSAN tarafından yapımı gerçekleştirilen, işletmeye alınan 52 adet indirici trafo merkezinin yanı sıra 15 adet hidroelektrik santral ile imalatı ve montajı devam eden 10 adet santral dikkate alındığında yaklaşık yıllık toplam 2,8 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi üretecek tesisler ülkemize kazandırılmış ve kazandırılacak olup, bu tesislerin ülkemiz ekonomisine elektrik enerjisi olarak katkısı yılda yaklaşık 280 milyon Amerikan dolarıdır.

Yurt içinde bulunan mevcut HES'lerdeki üretimin sürekliliğinin güvencesi konumundaki şirketimizin yegâne millî kuruluş olarak hedefi, bir yandan yerli imalatla ithal ikamesi sağlarken, öte yandan yurt dışından iş almak suretiyle ülkemize döviz kazandırarak ödemeler dengesine ve işsizliğin önlenmesine katkıda bulunmaktır.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Kurumla ilgili olarak iki adet öneri vardır.

İlk öneriyi okutuyorum:

Öneri 1: Kuruluşun, Türkiye'nin küçük hidroelektrik santrali potansiyelinin değerlendirilmesine daha fazla katkı sağlamasını teminen, DSI ve EİE ile ortaklaşa yapılacak çalışmalar sonucu ihtiyaca en geniş yelpazede cevap verebilecek su türbini tipi, jeneratör ve ekipmanının standart güç seviyelerinin belirlenmesi ve bu güç seviyelerinde anılan teçhizatın seri hâlde üretimini yapabilecek bilgi ve tesis altyapısının oluşturulması yönünde gerekli girişimlerde bulunulması,

BAŞKAN – Evet, cevabı alalım.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Cevap 1: Bilindiği gibi 20 megavat güce kadar santraller küçük HES olarak adlandırılmaktadır. Bu büyüklükteki santrallerde kullanılacak olan türbinler suyun debi ve düşüşüne bağlı olarak francis, kaplan, pelton, ve banki türbinler olabilmektedir. Bu türbinlerin projeleri de kendi içlerinde özgül

hızlarına bağılı olarak değişiklik göstermektedir. Örneğin, “francis” tipi türbinlerde bütün özgül hız aralığına hitap edebilmek için en az 15-20 adet değişik proje geliştirmek gerekecektir. Diğer türbin tipleri için de benzer şekilde yine çok sayıda türbin projesinin geliştirilmesi gerekmektedir. Öte yandan, türbinlerin verimliliğinin ve üreteceğı güçlerin belirlenebilmesi için tip testlerinin yapılabileceğı büyük ölçekte bir laboratuara ve alanında yetişmiş çok sayıda uzman elemana ihtiyaç vardır. Türbinlerin verimliliğı yüksek güçler de büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle yüksek verimde kararlı çalışabilecek türbinlerin projeleri değişik özgül hız aralıklarında farklılık arz etmektedir ve özel olarak tasarlanmalıdır. Dolayısıyla, bu tip türbinlerin model testleri yapılmaksızın seri imalatla gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Aksi takdirde, küçük verim kayıplarında bile santralın ekonomik ömrü göz önüne alındığında yatırımcı için göz ardı edilemeyecek boyutta maddi kayıplar ortaya çıkacaktır. Teşekkülümüzün de desteğı ile TOBB-ETÜ (Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi) arasında Kalkınma Bakanlığı destekli türbin ve pompa model testlerinin yapılacağı bir hidrolik laboratuvar 2012 yılı içerisinde kurulacaktır. Laboratuvarın kurulmasının hemen akabinde ülkemizde bulunan akarsulara ağırlıklı olarak kurulabilecek türbin tipi olan “francis” tipi türbinler başta olmak üzere çeşitli tiplerde türbin model testleri yapılacaktır. Bu türbin model testlerine göre türbinlerin projeleri yapılacak ve gerektiğinde de seri üretimi gerçekleştirilebilecektir. Verimliliğın ikincil derecede önemli olduğı 0-1000 kilovat güç aralığındaki mini ve mikro türbinlerden farklı tip ve güçte 30 adet tasarım yapılmış ve yapılan tasarımlardan çok sayıda türbin imalatı gerçekleştirilerek piyasaya arz edilmiştir.

BAŞKAN – Evet, şimdi, kurumun cevabı bu şekilde. Ne diyorsunuz?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Arz edeyim Sayın Başkanım.

Efendim, raporumuzun 38, 39 ve 40’inci sayfalarında da belirtildiğı gibi, Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü verilerine göre inşaatına henüz başlanmamış olan potansiyel hidroelektrik üretim noktalarında kurulu güçleri 50 megavatın altında, başka bir deyişle TEMSAN’ın üretim kapasitesi sınırları içerisinde toplam yaklaşık 5.701 megavat kurulu güçte 492 civarında HES inşaat potansiyeli mevcuttur. Hidrolik santraller diğer enerji üretim tesislerine göre üstünlük arz etmektedir. Bu nedenle hidrolik projeleri öncelikle değerlendirilmesi gereken enerji üretim projeleridir. Küçük HES’lerin elektromekanik donanımlarının imalat ve tesisinde TEMSAN’ın tek kuruluş olması kuruluşun önemini artırmaktadır. Türkiye’nin özellikle küçük HES’ler ile ilgili teçhizat alanında önemli talep potansiyeli olacağı değerlendirilmekte, bu talebin karşılanabilmesi için DSİ ve Elektrik İşleri Etüt İdaresiyle ortaklaşa yapılacak çalışmalar sonucu ihtiyaca en geniş yelpazede cevap verebilecek su türbini tipi jeneratör ve ekipmanlarının standart üst seviyenin belirlenmesi ve bu güç seviyelerinde anılan teçhizatın seri hâlde üretimini yapabilecek tesis altyapısının oluşturulması gerekmektedir.

Efendim, bu geniş sunum ve cevaptan sonra ben şirketin durumunu size arz edeyim.

Şimdi, şirket, sermayesi 14/5/2007’de 10 milyon liradan 20 milyon liraya, 2008 yılında 20 milyon liraya yükseltilmiş, 20 milyon lira sermaye vermiş ama 2008 yılında bu sermayenin 10,2 milyon lirasını zararla kaybetmiş. Mesela, 2008 yılında zararı 10,2 milyon lira, tüm satışlarının tutarı ise 12,9 milyon lira. 20 milyon lira olan sermayesi 5/6/2009’da 35 milyon liraya çıkarılmış fakat yine 2009 yılında bunun 11,9 milyon lirasını zararla kaybetmiş. Sermaye 21/4/2010 tarihinde 45 milyon liraya, 21/12/2010 tarihinde de 70 milyon liraya çıkarılmış ama bu ara bilanço zararları da 48 milyon lira olmuş. Şimdi bu zararlılıkla şirketin bütün bu iyi senaryolara rağmen devam etmesi de çok mümkün görünmüyor. Nitekim Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama ve TEMSAN’ın katılımıyla 18/10/2010 tarihinde yapılan toplantıda teknik bir komisyon oluşturulmuş, teknik komisyonun 7/12/2010 tarihinde yaptığı toplantıda daha önce gündeme gelen yeniden yapılandırma çalışmalarının analiz ve raporlama hususlarında bir danışmanlık firmasından yararlanılması kararlaştırılmış, TEMSAN Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılmasına ilişkin destek hizmet alımı işinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından 8/3/2011 tarihinde yapılan ihaleyle bir firmaya verilmiş, bu firmayla 4/4/2011’de de sözleşme imzalanmış. Belirtildiği gibi, bu zararlılıkla firmanın sağlanan kaynaklarla uzun süre ayakta tutulması mümkün değil. En kısa sürede yeniden yapılandırılması veya geleceğiyle ilgili bir karar verilmek durumunda.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Necati Bey, söz talebiniz var, buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Bir taraftan enerji yatırımları devam etmesi gerekirken, tabii, geçmişten bu yana Türkiye’nin en büyük sıkıntısı da, bu yatırımları yerli kaynaklarla yapamamış olmasıdır. Yani diğer sektörler için de böyledir. Yani Türkiye’nin motor sektörlerinden bir tanesi tekstildir ama tekstil makineleri sektörü gelişmediği için, işte diğer sektörler gelişmediği için tekstilde veya diğer sektörlerde fasonculuktan öteye gidememiştir. Şimdi aynı şey enerjide de. Yapılan yatırımlar, işte türbinlerin veya diğer ekipmanların da, işte kazanların vesaire, termik santrallerin hep ithalatla kurulması da bize ciddi anlamda sıkıntılara vesile olacak. TEMSAN bu anlamda kurulmuş, gelişmesi gereken, geliştirilmesi gereken bir kurum. Dolayısıyla, özellikle de son çıkan yenilenebilir enerji kaynaklarıyla ilgili kanunda da yerli üretimle alakalı teşvik de var. Yani bu anlamda sizin daha çok önünüzü açan, işte onları, bu yatırımcıları yerli kaynaklara teşvik eden bir kanun da çıktı. Ama tabii TEMSAN -ben doğrusu çok da bakamadım bilançolara falan- bu şartlarda gerçekten çok ciddi anlamda zarar eden bir kurum. Tabii bunun zararlarının sebepleri nelerdir mutlaka siz ifade edeceksinizdir.

Bunun dışında, özellikle Çin ucuz üretim yeri. Türkiye'ye türbinler vesaire birtakım şeylerle ilgili de gelip gittiklerini biliyorum. Birçok imalat da yapmışsınız. Bunları kârlı hâle getirmek için nasıl bir şey düşünüyorsunuz?

Bir de, burada şunu merak ettim: 500 vat ile 500 kilovat mikro santral... Yani neye yarar 500 vatlık bir şey? Yani çok merak ettiğim için soruyorum. Yani kim talep eder, nasıl bir şeydir? Mutlaka vardır yani bir şeyi de. 500 vat çok düşük bir... Bir evi bile şey yapmaz, işine yaramaz yani. Böyle talepler olmuş ki siz de herhâlde yaptınız. Ben merak ettim, yani nasıl bir şey isteniyor?

Kısaca benim söyleyeceklerim bunlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bülent Bey, buyurun.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdür, ben Mali Müşavirim. O yüzden gelir tablosuna bakınca iflas etmiş bir tacir görüntüsü var. Şimdi, çeşitli orantılarla bir şeyler çıkartmaya çalıştım. Bir defa ben sizden şunu rica ediyorum: Bu gelir tablosundaki satışların maliyeti ve faaliyet giderleriyle ilgili ayrıntılı muavin hesap dökümlerini bana göndermenizi hassaten rica ediyorum.

Şimdi, 2008 yılında 12,9 milyon lira brüt satışınız var. Satışlarınızın maliyeti 7,7 milyon lira. 2009 yılında satışlarınız 23,7 milyon liraya çıkmış fakat satış maliyetleriniz de çok aşırı artmış. Yani bir önceki yılın orantısıyla gittiğimiz zaman satışlarınızın maliyetinin 4 milyon 230 bin lira daha az olması gerekirken bu kadar artmış.

Faaliyet giderleriniz aynı şekilde, 8,8 milyon lira faaliyet gideri var. Yani bu faaliyet giderlerinizden satışların maliyetine aktarılan yok mu? Yani muhasebe tekniğinde nasıl bir teknik uyguluyorsunuz bilmiyorum. Avrupa standartlarına göre yapılması muhakkak şarttır, ona da uyuluyordur.

Finansman giderleriniz çok yüksek. Diğer faaliyetlerden elde ettiğiniz kâr çok düşük. Diğer faaliyetlerden doğan zararınız nedir? 840 bin lira diğer faaliyetlerden doğan zararınız var.

Olağan dışı giderleriniz, zararlarınız çok yüksek.

Yani bu bizlere sunduğunuz mali tablolar da çok basit. Ben Mali Müşavir olduğum hâlde bunlardan bir şey çıkaramadım. Bundan sonraki yıllarda detayları daha detaylı hazırlarsanız. Ve bu 2009 yılıyla ilgili ben kendi şahsıma daha detaylı bilanço ve gelir tablosu -dipnotlarıyla, muavin hesap dökümleriyle- istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ali Bey, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, öncelikle Sayıştayın görüşlerine katılarak konuşmama başlamak istiyorum. Tabii ki özellikle yerli enerjimizin bağımlılığı ve sürekliliğin içerisinde TEMSAN gibi kuruluşlarımızın öncülük etmesini isterim. Ancak, bugünkü gördüğüm tabloda bu kuruluşun şu aşamada -bir başka deyişle- çok söylemek istemiyorum ama ya biraz yönetimde, yönetim tarzında bir sorun var ya işleyişte var. Yönetim kurulları zaten çok atanmamış. Ya da ayrıldıktan sonra, şirketteki arkadaşlarımızın belirttiği gibi, yeni bir reorganizasyon gerekiyor şirkette. Yani öyle anlıyorum. Mutlaka burada hem maliyet hem üretim hem çağa uygun hem HES'lerin bugünkü koşullar içerisinde pazarlama şansını yakalayabilmesi, yani süreklilik kılabilmesi hem rekabet ortamına girebilmesi ancak yerli sanayinin de, TEMSAN'ın da ayakta kalması için mutlaka bir revizyona ve günümüz koşullarına ihtiyaç vardır diye düşünüyorum. Burada da yönetim tarzı anlayışında bir değişiklik olması gerektiğine inanıyorum.

Tabii çok net bilemiyorum. Siz işin içindesiniz ama burada böyle yarım saatlik bir incelemeyle bir şirket hakkında da ön yargılı olmak istemiyorum. Ama şurada okunan ve sizin verdiğiniz ve karşı... Arkadaşlarımın çok net olarak söylediği olgudan şu çıkıyor: Burada yönetimde, yönetim tarzında bir şeylik var, ya yetersizlik var ya farklı bir anlayış biçimi var. Ama şu şekilde çok net söylersem bu şekilde yürüme şansı yok bu şirketin. Ama gönlümden şunu çok net istiyorum: TEMSAN ayakta kalmalıdır. Zarar etmesini istemiyorum ama hiç olmazsa bu kadar çok farklı bir zarar içerisinde değil, çok az zarar etsin, ayakta kalabilsin, yerli üretim olabilsin, Türkiye'yi bugünkü enerji sektöründe gerçekten dışarıya bağımsız hâle getirebilecek bir kuruluş olsun. Ama bu yönetim tarzındaki değişiklik ve reorganizasyonda da izlenmeden yanayım. Sayıştayın görüşlerine katılıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hocam, buyurun.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlar, Sayın Genel Müdürüm; herhâlde sipariş üzerine sisteminiz çalışıyor. Sipariş olmayınca da üretim yapamıyorsunuz. Öyle anlıyorum ben sistemin yapısından.

Şimdi, belirli tipteki türbinlerin imalatını, kuruluşunu yapmışsınız. Burada ifade edilen bilgilerden öyle anlıyorum. Tabii, Türkiye'de bugün özellikle son yıllarda küçük kapasiteli - özellikle Karadeniz Bölgesi gibi- yoğun bir HES yapım akımı mevcut. Hatta, şifahi bilgilerden aldığımıza göre, yerli üretim olursa bu tür üreticilerin satacak olduğu elektriğin fiyatını devlet daha fazla bir teşvik... Yani yerli sanayiye teşvik etmek anlamında bu tür bir teşvik unsuru var.

Şimdi tabii HES'ler bir taraftan yapılıyor ve bunların mekanik, yani türbin sistemlerinin ihtiyacı da var. Yani bir tarafta pazar var, bir tarafta da ona cevap vermesi lazım gelen bir kurum var. Şimdi, şu anda eksiklik nedir? Yani bir know-how meselesi midir? Çünkü burada ifade edildi, yani verim problemi var. Yani yaparsınız bir makine sistemini, türbin sistemini fakat aldığınız verim değeri

düşük olursa zararlar olur, diğer kayıplar da olur, yani tercih edilme noktasında arka plana düşer. Bu noktanın bir netleştirilmesi...

Ben de arkadaşlarımla fikirlerine aynen katılıyorum. Bu sistemi yaşatmak gerekir. Yani belki mümkün olsa özelleştirmeye de çözüm olsa yine o da uygun olur. Yani onun da düşünceler arasında olmasından yanayım esasta. Çünkü bu sistemin ülkemizde yaşaması gerekiyor. Devlet yaklaşımıyla bu tür şeyleri yürütmenin zorlukları var. Yani kabul ediyorum onları. Ama yaşasa memnun olurum, ona da taraftarım. Dolayısıyla, o karşılaştırmayı ve aradaki geçişi acaba bu mevcut potansiyeli de göz önüne alarak know-how şeklinde mi veya yurt dışı, bu sahada tecrübeli firmalarla anlaşma yapmak suretiyle... Çünkü bu dönem aşılsa arkası gelir diye düşünüyorum. Yani şu şekilde gelir: Sadece Türkiye'ye bakmamak lazım. Bugün bütün Afrika ülkelerinden, Orta Doğu'dan, Balkanlardan Orta Asya'ya kadar önümüzde bir yelpaze var. Yani bu coğrafyaya hitap etmenin yolu her türlü teknolojik altyapıya sahip olmanıza bağlı. O açıdan bu bakışın değerlendirilmesini sizden rica ediyorum.

Bir de, bu sistemi kurtarmamız lazım, açık söylüyorum. Yani kurtulmasından yanayım. Fakat ne yapmak lazım gelir, siz de fikir üretin. Muhtemelen bu iş hemen olmaz. Önümüzdeki yıl içinde yine bir araya geleceğiz. Yani arkadaşlarımız bu açıdan da biraz fikir jimnastiği anlamında... Biz de işin içine yeni girmişiz ama bu işlerin düzelmesi için elimizden ne geliyorsa bunu da yapacağız.

Bu değerlerin, pazarın ve teknolojik altyapının bir karşılaştırılması ve bu sorunun altından kalkmak için hangi düşünceler üretilebilir, onun cevaplanması noktasında...

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Gültekin Bey, buyurun.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Sayın Başkanım, 2009 yılı bilanço ve gelir tablosuna baktığımızda cironun, toplam satışların 23 milyon 710 bin lira olduğunu, stokların da 28 milyon 196 bin lira olduğunu görüyoruz. Bu ağır stok yüküyle aynı şekilde devam ediyor mu 2010-2011'de? Yani bu stok yükünü ne kadar daha taşımayı düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Benim bir tek sorum olacak. Şimdi 2011 yılında 80 milyon euroluk bir teklif vermişsiniz 240 adet. Daha 3,3 milyon euroluk yüzde 4'lük bir sipariş sözleşmesi imzalamışsınız. Yani sizi tercih etmemelerinin nedenleri olarak ana başlıkla üç neden söyleyebilir misiniz?

BAŞKAN – Sayın Çelik, buyurun.

HASAN ALİ ÇELİK (Sakarya) – Sayın Başkanım, değerli üyelerimiz; ben şunu söylemek istiyorum: Tabii şirketin iyi olması hem ülkemiz için hem de ihtiyaçlar için çok önemli bir durum. Yenilenebilir enerji kaynaklarından iyi istifade etmemiz lazım. Bu anlayış içinde de hem hidrolik enerjisinden hem rüzgâr enerjisinden daha fazla istifade edecek imalatların yapılması gerekiyor. Fakat

burada şöyle bir şey var. Bizim kanunlarda şu var: Kendi ihtiyacı için 500 kilovatin altında enerji üretecek olan kişi veya kuruluşların lisans almadan, şirket kurmadan yapabilirlikleri var. Dolayısıyla, bunun biraz daha artırılması lazım. Burada kolaylık var. Evet, enerjiyi ithal ediyoruz. O zaman mevcut imkânlarımızı, yerel imkânlarımızı, yerli imkânlarımızı, millî imkânlarımızı daha fazla sisteme koyabilmek için şirketin 500 kilovata kadar elektrik üreten, her türlü yenilenebilir enerji üreten sistemi devreye koyacak çalışmaları öncelimesinde yarar görüyorum. Benim kişisel kanaatim budur. Dolayısıyla, bu millî imkânlardan daha fazla istifade etmemizi sağlayacak. Çünkü kolaylığı var; şirket kurmaya lüzum yok, lisans almaya lüzum yok. Bildirilecek ve yönetmelikler çerçevesinde bunları yapabilecek hâle geleceğiz. Dolayısıyla, şirketin bu konuda daha hızlı ve daha etkin adımlar atarak rekabetçi bir anlayış içerisinde verimli makinelere doğru yönelerek yenilenebilir enerjiden elektrik üretmek üzere daha fazla gayreti öncelimesinde yarar görüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ahmet Bey, şimdi milletvekili arkadaşlarımızın önerilerini duydunuz. Bir kısım sorular da var. Şimdi mikrofonunuzu açacağım. Yalnız şu hatırlatmayı yapayım: Sorular içinde teknik hazırlık gerektiren hususlar varsa Komisyon tutanaklarımızın tarafınıza iletilmesinden itibaren on beş gün içerisinde yazılı olarak da cevap verebilirsiniz.

Buyurun.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Efendim, ben cevap vermeyi o şekilde yazılı olarak yapayım ama genel olarak sorulara cevap vermek istiyorum kısaca.

“500 vat” dediğimiz şey bir semboldür aslında. Yani yapılabildiğini gösterir ama yayla tipi bir evin elektrik ihtiyacını karşılar. Çünkü senede 4 bin saat çalışsa 2 bin kilovatsaat enerji eder. O da ayda 150 kilovatsaat eder. Bu semboldür. Yani yapılabileceğini göstermek amacıyla yapılmıştır.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yapılmıyor.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Yok, biz onu zaten prototip olarak yaptık. Talep olduğu zaman...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Üretimde değil yani.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Hayır. Bunlar tamamen kendi dizaynımızla yapılmıştır. Ama bugüne kadar da 8 tane satılmış. Talep eden oluyor. Ama bir semboldür. Yani bir arabanın arkasına koyup götürebileceğiniz büyüklükte de bu sistemin yapılabilirliğini göstermek amacıyla yapılmıştır.

BAŞKAN – Bunun yaklaşık bedeli nedir? Yani 8 tane satmışsınız. Reklam olsun bu arada.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – 1.500 lira civarında.

Şimdi, izole yerlerde olan, özellikle balık çiftliği niteliğinde, enterkonnekte sisteme uzak olan yerlerde aydınlatma amaçlı alıp kullanıyorlar. Yani sipariş oluyor.

Gelir tablosuyla ilgili olarak biz yine yazılı olarak Sayın Vekilime verdim.

Genel olarak sorulan soru başlıkları itibarıyla yerli imalata katkı bazında üreticinin bizi tercih etmesi elbette ki... Elektrik alım fiyatında yaklaşık 2,3 sent ilave bir artış oluyor yerli imalat yaptığınız takdirde.

Şimdi TEMSAN'ın imalatla ilgili herhangi bir problemi yok. TEMSAN'ın problemi dizayn konusunda. Yani dizayn konusunu çözdüğümüz takdirde -ki şu anda önümüzdeki sene yapılacak olan laboratuvar da bu konuda büyük bir adım atılacak. Aynı zamanda da know-how konusunda da biz değişik firmalarla iş birliği çabaları içerisindeyiz. Bunu aşmaya çalışıyoruz. Allah kısmet eder de dizayn konusunu TEMSAN çözdüğü takdirde her türlü imalatı yapabilecek durumda. Yani bugüne kadar 65 megavat tek üniteye kurulu gücünde ünite yapmıştır. Bunu biz bugün 100 megavata kadar imal edebilecek durumdayız. Yani bunda herhangi bir sıkıntımız yok. Dizaynı çözmemiz gerekiyor.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Dizayndan kastınız ne?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Projelendirme, yani tasarım. Tasarım aşamasını geçtiğimiz takdirde biz bunu imal edebilecek bilgi birikimine ve altyapıya sahibiz, herhangi bir problemimiz yok.

Şimdi bir vekilimizin stok yüküyle ilgili... Arkadaşımız stok konusunda daha iyi bilgi verebilir eğer müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Buyurun.

FİNANSMAN DAİRE BAŞKANI KADİR TANYAŞ – Efendim, kurumumuz stok için üretim yapan bir yer değil. Burada gözüken stok devam etmekte olan santral ve diğer işlerle ilgili yapılan üretimler. Bu üretimler üretim periyoduna ya da işin akışına göre devam ettiği için, montajı yapıp faturası kesilene kadar şirketin muhasebe kayıtlarında stoklarda gözükmek durumunda. Ne zaman ki o montajlar yapıp faturası kesildiğinde buradan çıkacak. Dolayısıyla, kurumumuz üretimlerini stoka alarak onun satışını yapan bir kurum değil.

Ayrıca, bunun içerisinde tek düzen muhasebe sistemi gereği, verilen sipariş avansları da stoklarda gözükyor. Bu rakam da, sanki stoklarımızda ürün varmış gibi rakamı yüksek göstermektedir.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Stok devir hızınız?

FİNANSMAN DAİRE BAŞKANI KADİR TANYAŞ – Stok devir hızı tamamen üretim, işin akışıyla bağlantılı efendim.

Biz sipariş üzerine imalat yaptığımız için imalatın montajı bağımlı olarak imal edilip monte edilmesi gerekiyor ve o nedenle de bu yıl sonuna tekabül ettiğinde eğer monte edilmemiş imal edilmiş

ürün miktarı fazlaysa stokunuz yüksek görünüyor. Ama bunun montajını yapmışsanız o faturasını kesmiş oluyorsunuz ve stokta görünmüyor. Yani biz seri imalat yapan bir kurum değiliz. Biz imalatlarımızı tamamen sipariş üzerine yapıyoruz.

80 milyon teklif verip 3,3 milyonluk sipariş alınmasının üç tane nedenini sormuştu Vekilim. Ben burada sadece bir neden söyleyeceğim, yüksek fiyat. Yüksek fiyatın nedeni de yüksek sabit giderler. Yani şimdi sizin aldığınız iş miktarı düşük olur, sabit miktarda giderleriniz olursa birim sabit maliyetleriniz yüksek olacağı için maalesef burada fiyatlarımız yüksek çıkmaktadır. Yani kalitemizde veya diğer konularda herhangi bir sorunumuz bulunmamaktadır.

Sayın Vekilimizin, Başkanımızın 500 kilovattın altındaki enerji üretiminin lisanssız yapılması nedeniyle diğer yenilenebilir enerji kaynaklarında da imalat yapılması durumunda şirketin durumunun düzeleceği konusundaki teklifi... Evet, biz de olayın farkındayız ve yabancı imalatçı şirketlerin know-how sahibi şirketlerle iş birliği çerçevesinde Türkiye’de birlikte imalat yapıp, sadece 500 kilovata değil, daha üst düzeydeki kapasitelere cevap verme çalışmalarımızı devam ettirmekteyiz. Ve o konuda da dün Çin’in en büyük firmalarından birisi olan United Power’la görüşmelerimiz başladı. Kendilerine Çin’e döndükten sonra bir draft anlaşma gönderecekler ve üzerinde çalışacağız ve Türkiye’de rüzgâr enerji santrali türbinlerinin imalatıyla ilgili bir yatırım yapacağız birlikte.

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi bu TEMSAN’ın EÜAŞ’a girdiği bir ihale var. Bu Rainpower firmasıyla birlikte iştiraken girdiğiniz firma. Bu daha sonra iptal edilmiş yargı tarafından. Ama sizler belirli harcama yapmışsınız ihalede benim rapordan gördüğüm. Ben bu ihaleyle ilgili şartname, sözleşme, zeyilnameler, ödeme belgeleri... Bir de bu Rainpower’ın temsil ve yetkisi Türkiye’de kimdedir, kimlerle görüşmeleri yürüttünüz? Bu belgeleri sizden rica ediyorum.

Bu Keban’daki son durumu sizden rica ediyorum.

Bir de alışlarınıza yönelik... Siz, sanıyorum ki piyasadan da alış yapıp üretimi yapıyorsunuz veya distribütör gibi de hazır hâlde alıp kullandığınız şeyler var mı bilmiyorum. O konuyu bir liste hâlinde... Alışlarınızla ilgili şeyi görmek istiyorum.

Bu yargı kararları, özellikle bu ihaleyle ilgili yargı kararları... Sizlerin ne kadar harcama yaptığınız ve son süreci merak ediyorum.

Çin’le yaptığınız bu son anlaşmada Çinli firmanın Türkiye temsilcisi kimdir, Türkiye ortağı kimdir, temsil belgesi kime aittir? O belgeleri de bir görmek istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

Belgeleri de bu arada PDF formatında da verebilirsiniz çok fazla belge olacaksa. Bir DVD ortamında PDF formatında da vererseniz çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Gültekin Bey, buyurun.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Başkanım, Topçam HES imalat çalışmalarının büyük kısmı tamamlanmış olup montaj çalışmaları devam etmektedir. Bu Topçam HES ne zaman devreye girer ve gücü ne olacak? Birinci sorum.

İkinci sorum: Çine Adnan Menderes Barajı'ndan mı bahsediyorsunuz? Aydın Adnan Menderes Çine Barajı. Aynı soruyu bunun için de soruyorum: Ne zaman devreye alınır ve gücü ne olacak?

BAŞKAN – Ahmet Bey, buyurun.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Evet efendim.

Önce ben Keban'dan başlamak istiyorum. Her şeyden önce şunu söylemek istiyorum: İstenilen bilgileri vereceğiz. Şunu söylemek istiyorum: Çinli firmayla ilgili bilgileri bizden değil EÜAŞ'tan talep etmek gerekir. O bilgiler bizde yok çünkü onlar EÜAŞ'ın açtığı ihaleye bizim rakibimiz olarak girmiş olan bir firma. Yalnız, tabii bu mevzuyu açtığınız için teşekkür ediyorum. Ben bu konuda -ülkenin çok büyük bir yarasıdır bu- bazı bilgiler vermek istiyorum.

Şimdi, bu ihale açıldı. TEMSAN'la birlikte Sinohydro firması ihaleye girdi. TEMSAN burada 54 milyon euro teklif verdi, yaklaşık söylüyorum, Sinohydro da 109 milyon euro teklif verdi. Daha sonra bazı opsiyonel kalemlerin düşürülmesi sonunda 50,2 milyon euroya düşürüldü bizim teklifimiz. Ve biz işe başladık. İşin de çok kısa sürede büyük bir kısmını, 26,5 milyon euroluk kısmını da sonuçlandırma aşamasına geldik ki, projenin periyodu yedi sene olmasına rağmen.

Ben önce bu hukuki boyutundan kısaca bilgi vereyim size. Kamu İhale Kurumunun 9 Mart 2009 gün ve 2009/UY-1058 sayılı Kararı'nın iptal edilmeye ilgili gerekçesi. Yani hukukun aldığı karar: "TEMSAN ile Rainpower arasında 16 Haziran 2008 tarihinde imzalanan mutabakat protokolü EÜAŞ'ın söz konusu ihaleyle ilgili olarak yayınladığı idari şartnamenin 16'nci maddesinde öngörülen noter tasdikli konsorsiyum anlaşması veya konsorsiyum beyannamesi özelliğini taşımamaktadır." Birinci neden. "İdareye sunulan mutabakat protokolüne göre Rainpower'in alt yüklenici veya özel sektör olduğu sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla, ihale ilanının 4, 3, 2, 1 maddesi ve idare şartnamesinin 7/3-5 (?) maddelerinde istenilen yeterlilik kriterlerini TEMSAN tek başına sağlayamadığından, firmanın alt taşeronu olması nedeniyle TEMSAN ihale dışına bırakılmıştır." diyor. "Başka bir geçerli teklif gelmediğinden de ihalenin iptal edilmesi." diyor.

Ben bir de olayın ekonomik boyutunu anlatmak istiyorum ki, bu çok yaralayıcı bir şey. Keban HES rehabilitasyon ihalesinin iptalinin ülke ekonomisine sadece üç senelik gecikmesi sonundaki zararı 295 milyon dolar. Yani bunun üç sene gecikmesi ki, bunun iki senesi geçmiştir. 2009 yılı nisan ayında imzalanmıştı bu. 2011 yılının kasım ayının sonundayız. İki buçuk senesi geçti. Bir altı ay sonra

bu zarar 295 milyon doları bulacak. Şöyle ki: Yeni bir ihale açtığınız zaman verilen teklif eğer Sinohydro'nun verdiği teklif civarında olursa, yani 109 milyon euro civarında olursa ki, böyle bir teklifi bulmanız bile mümkün değil, yani bırakın TEMSAN'ın verdiği 50 milyon euroyu, 109 milyon euroya bile bunu yapacak bir müşteriyi bulmanız mümkün değil şu aşamada. Diyelim ki buldunuz, zarar 59 milyon euro. Karşılığı 80 milyon dolar. İhale sürecinin yeni baştan yürütülmesi ve yaklaşık bir yıldır devam eden -ki, iki buçuk sene oldu- ihale kapsamındaki işlerin şu andaki seviyesine ulaşabilmesi için gerekli olan süre... Üç yıl dedim ben ama ihalenin yeniden yapılması ve o seviyeye ulaşılması belki şimdi beş yılı bulacak. Üç yıl olduğunu düşünürsek, bu tesisin yapılması durumunda ülkeye elektrik üretim artışı 596 milyon kilovatsaat olacaktı ki, bunun parasal değeri 60 milyon dolardır. Üç sene gecikmesi sonunda 180 milyon dolar buradan zararımız var ülke olarak. TEMSAN ihale iptal edilene kadar 26,1 milyon euroluk ihaleyi, işi tamamlamıştı, bunun da parasal karşılığı 35 milyon dolardı. O para da bize ödenecek. Ve sonuçta bunları alt alta koyduğunuz da 295 milyon euro ki bu çok iyimser bir yaklaşım. Yani şimdi basit bir hukuksal yaklaşımla... Ve biz bu tabloyu hazırladık. Dava Danıştaydayken haberimiz oldu, yoksa idari mahkemede olsaydı bu dava bizim aleyhimize, daha doğrusu iptali cihetine gidilmesi mümkün değildi. Bunu biz rapor olarak Danıştay...

BAŞKAN – Şu cümleyi bir daha söyleyin “Danıştaydayken haberimiz oldu.” ne demek?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Yani şöyle; bu, Kamu İhale Kurumunun aldığı kararın iptali cihetine, idare mahkemesinde Sinohydro'nun Türkiye temsilcisi tarafından açılan bir davayla durdurulmuş.

BAŞKAN – Peki, siz taraf konumunda değil misiniz orada? İş yapıyorsunuz.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Hayır, biz işin müteahhitiyiz, işin sahibi EÜAŞ. Dava KİK'e açılıyor, biz duymadan bu iptal ediliyor idari mahkeme tarafından, sonra Danıştaya geliyor. Danıştayda karar alındıktan sonra bize konu geldi ve Danıştay Üst Kuruluna gelme aşamasındayken biz olaydan haberdar olduk. Bu ekonomik raporu hazırlayarak Danıştay hâkiminin önüne götürdüğümüzde, daha doğrusu gönderdiğimizde söylenen ifade şudur -çok acıdır- “Bizi ekonomi ilgilendirmez, biz olayın hukuki boyutuna bakarız.” Hukuki boyut denilen de Rainpower firmasının bizim sadece alt taşeronumuz olması, dolayısıyla onun yeterliliğini bizim yeterliliğimiz olarak kabul etmeme. Bunun ülkeye bugünkü zararı 295 milyon dolar. Eğer bu, iki sene daha bizim dediğimizden geç biterse, onun üzerine bir altmışar milyon dolardan 120 milyon dolar daha koyacaksınız, olacak 420 milyon dolar. Yani, ben işi almışım 50 milyon euroya, bunun 1,4 pariteyle çarparsanız 70 milyon dolardır. Bu yapacağım işin yıllık elektrik üretim katkısı 60 milyon dolar. 70 milyon dolara iş yapıyorum, 60 milyon dolar yılda katkıda bulunuyor ekonomiye.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Sayın Genel Müdürüm, anlayalım diye soruyorum; Elektrik Üretim Anonim Şirketi ihaleye çıkmış, size mi veriyor?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – İhaleye çıkıyor. İhaleye giriyoruz Çinli firmayla beraber; ben 54 milyon euro veriyorum, Çinli firma 109 milyon euro veriyor fakat maalesef Çinli firma itiraz ediyor ve mahkeme de bozuyor benim başladığım işi. Başlamıştık, biz yarısına kadar da gelmiştik işin.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Size bilgi vermeyen?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Şimdi, KİK'in aldığı karara itiraz ettiği için, biz olayın dışında kaldığımızdan bize sorulmadı. Eğer bize sorulsaydı, biz bunun kesinlikle iptal edileceğine inanmıyoruz. Çok acı bir şey.

Tabii, olayın bir başka boyutunu da ekonomik boyutunu söylemek istiyorum Başkanım müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Şimdi, bir dakika, bir şeyi atlamayalım yalnız. Elinizde kaç tane iş var?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Beş tane DSİ projesi var, beş tane özel sektör projesi var.

BAŞKAN – En büyük işiniz hangisi?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – En büyük işimiz Alpaslan, ki bununla kıyaslanamayacak kadar küçük.

BAŞKAN – Şimdi Ahmet Bey, yani ben bir şirket sahibi olsaydım eğer, böyle bir şeyin olduğunu herhâlde duyardım.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Şimdi şöyle efendim; Çinli firmanın temsilcisi 3 kez idari mahkemeye gidiyor, kaybediyor, 4'üncü defa gitmiş bir daha, bizim haberimiz yok.

BAŞKAN – Anladım da, siz Danıştaya bu olayın neresinde müdahil oldunuz? Olmadınız mı hiç?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – İdari mahkeme...

BAŞKAN – Yani, sokakta yürürken adam kafası esiyor başka bir davaya müdahil oluyor, siz niye müdahil olmuyorsunuz?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – İdare mahkemesinde davayı açıyor kazanıyor, Danıştaya gidiyor, Danıştay da karar alıyor, Danıştay Üst Kuruluna gitme aşamasında EÜAŞ tarafından bize haber veriliyor. Çünkü biz işin tarafı olmadığımız için EÜAŞ tarafından bize haber verilmedi.

BAŞKAN – Niye? Sonuçta siz şirket ortağı oluyorsunuz.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Projenin sahibi ÜEAŞ, biz değiliz. Yani, onların bilgi vermesi lazım.

BAŞKAN – Neyse, bir şamar oğlanı buluruz biz.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sayıştay ne diyor bu konuyla ilgili?

BAŞKAN – Bir dakika, Sayıştaya soralım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, Üretim A.Ş. tarafını da biz denetlediğimiz için şans bizim de burada bulunmamız.

Efendim, Üretim A.Ş. bir ihale açıyor, ihaleyi TEMSAN'ın da içinde bulunduğu grup kazanıyor. Fakat rakip firma Kamu İhale Kurumuna itiraz ediyor. Kamu İhale Kurumu itirazı yerinde bulmuyor “İhaleye devam.” diyor. Konu mahkemeye gidiyor, mahkeme işi durduruyor. Yani, bundan sonrası için adli yargıda alınmış bir kararla ilgili çok şey konuşabiliriz ama bir anlamı yok, çünkü Ahmet Bey'in de “neticede Yargıtaylılarla görüştüğümde.” diyor...

BAŞKAN – Danıştaydakilerle...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Ne dediler: “Biz işin ekonomik kısmına bakmayız, hukuki kısmına bakarız.” Dolayısıyla, netice değişecek şey değil. Yani, bu konu Üretim A.Ş. tarafından gerçekten Ahmet Bey'in söyledikleri doğru. Bizim de önerimiz vardı raporumuzda. Yapılması gereken iş iyi bir işti, yaptığı kadarıyla da faydalı oldu fakat bizim de taraflardan beklediğimiz hem Üretim A.Ş.'den hem TEMSAN'dan beklediğimiz, iptal edilmeyecek ihalelerle bu işleri alıp -affedersiniz- adam gibi de yapıp -yapan iki taraf da kamu çünkü- kamu zararına faydasına işlem yapmak yanına, kendilerine de iş bulmuş olmaları gerekiyordu. Yani, yargıda alınmış bir kararla ilgili çok şey söylenebilir.

BAŞKAN – Peki burada usulde nerede hata var?

TEMSAN ESKİ GENEL MÜDÜRÜ OSMAN KADAKAL - Müsaade ederseniz ben açıklayabilir miyim bu konuyu?

BAŞKAN – Buyurun.

TEMSAN ESKİ GENEL MÜDÜRÜ OSMAN KADAKAL – Sayın Başkan, TEMSAN'ın bir önceki Genel Müdürüydüm.

Şimdi, bu konuyla ilgili verilen bilgiler doğru olmakla beraber çok eksikleri var.

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen o zaman.

TEMSAN ESKİ GENEL MÜDÜRÜ OSMAN KADAKAL – Şimdi efendim, şöyle bu olayın iç yüzü. Bu, açık yapılan bir ihale, TEMSAN da bu yeterliliğe sahip. Yani, TEMSAN alt yüklenici olmadan da yeterliliği olmasına rağmen, fakat bu bir dizayn konusu olduğu için, verimlilik çok yüksek bir oranda istendiği için Keban'ın da gücünün 190 megavatlara çıkarma gibi ihalede, dokümanda şey olması sebebiyle TEMSAN alt yüklenici dizayn açısından kullanmak zorunluluğu vardı. Bu sebepten TEMSAN o dönemde araştırdı. Bize gelen firmalardan çoğu firmalar bu konuda bu verimliliği sağlayamayacaklarını belirtmesi hasebiyle, sadece Rainpower firması bu verimliliğin hatta üstünde bir

değerle bunu sonuçlandıracağını hatta bonus dahi talebi olursa çok daha iyi olur, biz yüksek bir verimlilik elde edeceğiz diye TEMSAN'a müracaat ettik. TEMSAN'a müracaat ettikten sonra ihale fiyatları hazırlandı. Arkadaşımız galiba rakamı biraz hatalı hatırlıyor, TEMSAN'ın fiyatı 59 küsur milyon yani 60 milyon euroluk bir paketti. Fakat paketlerin içerisinde öyle kalemler vardı ki bu kalemlerin de bazıları fiyatlandırıldı birim fiyat olarak, ileride yapılma esnasında bu projelerin bazı bölümleri ilave edilecek veyahut da edilmeyecek. Çünkü eski bir türbin, hangi parçanın ne kadar yorulduğu, ne kadar bozulduğu ilk planda gözüküyor.

Sonuç itibarıyla, şayet bütün kalemler işin içine girdiği takdirde, TEMSAN'ın fiyatları da yaklaşık 85 milyon euroya doğru yükseliyordu. Yani, birim fiyat esasına göre döküldüğünde yapılacak işlere karşı.

Sonuç itibarıyla, TEMSAN ihalesi altı ay gibi bir süre EÜAŞ tarafından değerlendirmeye tabi tutuldu. O dönem içerisinde karşı firma birtakım -her kazanamayanın yaptığı gibi- şikâyetlere başvurmaya başladı. Sonuç itibarıyla, Kamu İhale Kurumuna şikâyetle bulundu, dedi ki: "Efendim, burada TEMSAN yeterliliği yoktur." Ve üç dört tane maddeyle, bir dilekçeyle müracaat etti. Sonra Kamu İhale Kurumu bunu inceledikten sonra reddetti. İkinci defa tekrar şikâyet etti, yine reddetti. Üçüncüde de reddetti. En son reddinde de 11 tane üyenin 9 tanesi ret yönünde karar aldı, 2 tanesi şöyle bir şey yazdı -arkadaşımın biraz önce bahsettiği gibi maddeleri sayarak- "Şu maddenin şu maddesine işte uymamaktadır." O da aslında bir yanlış anlamadan verilen bir görüş. Bu görüşlerdeki hususlar da, bir kere şu ihalenin sürecinde TEMSAN'ın tek başına bu üniteleri iş bitirme olarak yaptığını... Sadece Batman santrali 65 megavattır. İhale şartlarında da bu 65 megavat geçmektedir. TEMSAN orayı bitirmesi hasebiyle anahtar teslimi bu şeye sahiptir.

Şimdi, Kamu İhale de burada doğru karar vermiştir. Arkasından idari yargıya gitti bu temsilci yahut da bu Sinohydro firması, Çin. 2 kere de idari mahkemeden reddedildi. Daha sonra biliyorsunuz temyize gidildi, Danıştaya gitti dosya. Şimdi, Danıştaya gittikten sonra, birincisi -ben de aynı katılıyorum- takipsizlikten bu konu şey yapılamadı.

Arkadaşımın bahsettiği gibi Danıştayın verdiği karardaki cümleler ve notlar ve dipnotlardaki bahsedilen hususlar da doğru değil. Şöyle doğru değil, nitekim bu konuyla ilgili savcılık safhasında bize bir de hakkımızda suç duyurusunda bulunuldu. Biz bir de savcılık safhasını yaşadık aynı olaylarla alakalı. Şimdi, bilirkişi eski Sayıştay mensuplarından bilirkişi de o dosyalarda görüşlerini serdetmişler. Efendim, tabii ki bilirkişiler de -benim anlayamadığım bir sebepten- sanki Sinohydro'nun avukatlık görevini üstlenmiş gibi bir rapor yazmışlar.

Sonuç aşamasında, biz savcılığa da gittiğimizde doğruları belgeleriyle beraber koyduk. O maddelerin doğru anlaşılmadığını...

BAŞKAN – Anlayamadığınız sebep nedir? Hukuk yok mu burada?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Mahkeme kararı var, okuyabilir miyim?

BAŞKAN – Yok, şimdi bitirsin.

TEMSAN ESKİ GENEL MÜDÜRÜ OSMAN KADAKAL – Bitiriyorum efendim, iki dakika kaldı, iki cümle kaldı.

Sonuç olarak, mahkeme, idari yargıda Danıştay kararına rağmen, diğer yargıda biz bu konuyla ilgili yapılan işlemlerin doğruluğu, yapılanlarda herhangi bir haksızlık olmadığı ve takipsizlik kararı aldık şu anda.

Sonuç itibarıyla, TEMSAN bu arada... Şöyle bir şey de var tabii ki burada bunun çok alt boyutları var, ben şu anda buraya bunu huzurunuzda getirmek istemiyorum.

BAŞKAN – Neyse, toparlayalım özetle.

TEMSAN ESKİ GENEL MÜDÜRÜ OSMAN KADAKAL – Sonuç olarak, arkadaşlarımız gitti, orada iş başladı. TEMSAN'ın verdiği fiyatların çok çok altında fiyatlarla da maliyetlerimiz çıktı. Bir üniteyi de devreye aldık. Bir ünite devreye alındıktan sonra 145 megavatta çalışan ünite, 185 megavat nominal değerlerle çalışmaya başladı ve çalışır durumda da TEMSAN teslim etti.

Yani, aslında burada tabii ki hukuki bir süreç, biz hukuka da saygı duymak zorundayız ama Danıştayın verdiği kararlar diğer mahkemenin verdiği kararda da bizim EÜAŞ çalışanlarının verdiği kararın da doğruluğu, diğerinin de doğruluğu böylelikle zaten ortaya çıkmış durumda.

Şu anda en son verilen karar bu maalesef bu şekilde bir şey oldu, TEMSAN'a da bu bence haksızlık oldu. Diyecek de bir şey yok, hukukun kararı da böyle yani maalesef.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Neyse, bazen hukukta da kazalar olabilir demek ki.

Ali Bey, söz talebiniz mi var?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Evet.

Ben sadece bir tek bu konuyla ilgili sormak istiyorum. Rainpower ve Sinohydro corporation firmalarının yerli ortakları ya da ilişkili kurduğu firmalar, yerli ortakları kim?

BAŞKAN – O soruldu zaten, Aykut Bey sordu.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sordu mu? Bilmiyorum.

BAŞKAN – Evet, Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Aykut Bey sormuştu, yanıtını almadan gitti de onun için. Gerçi yanıt da çıkmadı ortaya. Bu Sinohil miydi sizin rakibiniz firma?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Sinohydro.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Peki, bunun temsilcisinin ismini veremiyor musunuz? Davalısınız ya.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Hayır, hukukun yargısını bilmiyorlar da o yüzden.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Davalısınız, yani kimle davalı olduğunuzu bilmemeniz mümkün mü yani?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Davalık değil EÜAŞ'la davalı.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Bırak şimdi bu teferruatı. Bu teferruat EÜAŞ, bilmem ne falan.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Sayın Vekilim, biz ihaleye girdik, ihalede rakibimiz olan firmadan bahsediyoruz. O ihale -işveren tarafından bilinebilecek bilgiler- herhangi bir belge veya bilgi bize sunmuyor. Bizim gibi o da oraya başvuruda bulunuyor. Bütün bilgileri belgeleri orada, bizde yok yani. Biz bilemiyoruz kimdir kim değildir.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Kusura bakmayın, siz kendi alanınızda rakiplerinizin kim olduğunu bilmiyorsanız, hangi şahıslar olduğunu bilmiyorsanız, kusura bakmayın ben burada fazla bir şey sormak istemiyorum.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Sayın Vekilim, ortada dolaşan insanları görüyoruz ama şimdi onu söyleme durumunda değiliz. Adamın oradaki konumunu bilemiyoruz. Temsilci midir yoksa ortada dolaşan çantacı mıdır? Bilemeyiz onu, söyleyemeyiz onu. Burası devletin tabii üst kurumu. Burada bilmediğimiz, kesin olmadığımız bilgileri vermek istemiyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bu konuyu bağlayalım da yalnız yeni yeni söz talepleri var.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Mahkeme kararı elimizde.

BAŞKAN – Mahmut Bey, şimdi mahkeme kararı elinizde de, mahkeme kararını okusanız ne olur?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Bu firmalar elimizde, yani ismi var bizde.

BAŞKAN – Söyleyin.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Arkadaşlar veremeyebilir ama Dampa firması yerli firma.

BAŞKAN – Dampa'yı mış. Tamam mahkeme kararını okumaya gerek yok.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Gerek yok, tamam.

BAŞKAN – Hiç gerek yok, zaten asıldıktan sonra ferman okumanın bir anlamı yok.

İsmail Bey, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben şeyi öğrenmek istiyorum, bu ihalede siz bir...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Bitmemiş dava.

BAŞKAN – Hayır, bitmiş, iptal etmişler. Bitmedi mi daha o?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Bitti.

BAŞKAN – Bitmiş arkadaşlar, dava bitmiş.

Değerli arkadaşlar, sayın bürokratlar; burada tam tutanak kayıt altında her şey, onun için karşılıklı konuşmayın. Tarihe not düşürmek istiyorsanız konuşabilirsiniz.

Buyurun İsmail Bey.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım, ben şunu söylemek istiyorum; tabii ihale belli bir neticede neticelenmiş ve verilmiş. Siz buraya bir miktar iş yapmışsınız, bu yaptığınız işin karşılığını aldınız mı? Almadıysanız bunu, siz hakkınızı aramamışsınız diye düşünüyorum. Bunu almanız lazım çünkü sizde bir suç yoktur, ihale kanunları gereği, yaptığınız ölçüde, yüzde miktarında karşılığını almanız lazım.

BAŞKAN – Evet, Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Biraz önce hesaplarla ilgili değerlendirme yapılırken harcamayla zarar karşılaştırıldı. Anlatırken de, Danıştay ekonomik verimliliğini ortaya koyarken, yeni alacak firmayı, neticede eğer yeni firmaya verilirse yapılmış olan imalatların ödenmesinin geri yapılacağından bahsetti. Dolayısıyla, biraz önceki bilançolarda zarar olarak gözüken kısımda buradan alacağınız 37 milyon gözüktüyor mu? Artı olarak gözüktüyor mu? Eksi mi gözüktüyor? Yani yok mu?

BAŞKAN – Evet, Ahmet Bey, buyurun.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Şimdi efendim, yapılan işin karşılığı tabii ki alınıyor. EÜAŞ bünyesinde, bizim de katıldığımız bir alt komisyon çalışması yapıldı. Bizim yaptığımız harcamalar ortaya konuldu, onlarla tartışıldı, imzalandı, daha sonra bir son çalışma yapıldı ve son çalışmada onlarla şu anda görüşme hâlindeyiz tabii ki yaptığımız harcamalar onlardan alınacak. Alınmaması yok. Faturalandırılıyor ve alınıyor tabii.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Zararınıza gidiyor o zaman, zararınızın çok olmasına neden olur.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Yok. Biz de kendi yaptığımızın haricinde kalanların ödemesini bekletiyoruz. Yani, oradan aldıktan sonra ödeyeceğiz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Konu yeterince tartışılmıştır, anlaşılmıştır.

Mahmut Bey, ne diyorsunuz öneriyle ilgili olarak?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, önce kısa bir ön açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN – Yeni bir tartışmayı başlatma da.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Yeni bir tartışma değil.

BAŞKAN – Bu kadar konuştuk çünkü.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Tamam efendim. O konuyla ilgili değil de.

Sayın Başkan, TEMSAN’dan beklenen, Türkiye’nin küçük hidrolik elektrik santrali potansiyelinden faydalanmak. Bizim raporumuzda tespit ettiğimize göre 492 santral potansiyeli var. Efendim, burada sadece temenniye verilen cevaplarda buna ilişkin bir test ünitesinin kurulacağını konuştuk bu konuyla ilgili. Fuji adalarına gönderilen elektrikle, çeşme suyundan üretilen elektrikle, geçmiş senelerde rüzgârdan -yeni bir projeden bahsediyor- üretilen elektrikle, deniz dalgasından üretilen elektrikle her şeyle ilgilendik biz. Bunlarla ilgili çalışma protipleri de yaptık. Dediğimiz gibi çeşme suyundan bile elektrik üretecek protipleri yaptık.

Efendim, TEMSAN bir ARGE kuruluşu değil. TEMSAN’ın kendisinden beklenen görevi, Türkiye’nin hidroelektrik potansiyelinden faydalanmak. Ne yapılabilir dediniz ya, biz öneri olarak dedik ki: “Belirli tiplerde seri imalat yap.” Şu anda başarısız olmasının nedeni... Yani, anlattıkları olumlu öykü ihalesiz iş aldıkları zaman. İhaleli iş almaya başladıkları zaman da -kendilerinin de söylediği gibi- aldıkları ihale yüzde 4, verdikleri teklifin yüzde 4’ü kadar ihale alabiliyor. Çünkü Çinli firmanın elinde hazır ünite var, şimdi TEMSAN’a bir hidrolik santralini verdiğimiz zaman o önce projelendirecek. Diyor ya “Dizayn sorununu aşmamız lazım.” Dizayn edilecek, üretilen, teslim edilecek ama Çinlinin elinde hazır var, bugün istiyoruz yarın geliyor. Biz de diyoruz ki belirli prototiplerde, biraz bunun üzerinde durulabilse, Türkiye potansiyeli gözlerinin önünde. Bunu, hangi tipte bir santral yaparsak kullanabiliriz, satabiliriz; belirli bir noktaya odaklanıp, belirli sayıda yani belirli aralıklarda seri imalatlar yapsınlar. Bunun için kaynak var efendim. Sadece geçen yıl 30 milyon birden kendilerine sermaye tahsis edilmiş.

Yani biz bir türlü, bugün şu konuda olduğu gibi, ne komisyonlarda ne alt komisyonda TEMSAN’ı tartışmıyoruz. Üretim A.Ş.’nin herhangi bir konuyla ilgili bir konu üzerinde mesela enerjimizi harcadık. Yani, bunlardan bizim beklediğimiz, daha doğrusu ana statüleriyle kendilerine verilen göreviyle ilgili bir proje üretin. Bu konuda -ben dört yıldır, beş yıldır buranın denetimindeyim- bizim tek “Seri imalat yapın.” gibi bir önerimiz var. Bütün gayretleri seri imalatın yapılamayacağıyla ilgili ama ne yapılacağı noktasında da biz tüm yöneticileri buraya odaklanmasını, kendilerine verilen... Bıraksınlar rüzgâr enerjisini efendim.

BAŞKAN – Peki size şunu sorayım: Yani, herhâlde TEMSAN dediğimiz şirket, tamam Türkiye’de belki ihale tek şirket ama herhâlde dünyada başka şirketler var bu işleri yapan. Yani uluslararası piyasada faaliyet gösteren diğer şirketlerle kıyasladığımız zaman, onların çalışma yöntemiyle TEMSAN’ı karşılaştırdığımızda arkadaşların durumu ne? Yani diğer firmalar, TEMSAN gibi olan firmalar ne yapıyorlar? Prototipleri mi üretiliyorlar? Ne yapıyorlar? Seri üretim mi yapıyorlar? Yoksa onlar da mı sipariş üzerine çalışıyorlar?

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ ÖMER FARUK CENK – Bir teknik cevap verebilir miyim efendim?

BAŞKAN – Tamam.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, biz zaten bu konuyla ilgili öneriyi yazarken bu noktadan hareket ettik. Yani dünyadaki uygulama nasıl? Büyük firmalar bu işi nasıl yapıyor? Bu konuya girdik.

Şimdi burada zaten belirtilen şu; küçük güçlerde verim o kadar önemli değil, 1 megavatın üzerinde verim önemli. Zaten diğer Çinli firmaların veya yurt dışında daha büyük firmaların ucuz olmasının bir nedeni de bu. Küçük güçlerde ellerinde hazır protipler var, size talep geldiğinde hemen hazır veriyorlar ve fiyatları son derece uygun ama tabii TEMSAN'ın yaptığı gibi işin başından, bu şeye benziyor, biraz kaba bir tabirle hazır ceket giymekle terzi dikimi ceket giymek gibi bir şey. Yani, bir şeylerden biraz fedakârlık ederek hem hızlı sipariş dönüşü hem de maliyetlerde düşüklük sağlanıyor. Tabii, burada bizim en büyük eksikliğimiz -TEMSAN olarak burada olumlu bir adım görülüyor tabii- türbinlerin testinin Türkiye'de yapılabilir olabilmesi olasılığı var. En büyük eksiklik bu; türbin verim testlerini biz Türkiye'de yapamıyoruz. Zaten "Dizayn eksiğimiz." derlerken onu ifade etmeye çalışıyorlar. Eğer biz bunu yapabilirsek zaten en devasa adımı atmış, en büyük engeli aşmış olacağız. Bu çok önemli bir adımdır. Şirketin hayatiyeti için bu testlerin yapılabilir ve Türkiye'ye giren yabancı teçhizatın da bu verim değerlerini onaylayabilir hâle gelmesi lazım ki artık kendi ayakları üzerinde durabilir hâle gelebilsin.

Arz ederim.

BAŞKAN – Evet, Hazine'den arkadaşımız söz istiyor.

Buyurun.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ ÖMER FARUK CENK – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Son üç yılda yaklaşık 100 milyon lira sermaye transferi yapmış bir kurumun temsilcisi olarak şunu söylemek istiyorum: Biz TEMSAN'ın yeniden yapılandırılmasıyla ilgili çalışmanın sonuna gelmiş bulunuyoruz. Zannediyorum 2012 yılında netleşecek. Özelleştirmeyse özelleştirme, yabancı bir firmayla ortaklıksa ortaklık ya da eksiklikleri görerek yeniden yapılandırmaysa yeniden yapılandırma tamamlanmış olacak. Bu çerçevede, önümüzdeki üç yılda bir 100 milyon lira daha transfer yapmak istemiyoruz. O yüzden, 2012 yılı için değil ama belki 2013 yılı hesapları incelenirken bu Komisyonda, umarım çok daha farklı şeyler tartışıyor olacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, bu kararı duymamız da güzel oldu.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Başkanım, iki tane barajla ilgili bir sorum vardı, onu cevaplarlarsa.

BAŞKAN – Şimdi şu öneriyi bir geçelim, sonuçta her şeyi konuşacağız yine.

O zaman, biz bu konuyu -Hazinedeki arkadaşımızın açıklaması da kayıtlara girdi- bu boyutuyla da birlikte takip edelim, izleyelim.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer öneriyi okutuyorum:

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Efendim, Sayın Vekilimin bir sorusu vardı; ben cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Hayır. Biz, aslında bugün tek öneri var diye biraz usulümüzün de dışına çıktık. Normal şartlarda önerinin dışında soru da sordurmuyoruz, cevap da vermiyoruz ama şu anda epey bu konuda tartışma yaptık. Bağlayalım artık. Siz devam edin, sonra vereceksiniz cevabı.

Buyurun.

Öneri 2:

Sayıştay raporunda yer alan öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Evet, cevabı alalım.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Cevap 2: Öneriler doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – Konuyla ilgili söz talebi? Yok.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Ahmet Bey, cevabı verin o zaman.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Şimdi, Sayın Vekilimin sorusu Çine'nin ve Topçam'ın gücü ve devreye alınma tarihleriyle ilgiliydi, onu atladık özür diliyorum.

Topçam, Ordu'da olan bir hidroelektrik santral; üç üniteden oluşuyor, her bir ünitesi 20,87 megavat. İlk ünitenin devreye alınması 31 Temmuz 2012 olarak planlanmaktadır. Diğer iki ünite de birer ay arayla yani ağustos sonu ve eylül sonunda da tamamı devreye alınmış olacak.

Çine, 2x23,6 megavat gücünde; yani iki ünite, her bir ünite 23,6 megavat gücünde. Aynı zamanda sulama amaçlı da bir proje. Bunun da devreye alınmasını planladığımız tarih 30 Ağustos 2013. Bakanlar Kurulu kararından sonraki dönem itibarıyla.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye Elektromekanik Sanayii Genel Müdürlüğünün 2009 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Türkiye Elektromekanik Sanayii Genel Müdürlüğünün 2009 yılı bilançosu ve 11.881.241,58 Türk Lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – Değerli üyeler, Türkiye Elektromekanik Sanayii Genel Müdürlüğünün 2009 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü ibranıza sunuyorum: İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Ahmet Bey, eklemek istediğiniz bir husus var mı?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Yok efendim, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Biz de teşekkür ediyoruz. Çalışmalarınızda başarılar diliyoruz. İnşallah, nasipse bir dahaki toplantıda daha farklı bir boyutuyla TEMSAN'la muhatap olma şerefine ulaşırız diyelim.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – İnşallah, 2012'de çok daha iyi olacağına ben de inanıyorum

BAŞKAN – Şimdi biz ara vermiyoruz, bir kurumumuz daha var. Hızlı bir şekilde sizleri uğurluyoruz.

BAŞKAN - Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş. yetkililerini salona davet ediyoruz.

Değerli üyeler, çalışmalarımıza **Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret Anonim Şirketinin 2009 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.**

EÜAŞ'a ait dokuz adet elektrik üretim santralının 2006 yılında özelleştirme kapsamı ve programına alınmasıyla birlikte, 2007 yılında Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret Anonim Şirketi adında bir şirket kurulmuş ve bu dokuz adet santral 1 Temmuz 2007 tarihinde şirkete bağlanmıştır. Şirket bu santralleri kısa bir süre işletmiş, daha sonra ise bunların özelleştirilmesi amacıyla ihale açılmıştır. Şirket bünyesindeki santrallerin özelleştirilmesi işlemi 2008 yılında tamamlanmıştır.

Şimdi, ilk sözü Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret Anonim Şirketi Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Yavuz Sultan Kansız'a vereceğim.

Öncesinde, toplantımıza katılan kurum yetkilileri ve diğer kuruluş temsilcilerinin Komisyonumuza kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Evet, diğer arkadaşlarımız zaten önceki toplantıda vardı.

Aslında bilgiyi ben verdim, burada özetledim.

İki adet öneri bulunmaktadır.

İlk öneriyi okutuyorum:

Öneri 1: EÜAŞ'a ait enerji üretim tesislerinin 4046 sayılı Kanuna göre işletme hakkının devri suretiyle özelleştirilmesi yapılırken, bir kısım tesislerin mülkiyetinin ADÜAŞ'ta, bir kısmının ise EÜAŞ'ta bırakılması sonucu oluşan ikili uygulamanın giderilmesini teminen, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 14'üncü maddesindeki mevcut düzenleme göz önünde bulundurmak suretiyle ADÜAŞ'ın, santral işletmeciliğinde deneyimli ve uzmanlaşmış bulunan EÜAŞ'a devredilmesi hususunda Özelleştirme İdaresi Başkanlığı nezdinde girişimlerde bulunulması.

BAŞKAN – Cevabı alalım.

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Cevap 1- “Temenni doğrultusunda Özelleştirme İdaresi Başkanlığına 13/10/2011 tarih, 349 sayılı yazımız ile görüşü sorulmuş, İdareden alınan 02/11/2011 tarih, 6505 sayılı yazı ile “Zorlu Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'ye işletme hakkı devredilen Şirketinize ait sekiz adet santrale ilişkin olarak yatırımların onayı, mülkiyete ilişkin davaların yürütülmesi, sigorta işlemlerinin takibi, arşiv kayıtlarının tutulması işlemleri; 1 Eylül 2008 tarihli İşletme Hakkı Devir Sözleşmesi gereği Şirketinizce yürütülmektedir. Bunun yanında Özelleştirme Yüksek Kurulunun 22/6/2009 tarih ve 2009/40 sayılı Kararı'yla özelleştirilmesine karar verilen Şirketiniz mülkiyetindeki Denizli ili Sarayköy ilçesindeki 19 adet taşınmaz ve üzerinde bulunan lojman ve sosyal tesislerin satışı ile ilgili İdareemiz Başkanlık Makamının 23/3/2010 tarih ve 261 sayılı Olur'u ile Şirketinize yetki verilmiş olup, söz konusu varlıklara ilişkin özelleştirme çalışmaları Şirketinizce henüz sonuçlandırılmamıştır.

Belirtilen hususlar dikkate alındığında, Şirketinizin Elektrik Üretim AŞ'ye devredilmesi bu aşamada uygun görülmemektedir.” denilmiştir.

BAŞKAN – Mahmut Bey, burada birtakım mal varlıkları, vesaire var. “Bunları da yetki aldık, özelleştireceğiz.” diyorlar.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, kısa bir açıklama yapmama izin verir misiniz.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Efendim, “EÜAŞ'ın özelleştirme kapsam ve programına alınan 9 adet elektrik üretim tesisi 2007 yılında ADÜAŞ'a devredilmiş, ADÜAŞ'a ait santrallerin tamamı da 1/9/2008 tarihi itibarıyla özelleşmiş, 9/7/2008 tarihinde 5784 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesiyle 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 14'üncü maddesine eklenen fıkayla “Elektrik Üretim Anonim Şirketi ve/veya müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleriyle varlıkları özelleştirme programına alınsa bile bunların bağlı oldukları bakanlık ve kurumlarıyla ilgileri ve mülkiyetinin bağlı bulundukları kurum veya kuruluşlara aidiyeti aynen devam eder.” denilmiş.

Dolayısıyla, ADÜAŞ'ın kuruluşuyla ilgili var oluş sebebini orta yerden kaldırmış. Nihayet, daha sonra özelleştirilmesine karar verilen 52 üretim birimiyle ilgili de ADÜAŞ'ı ilgilendirmemişler. Dolayısıyla, şu anda geldiğimiz noktada, sonraki uygulama daha sonra yapıldığı için, bundan sonra sanki Enerji Bakanlığıyla ve Üretim AŞ'yle ilgili devam ettirilerek özelleştirme devam edecek gibi görülüyor ki geldiğimiz noktaya, bugüne kadar da ADÜAŞ' da 4 tane yönetim kurulu üyesi, 1 denetim kurulu üyesi var, 3 tane çalışanı var. Yani ADÜAŞ'ın görevi, yönetim, denetim kurulu üyelerine hizmet verir bir duruma gelmiş.

Sayın Başkanım, yani asıl gitmesi gereken mecra döndürülmüş başka tarafa. Şimdi, bir tarafta Üretim AŞ gibi bunların daha önce geldiği yer, teşkilatlanmış bir Enerji Bakanlığı ve büyük bir teşkilat var.

Biz, olması gerekenin buradaki santrallerin de takiplerinin Üretim AŞ tarafından yapılarak ADÜAŞ'ın varlığının sona erdirilmesi gerekir diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – ADÜAŞ'ın şu anda santral var mı elinde?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – ADÜAŞ, 9 tane santrali kontrolle görevli tabii.

BAŞKAN – Şu anda?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Tabii.

BAŞKAN – Bu personel ile mi yapıyor onu?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Özelleştirilen 9...

BAŞKAN – Özelleştirilenden çıktık, o gitti 2008' de. Şu anda ne var?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Bunların takibi var. Onun dışında başka yok Başkanım.

BAŞKAN – Onların işlemlerinin takibi yani davalarının, vesairelerinin takibi...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Tabii.

BAŞKAN – Var mı belki davaları, çok mu davası?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, aynı davalar Üretim AŞ' dekilerle de olacak. Orada bununla ilgili bir teşkilat var zaten. Yani buraya bununla ilgili bir teşkilat oluşturmak yerine...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Davayı takip edecek adamı yok ki Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, Özelleştirmeden arkadaşımız...

Gerçi, sizin orada göreviniz vardı değil mi Sayın Genel Müdür?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Var efendim, özelleştirmede görevim var.

BAŞKAN – Bu tarafını da biliyorsunuz. Yani peki, niye tasfiye etmiyorsunuz o zaman yani şimdi burada gerekçe saydınız da?

Sayıştaydaki arkadaşlarımız diyor ki zaten size özelleştirme noktasındaki devredilen tesisler özelleştirildi ve şu anda maksat hasıl oldu. Yani bu yapının oluşturulmasından amaç, zaten devredilen tesisin özelleştirilmesiydi, özelleştirildi.

Şu anda acaba başka tesis mi devredilecek, onun için yedekte mi tutuyorsunuz, ne yapıyorsunuz?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Efendim...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, bunların takibi de ADÜAŞ tarafından yapılacak.

BAŞKAN – Neyin takibi?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – İşletme hakkı devriyle özelleştiği için mal varlıkları hâlâ Üretim AŞ'nin veya şu anda ADÜAŞ'ın. Geri dönünceye kadar ki işlemlerini takip görevi de var.

BAŞKAN – O zaman, farklı bir şey. Yani bunlar şöyle, bir nevi ev sahibi gibi. Biz şeyimizi kiraladık diyorlar.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Emlakçı gibi düşünün efendim.

BAŞKAN – Anladım...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Kiraya verdiler, bunun takibini yapacaklar ama sadece 9 taneyle sınırlı kaldı, gerisi gelmedi.

BAŞKAN – Tam emlakçı değil Mahmut Bey. Yani şu anda bunların, işletim hakkı devredilen tesislerin maliki sizsiniz değil mi?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Evet efendim.

BAŞKAN – Ev sahibi...

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – İşte, ilave yatırımlar var, yeni yatırımlar var, modernizasyon yatırımları var. Biz bunlara onay veriyoruz. Bizim 14 tane personelimiz var ve bunların arasında bayağı uzman kişiler var. Zaten bunlarından EÜAŞ'tan geçmiş insanlar var.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Kaç personel?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Toplam 14 personel.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) - Ben şöyle anladım, yani buradaki ADÜAŞ da olmasa EÜAŞ'da da aynı işi yapabilecek ev sahibi var. İki tane ev sahibine gerek yok. Bir ev sahibine düşelim ve kamu burada zarar etmesin, bu kadar yükü diye, öyle çok net söyledi Sayıştaydan yetkili arkadaşlarımız. Ben de katılıyorum, iki tane ev sahibine gerek yok. Bence teke düşmesinde fayda var diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Tabii, bu tercih meselesi çünkü özellikle EÜAŞ'ın şu anda mevcut, bir taraftan üretim yaptığı ve takip durumunda olduğu kuruluş var. Daha doğrusu işletmeler, ne diyelim onlara...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Santral...

BAŞKAN - ...santraller var yani üretim var ama burada sadece belki ileride devam edilebilir mantığıyla düşünüldüğü zaman yani bir başka işletme ve devirleri yapılacaksa böyle bir kuruluşun aslında varlığı da olabilir gibi geliyor bana.

Neyse, bunu biraz tartışalım. Siz izleyin bunu, biz de izleyelim.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Hay hay Başkanım.

BAŞKAN - Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 2: Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Yavuz Bey, buyurun.

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyeler temenniler doğrultusunda yerine getirilmiştir.

BAŞKAN – Söz talebi? Yok.

Önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel anlamda soru-cevapta söz talebi? Yok.

Değerli üyeler, Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret Anonim Şirketinin 2009 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç: Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 1/9/2010 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2009 yılı bilançosu ve 680.579,11 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – Genel görüşlerinize sunulmuştur.

Yavuz Bey, eklemek istediğiniz bir husus var mı?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Temenniler doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – Biz de size teşekkür ediyor, çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Böylelikle, Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 2009 yılı hesap ve işlemlerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi, Birlik Sigorta Anonim Şirketi, Birlik Hayat Anonim Şirketi, Halk Yatırım Menkul Değerler Anonim Şirketinin 2009 yılına ait faaliyetlerinin denetim görüşmelerini yapmak için, 30 Kasım 2011 Çarşamba günü saat 10.30' da toplanmak üzere Komisyonumuzun bugünkü toplantısını kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.09